

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Інститут _____ Навчально-науковий інститут економіки і управління
Кафедра _____ економіки і права

«До захисту в ЕК»

«До захисту допущено»

Директор інституту

В. о. завідувача кафедри

_____ Олег ШЕРЕМЕТ
(підпис) (прізвище та ініціали)

_____ Юлія ЛЕВЧЕНКО
(підпис) (прізвище та ініціали)

« ___ » _____ 2026 р.

« ___ » _____ 2026 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
НА ЗДОБУТТЯ ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ МАГІСТРА

зі спеціальності _____ 051 «Економіка»
(код та назва спеціальності)

освітньо-професійної програми _____ «Економіка та правове забезпечення бізнесу»
на тему: _____ «Економіко-правові засади підвищення продуктивності праці на підприємстві»

Виконав(ла) здобувач(ка) _____ курсу групи _____

Герасименко Ілля Віталійович
(прізвище, ім'я, по батькові повністю)

_____ (підпис)

Керівник _____ Макаревич Ольга Вікторівна
(прізвище, ім'я, по батькові повністю)

_____ (підпис)

Консультант _____
(прізвище, ім'я, по батькові повністю)

_____ (підпис)

Рецензент _____
(прізвище та ініціали)

_____ (підпис)

Я як здобувач (-ка) Національного університету харчових технологій розумію і підтримую політику університету з академічної доброчесності. Я не надавав (-ла) і не одержував (-ла) недозволеної допомоги під час підготовки цієї роботи. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело

Здобувач (-ка) _____
(підпис)

Київ – 2026 р

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Інститут Навчально-науковий інститут Економіки і управління
Кафедра Економіки і права
Освітній ступінь Бакалавр
Спеціальність 051 «Економіка»
(шифр і назва)

Освітньо-професійна програма «Економіка та правове забезпечення бізнесу»
(шифр і назва)

ЗАТВЕРДЖУЮ

В. о. завідувач кафедри економіки і права
Юлія ЛЕВЧЕНКО

« 08 » вересня 2025 року

ЗАВДАННЯ

НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ ЗДОБУВАЧУ

Герасименку Іллі Віталійовичу

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи: «Економіко-правові засади підвищення продуктивності праці на підприємстві»

керівник роботи: Макаревич Ольга Вікторівна, канд. екон. наук, доцент
(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом закладу вищої освіти від «05 » вересня 2025 року № 641-КС

2. Строк подання здобувачем роботи 02.02.2026 р.

3. Вихідні дані до роботи: законодавчі та нормативні акти України, монографії, посібники, підручники, наукові статті, звітність філія ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей» за 2020-2025 роки, мережа Інтернет.

4. Зміст пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити): Теоретичні основи підвищення продуктивності праці в економічному та правовому аспектах. Сутність та значення продуктивності праці у діяльності підприємства. фактори, що впливають на продуктивність праці. методи оцінювання продуктивності праці. Нормативно-правове регулювання підвищення продуктивності праці. Господарсько-правові засади функціонування підприємства ТДВ «Яготинський маслозавод» та його загальна характеристика. загальна характеристика ТДВ «Яготинський маслозавод». Аналіз господарської діяльності ТДВ «Яготинський маслозавод». Аналіз фінансових результатів та фінансового стану ТДВ «Яготинський маслозавод». Аналіз ефективності використання трудових ресурсів і заробітної плати. Аналіз правового регулювання діяльності підприємства. Напрямки підвищення продуктивності праці на підприємстві ТДВ «Яготинський маслозавод». Пропозиції заходів щодо підвищення продуктивності праці. Розрахунок витрат, доходу та ефективності

впровадження нового продукту для ТДВ «Яготинський маслозавод». Оцінка ефективності впровадження запропонованих заходів. Висновки та пропозиції.
5. Перелік графічного матеріалу: таблиці, рисунки, додатки.

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв

7. Дата видачі завдання 08 вересня 2025 року

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів виконання кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1	Розроблення та затвердження плану роботи керівником	10.10.2025	Виконано
2	Написання розділу 1	30.10.2025	Виконано
3	Робота над розділом 2	21.11.2025	Виконано
4	Підготовка розділу 3	12.12.2025	Виконано
5	Остаточне оформлення роботи. Формування висновків і пропозицій, проекту доповіді, презентації. Погодження з керівником кваліфікаційної роботи	30.12.2025	Виконано
6	Попередній захист кваліфікаційної роботи	до 27.01.2026	Виконано
7	Проходження перевірки на антиплагіат	до 02.02.2026	Виконано
8	Подання завершеної роботи на розгляд завідувачу кафедри	до 02.02.2026	Виконано
9	Отримання зовнішньої рецензії, формлення необхідних документів для захисту	до 06.02.2026	Виконано
10	Захист кваліфікаційної роботи	16-18.02.2026	Виконано

Здобувач

(підпис)

Гересименко І.В.

(прізвище та ініціали)

Керівник роботи

(підпис)

Макаревич О.В.

(прізвище та ініціали)

АНОТАЦІЯ

Герасименко І.В «Економіко-правові засади підвищення продуктивності праці на підприємстві». Київ. НУХТ. 2025.

Кваліфікаційна робота на здобуття кваліфікації бакалавра зі спеціальності 051 «Економіка» складається зі вступу, 3 розділів, висновків, списку використаних джерел і додатків.

Об'єктом дослідження є підприємство філія ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей».

Предметом дослідження є економіко-правові засади підвищення продуктивності праці на підприємстві.

У першому розділі розглянуто теоретичні аспекти продуктивності праці, зокрема: сутність та значення показника продуктивності праці, методи її оцінки, а також правові основи регулювання трудових відносин, що впливають на продуктивність.

У другому розділі здійснено аналіз господарської діяльності філії ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей», проведено оцінку рівня продуктивності праці, виявлено фактори, що її обумовлюють, досліджено організаційно-правове забезпечення трудових процесів.

У третьому розділі запропоновано напрями підвищення продуктивності праці на підприємстві, розроблено економіко-правові рекомендації з удосконалення організації праці та мотивації персоналу, обґрунтовано їхній вплив на ефективність виробничої діяльності підприємства.

Ключові слова: продуктивність праці, економіко-правове регулювання, підприємство, трудові відносини, ефективність, мотивація, організація праці, персонал.

ABSTRACT

Herasymenko I.V «Economic and Legal Principles of Increasing Labor Productivity at the Enterprise.» Kyiv. NUFT. 2025.

The bachelor's qualification thesis in specialty 051 "Economics" consists of an introduction, 3 chapters, conclusions, a list of references, and appendices.

The object of the study is the enterprise – the branch of PJSC «Yahotynsky Butter Plant», «Yahotynske for Children».

The subject of the study is the economic and legal principles of increasing labor productivity at the enterprise.

The first chapter examines the theoretical aspects of labor productivity, including the essence and importance of this indicator, methods of assessment, as well as the legal framework regulating labor relations that influence productivity.

The second chapter presents an analysis of the economic activity of the branch of PJSC «Yahotynsky Butter Plant» «Yahotynske for Children», assesses the current level of labor productivity, identifies the influencing factors, and analyzes the organizational and legal support of labor processes.

The third chapter proposes ways to increase labor productivity at the enterprise, develops economic and legal recommendations for improving labor organization and staff motivation, and substantiates their impact on the efficiency of the enterprise's production activities.

Key words: labor productivity, economic and legal regulation, enterprise, labor relations, efficiency, motivation, labor organization, staff.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	7
РОЗДІЛ 1	10
ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПІДВИЩЕННЯ ПРОДУКТИВНОСТІ ПРАЦІ В ЕКОНОМІЧНОМУ ТА ПРАВОВОМУ АСПЕКТАХ	10
1.1. Сутність та значення продуктивності праці у діяльності підприємства	10
1.2. Фактори, що впливають на продуктивність праці	14
1.3. Методи оцінювання продуктивності праці.....	20
1.4. Нормативно-правове регулювання підвищення продуктивності праці.	26
Висновки до розділу 1	32
РОЗДІЛ 2	34
ГОСПОДАРСЬКО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВА ТДВ «ЯГОТИНСЬКИЙ МАСЛОЗАВОД» ТА ЙОГО ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА	34
2.1. Загальна характеристика ТДВ «Яготинський маслозавод».....	34
2.2. Аналіз господарської діяльності ТДВ «Яготинський маслозавод»	40
2.3. Аналіз фінансових результатів та фінансового стану ТДВ «Яготинський маслозавод».....	52
2.4. Аналіз ефективності використання трудових ресурсів і заробітної плати	68
2.5 Аналіз правового регулювання діяльності підприємства.....	72
Висновки до розділу 2.....	76
РОЗДІЛ 3	78
НАПРЯМКИ ПІДВИЩЕННЯ ПРОДУКТИВНОСТІ ПРАЦІ НА ПІДПРИЄМСТВІ ТДВ «ЯГОТИНСЬКИЙ МАСЛОЗАВОД».....	78
3.1 Пропозиції заходів щодо підвищення продуктивності праці	78
3.2 Розрахунок витрат, доходу та ефективності впровадження нового продукту для ТДВ «Яготинський маслозавод»	81
3.3. Оцінка ефективності впровадження запропонованих заходів	89
Висновки до розділу 3.....	97
СПИСОК ВИКРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	100
ДОДАТКИ	104

ВСТУП

Актуальність теми. У сучасних умовах динамічних змін в економічному та правовому середовищі, зростаючої конкуренції та високих вимог до ефективності виробництва, підвищення продуктивності праці на підприємствах набуває особливого значення. Саме продуктивність праці є ключовим фактором зростання прибутковості, конкурентоспроможності та сталого розвитку суб'єктів господарювання. Успішне вирішення завдань економічного зростання підприємства безпосередньо пов'язане з підвищенням ефективності використання трудових ресурсів.

Однак у багатьох підприємств, зокрема й у сфері харчової промисловості, процес підвищення продуктивності праці ускладнюється низкою чинників, серед яких – застарілі форми організації праці, недостатня мотивація персоналу, обмеженість інвестицій у кадровий потенціал та недосконалість правового регулювання трудових відносин. Це зумовлює необхідність пошуку ефективних економіко-правових механізмів, здатних забезпечити стабільне підвищення продуктивності праці, а отже – і конкурентоспроможності підприємства.

Стан наукової розробки проблеми. Теоретичні й практичні аспекти продуктивності праці досліджували такі вітчизняні науковці, як Близнюк С. В., Вініченко І. І., Дмитрієв І. А., Кваско А. В., Маховський Д. В., Шегеда С. О., Войчак А. В., Крамаренко В. О. та інші. Їхні праці присвячені питанням мотивації персоналу, організації праці, формам матеріального стимулювання, аналізу економічної ефективності праці. Серед зарубіжних дослідників вагомий внесок у розвиток теорії продуктивності праці зробили Ф. Тейлор, П. Друкер, Г. Фордайс, які заклали основи сучасного управління працею.

Попри значну наукову базу, все ще залишаються недослідженими певні аспекти взаємозв'язку економічного і правового регулювання та їх впливу на продуктивність праці на конкретних підприємствах, особливо в агропромисловому секторі. Зокрема, недостатньо вивченими залишаються питання правових механізмів забезпечення трудової дисципліни, договірною

регулювання умов праці, а також вплив сучасних підходів до організації праці на продуктивність персоналу в умовах українських реалій.

Метою кваліфікаційної роботи є дослідження економіко-правових аспектів підвищення продуктивності праці на підприємстві та розробка практичних рекомендацій щодо її зростання на прикладі філії ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей».

Для досягнення цієї мети були поставлені такі **завдання**:

1. Проаналізувати теоретичні засади продуктивності праці, її сутність та показники оцінки.
2. Визначити економіко-правові чинники, що впливають на продуктивність праці.
3. Надати економіко-правову характеристику діяльності філії ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей».
4. Провести аналіз господарської діяльності підприємства та оцінити рівень продуктивності праці.
5. Виявити внутрішні та зовнішні фактори, що впливають на трудову ефективність.
6. Запропонувати напрями підвищення продуктивності праці з урахуванням економічного та правового аспектів.
7. Розробити комплекс заходів щодо вдосконалення організації праці та правового регулювання трудових процесів на підприємстві.

Об'єктом дослідження є філія ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей».

Предметом дослідження є економіко-правові засади підвищення продуктивності праці на підприємстві.

Методи дослідження. У роботі застосовано такі методи: *економічний аналіз* – для оцінки показників продуктивності праці; *статистичний* – для аналізу динаміки показників за період 2022–2024 рр.; *системно-аналітичний* – для вивчення наукових підходів; *порівняльний* – для виявлення ефективних практик організації праці.

Інформаційна база дослідження включає законодавчі акти України, нормативні документи з питань праці, фінансову та статистичну звітність філії підприємства, матеріали з відкритих джерел (офіційні сайти, бази даних, аналітичні огляди).

Практичне значення результатів полягає в можливості застосування розроблених рекомендацій і пропозицій на практиці для вдосконалення організації праці, зміцнення правового забезпечення трудових відносин і, як наслідок, підвищення продуктивності праці на підприємстві.

Апробація результатів теоретичної частини дослідження було висвітлено:

1) Герасименко І. В. Економіко-правові засади підвищення продуктивності праці на підприємстві. Підвищення ефективності діяльності підприємств харчової та переробної галузей АПК: Матеріали XIII Всеукраїнської науково-практичної конференції, 21-22 листопада 2024 р. Київ : НУХТ, 2024. 226 с. С. 42-44.

Структура роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел і додатків. Загальний обсяг роботи становить 123 сторінки, текстова частина (без бібліографії і додатків) викладена на 96 сторінок друкованого тексту. Робота включає 31 рисунків та 33 таблиці. Список використаних джерел налічує 41 найменування.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПІДВИЩЕННЯ ПРОДУКТИВНОСТІ ПРАЦІ В ЕКОНОМІЧНОМУ ТА ПРАВОВОМУ АСПЕКТАХ

1.1. Сутність та значення продуктивності праці у діяльності підприємства

Ринкові механізми підвищення ефективності виробництва актуалізують питання зростання продуктивності праці. Вона є ключовим індикатором ефективності використання трудових ресурсів, що безпосередньо впливає на конкурентоспроможність підприємства, його фінансові результати та загальну стійкість на ринку.

Підвищення продуктивності праці дозволяє підприємствам зменшувати собівартість продукції, оптимізувати виробничі процеси, впроваджувати інновації та розвивати персонал. Особливо актуальним є дослідження цього показника в сучасних умовах нестабільності, коли ефективне управління трудовим потенціалом є вирішальним чинником збереження і розвитку підприємства. Таким чином, вивчення продуктивності праці є важливою науковою та практичною проблемою, що потребує постійного аналізу, вдосконалення методів обліку, оцінки та підвищення.

Продуктивність праці – це економічна категорія, що відображає ефективність використання трудових ресурсів у процесі виробництва продукції чи надання послуг. Її рівень характеризує, скільки продукції (у натуральному чи вартісному вимірі) виготовлено або скільки часу витрачено на її створення. Рівень продуктивності безпосередньо впливає на витрати підприємства, його прибутковість і конкурентоспроможність [1].

Її зростання дозволяє підприємству досягати вищого рівня виробничої ефективності без пропорційного збільшення витрат, що є основою для формування конкурентних переваг.

Значення продуктивності праці в економічному контексті полягає в тому, що її зростання сприяє покращенню фінансового стану підприємства, збільшенню заробітної плати працівників та забезпеченню стійкого розвитку. В умовах ринкової економіки саме продуктивність праці є основою для підвищення конкурентоспроможності підприємства як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринках.

Висока продуктивність праці забезпечує зменшення витрат на одиницю продукції, зростання обсягів виробництва та підвищення рентабельності. Вона також сприяє оптимальному використанню інших виробничих ресурсів, таких як матеріальні, енергетичні та фінансові. На підприємствах, де систематично аналізується динаміка продуктивності праці та впроваджуються заходи для її підвищення, спостерігається стабільне зростання доходів, покращення умов праці та зростання задоволеності персоналу.

У науковій літературі існують різноманітні підходи до визначення продуктивності праці, які представлені як в українських, так і в зарубіжних джерелах. Основні трактування наведені в таблиці 1.1.

Таблиця 1.1

Визначення поняття «продуктивність праці» за даними науковців

№	Автор	Визначення поняття
1	С.В. Близнюк	Продуктивність праці — це показник, що характеризує ефективність використання живої праці у процесі виробництва продукції.
2	І.А. Дмитрієв	Вона відображає кількість продукції, виготовлену працівником за одиницю часу, або витрати часу на одиницю продукції.
3	М. Портер	Продуктивність — це створення більшої цінності за менший ресурсний обсяг.
4	К. Крістенсен	Продуктивність праці – здатність працівників генерувати інновації, що забезпечують довгострокову ефективність.

Джерело: складено автором на основі даних [41, 2].

Продуктивність праці безпосередньо впливає на економічні результати підприємства. Підвищення продуктивності праці дозволяє:

- Зменшити собівартість одиниці продукції, оскільки при незмінних ресурсах підприємство виготовляє більший обсяг товару або послуг.
- Збільшити прибуток, завдяки оптимізації витрат на одиницю продукції та можливості продажу більшої кількості продукції.
- Підвищити конкурентоспроможність на внутрішньому та зовнішньому ринках, адже ефективне використання трудових ресурсів є запорукою цінової гнучкості, якості та стабільності постачань.

Особливо важливою продуктивність праці є в умовах обмежених ресурсів, підвищення цін на енергоносії та зростаючих вимог до якості. Оптимізація витрат праці через автоматизацію, інновації, підвищення кваліфікації персоналу та удосконалення організації виробництва стає ключовим чинником виживання бізнесу.

До основних характеристик продуктивності праці відносять:

- кількість продукції, виготовленої одним працівником;
- час, необхідний на виготовлення одиниці продукції (трудомісткість);
- вплив кваліфікації персоналу, автоматизації процесів і організації праці.

Можливість підприємства гнучко реагувати на зміну ринкової кон'юнктури, зберігаючи прийнятний рівень цін і якості продукції, є важливою умовою його конкурентоспроможності. Таку гнучкість забезпечує продуктивність праці, оскільки дозволяє оптимізувати витрати без втрати якості.

Продуктивність праці має важливе значення і в довгостроковому стратегічному плануванні. Підприємства, які інвестують у підвищення продуктивності – шляхом автоматизації, навчання персоналу та вдосконалення внутрішніх процесів – створюють базу для інноваційного розвитку та адаптації до викликів сучасного ринку.

Такі підприємства зазвичай впроваджують сучасні технології, практикують безперервне вдосконалення бізнес-процесів, підтримують цифровізацію і розвиток людського капіталу. Усе це забезпечує довгострокову конкурентну перевагу та підвищує стійкість у динамічному бізнес-середовищі.

Підприємства, які систематично підвищують продуктивність праці:

- активніше впроваджують інновації, адже мають вищі обсяги прибутку та інвестиційний потенціал;
- розвивають системи навчання та перепідготовки персоналу, що сприяє гнучкості в умовах змін;
- застосовують сучасні форми організації праці (гнучкі графіки, аутсорсинг, КРІ-мотивацію).

Продуктивність праці відіграє стратегічну роль не лише на рівні окремих підприємств, а й у масштабах національної економіки. Її зростання безпосередньо впливає на економічне зростання держави, структуру зайнятості та якість соціального життя населення.

Підвищення продуктивності дає змогу:

- нарощувати ВВП без еквівалентного зростання трудових ресурсів;
- перерозподіляти робочу силу до секторів з вищою доданою вартістю;
- підвищувати рівень доходів населення, що веде до зростання споживчого попиту;
- зменшувати тінізацію економіки, адже ефективні підприємства легше дотримуються законодавства щодо оплати праці.

Країни з високою продуктивністю праці, як правило, мають нижчий рівень безробіття, стабільні податкові надходження і розвинуту систему соціального забезпечення. Це створює базу для сталого розвитку, інновацій та зміцнення економічної безпеки .

Отже, продуктивність праці є не лише показником ефективності, а й *фундаментом для інновацій, стійкого зростання і стратегічного розвитку підприємства.*

1.2. Фактори, що впливають на продуктивність праці

Фактори впливу на продуктивність праці – це сукупність умов, обставин і процесів, що прямо або опосередковано визначають рівень продуктивності праці на підприємстві. Ці фактори можуть мати різну природу: економічну, організаційну, технічну, соціальну, психологічну. Вони поділяються на зовнішні (що знаходяться поза межами підприємства) та внутрішні (ті, що залежать від діяльності самого підприємства). Розуміння природи та механізму впливу кожного з факторів є необхідною передумовою для формування ефективної стратегії управління продуктивністю праці.

Аналіз факторів, що впливають на продуктивність праці, дозволяє керівництву підприємства виявити слабкі місця в організації виробничого процесу, зрозуміти причини відставання від запланованих показників, а також визначити резерви підвищення ефективності роботи. Такий аналіз допомагає обґрунтовано приймати управлінські рішення, спрямовані на оптимізацію використання трудових ресурсів, модернізацію технічної бази, вдосконалення системи мотивації персоналу. У контексті динамічних змін зовнішнього середовища систематичне вивчення факторів продуктивності праці стає запорукою адаптації підприємства до нових умов господарювання та забезпечення його сталого розвитку.

На продуктивність праці впливає цілий ряд факторів, які можна умовно поділити на зовнішні та внутрішні (див. табл. 1.2). До внутрішніх факторів належать організація виробництва і праці, рівень технічного оснащення підприємства, кваліфікація працівників, ефективність управління, мотивація персоналу, умови праці, а також рівень автоматизації та впровадження новітніх технологій. Чим краще організовано робочий процес, тим вищою буде віддача праці кожного працівника.

Серед зовнішніх чинників важливу роль відіграють економічна ситуація в країні, законодавче регулювання, рівень розвитку науки і техніки, інфраструктура, конкуренція на ринку та соціально-економічні умови. Вплив

цих факторів може або сприяти підвищенню продуктивності, або навпаки — гальмувати розвиток підприємства.

Таблиця 1.2

Класифікація факторів впливу

Внутрішні фактори	Зовнішні фактори
- Кваліфікація та мотивація працівників	- Законодавче середовище
- Технічне оснащення виробництва	- Рівень інфляції та макроекономічна ситуація
- Організація праці та виробництва	- Політика зайнятості та податкова система
- Система оплати праці	- Конкурентне середовище
- Впровадження інновацій	- Ціни на ресурси, енергоносії, логістику

Джерело: складено автором на основі [22, 6, 36]

Організаційно-технічні фактори займають особливе місце серед чинників, що впливають на продуктивність праці, оскільки вони безпосередньо визначають ефективність виробничих процесів, рівень оснащеності підприємства та якість управління. Ця група факторів поєднує технічний прогрес з організаційними рішеннями, що забезпечують раціональне використання матеріальних, фінансових і трудових ресурсів.

Одним із ключових елементів є рівень автоматизації та використання сучасних технологій. Впровадження автоматизованих систем управління, роботизованих комплексів, програмно-апаратних рішень дозволяє знизити витрати робочого часу, підвищити точність та швидкість виконання операцій, а також мінімізувати людський фактор у процесах, що потребують високої точності. Підприємства, які активно застосовують інноваційні технології, мають вищі показники продуктивності праці та конкурентоспроможності.

Другим важливим аспектом є раціональність організації виробничих процесів. Йдеться про оптимальне розташування робочих місць, правильне планування виробничих потоків, скорочення простоїв, забезпечення своєчасного постачання сировини та комплектуючих. Раціонально організоване виробництво дозволяє зменшити втрати часу на виконання допоміжних операцій, уникнути дублювання функцій та підвищити загальну ефективність праці.

Не менш важливою складовою є структура управління та логістики. Чітка організаційна структура, налагоджена система координації між підрозділами, ефективний розподіл обов'язків та відповідальності сприяють зменшенню часу на прийняття управлінських рішень та їх реалізацію. У свою чергу, ефективна логістична система забезпечує своєчасне постачання необхідних ресурсів і оперативне відвантаження готової продукції, що також позитивно впливає на продуктивність праці.

Соціально-економічні фактори мають вагомий вплив на рівень продуктивності праці, оскільки вони безпосередньо стосуються умов існування та діяльності працівників, їхнього матеріального і соціального становища, мотиваційної сфери. Ця група чинників формує трудову активність персоналу, його зацікавленість у досягненні високих результатів, а також визначає рівень задоволеності роботою.

Достатня та справедлива оплата праці виступає основною матеріальною стимулюючою силою для працівників. Високий рівень заробітної плати підвищує лояльність персоналу, знижує плинність кадрів, мотивує працівників до підвищення кваліфікації та більш продуктивної праці. Водночас система оплати праці повинна бути гнучкою, прозорою та відповідати результатам роботи, що підсилює ефект мотивації.

Наступним важливим чинником є умови праці, мотивація та корпоративна культура. Комфортні, безпечні, гігієнічні умови праці сприяють збереженню здоров'я працівників, зниженню рівня виробничого травматизму та захворюваності, що безпосередньо впливає на продуктивність. Важливою складовою є також морально-психологічний клімат у колективі, система нематеріального заохочення, підтримка балансу між роботою та особистим життям. Корпоративна культура, що базується на взаємоповазі, відкритій комунікації та спільних цінностях, стимулює працівників до більшої залученості у досягнення стратегічних цілей підприємства.

Підвищення рівня професійної підготовки, регулярне проходження курсів підвищення кваліфікації, участь у тренінгах і програмах розвитку компетенцій

сприяють формуванню високопрофесійної команди. Освічені та підготовлені працівники здатні швидко адаптуватися до нових технологій, ефективніше виконувати професійні обов'язки, впроваджувати інноваційні рішення, що безпосередньо впливає на продуктивність праці.

В умовах стрімкого розвитку науково-технічного прогресу інноваційно-технологічні чинники набувають особливої значущості у формуванні продуктивності праці. Вони визначають здатність підприємства до впровадження новітніх рішень, підвищення ефективності виробничих процесів, скорочення витрат та прискорення темпів оновлення продукції.

Сучасні виробничі технології, автоматизовані системи управління, цифрові платформи, інноваційне обладнання дозволяють не лише підвищити швидкість і точність виробничих операцій, а й істотно знизити частку ручної праці. Використання технологій четвертої промислової революції (Industry 4.0), таких як штучний інтелект, Інтернет речей, великі дані, сприяє створенню гнучких виробництв, здатних оперативно реагувати на зміни попиту та умов ринку. Це підвищує продуктивність праці як за рахунок автоматизації рутинних процесів, так і завдяки оптимізації управлінських рішень.

Фінансування інноваційної діяльності, розвиток внутрішніх центрів досліджень, співпраця з науковими установами створюють передумови для розробки нових продуктів, удосконалення технологічних процесів, впровадження ноу-хау. Паралельно цифровізація бізнес-процесів – перехід на електронний документообіг, використання CRM- і ERP-систем, автоматизація логістики та збуту - дозволяє оптимізувати не лише виробничий, а й управлінський сегмент діяльності підприємства. Усе це комплексно впливає на підвищення продуктивності праці завдяки скороченню часу виконання операцій, зниженню помилок та підвищенню прозорості бізнес-процесів.

Загалом, інноваційно-технологічні чинники забезпечують підприємству стратегічну перевагу в умовах конкурентного ринку, створюючи базу для стійкого зростання продуктивності праці (табл. 1.3) через модернізацію, технологічне оновлення та цифрову трансформацію.

Вплив інноваційно-технологічних факторів на продуктивність праці

Чинник	Суть впливу	Результат
Впровадження нових технологій	Використання сучасного обладнання, автоматизація, цифровізація виробництва	Підвищення швидкості, точності, зниження витрат
Інвестиції в R&D	Фінансування науково-дослідних робіт, створення інноваційних продуктів	Нові розробки, конкурентні переваги, інновації
Цифровізація бізнес-процесів	Впровадження CRM, ERP, електронного документообігу, автоматизація управління	Оптимізація процесів, зниження помилок, економія

Джерело: Систематизовано автором.

Стан ринку безпосередньо впливає на обсяги виробництва, попит на продукцію та мотивацію працівників. У періоди економічного зростання компанії мають більше можливостей інвестувати в інновації та стимулювати працю, що підвищує її ефективність. Натомість, у фазах спаду підприємства змушені зменшувати витрати, що негативно позначається на продуктивності.

Роль держави у формуванні умов для праці є надзвичайно важливою. Законодавче забезпечення захисту прав працівників, розвиток інфраструктури, підтримка інновацій і освіти створюють передумови для зростання продуктивності. Проте надмірне втручання або неефективне регулювання можуть стримувати ініціативу та знижувати ефективність трудової діяльності.

Високий рівень оподаткування може зменшити чистий прибуток підприємств і обмежити їхні можливості для розвитку, модернізації обладнання та мотивації персоналу. Збалансована податкова політика, натомість, стимулює бізнес до розширення, що сприяє підвищенню продуктивності праці.

Враховання всіх факторів і постійне вдосконалення внутрішніх процесів забезпечує динамічний розвиток підприємства та ефективне функціонування в умовах ринкової економіки.

Рис.1.1. Сутність продуктивності праці

Джерело: Систематизовано автором.

Продуктивність праці є результатом комплексного впливу внутрішніх та зовнішніх факторів. Для її підвищення необхідно:

- Оптимізувати трудові процеси та зменшувати трудомісткість продукції.
- Впроваджувати ефективні методи організації праці та управління.
- Адаптуватися до змін кон'юнктури ринку та використовувати можливості економічного зростання.
- Співпрацювати з державними органами для створення сприятливого регуляторного середовища.
- Працювати над зменшенням податкового навантаження через легальні механізми оптимізації.

Таким чином, ефективне управління продуктивністю праці можливе лише за умови системного урахування як внутрішніх, так і зовнішніх чинників.

1.3. Методи оцінювання продуктивності праці

Оцінка рівня продуктивності праці є ключовим інструментом у системі управління підприємством. Вона дозволяє виявити слабкі місця у використанні трудових ресурсів, сформулювати стратегії підвищення ефективності та оптимізувати виробничі процеси. Існує кілька основних підходів до вимірювання цього показника, які застосовуються залежно від характеру діяльності підприємства та доступних облікових даних (див. табл. 1.4).

Таблиця 1.4

Групи показників продуктивності праці

Група показників	Сутність	Приклади
Натуральні	Вимірюють обсяг продукції у фізичних одиницях	т/працівника, м ² /працівника
Вартісні	Визначають обсяг виробництва або доходу у грошовому виразі на одного працівника	грн/працівника, прибуток/працівника
Трудові	Оцінюють витрати праці на одиницю продукції	людино-години/виріб

Джерело: Систематизовано автором на основі даних [39, 21].

Натуральні показники є найпростішими у використанні, однак не враховують якісних аспектів продукції. Вартісні дозволяють проводити порівняльний аналіз, але залежать від зовнішніх цінових чинників. Трудові показники є універсальними, особливо в умовах техніко-економічного планування [39, с. 77].

Окрім перелічених, у сучасній аналітиці все частіше застосовуються **інтегральні показники** (наприклад, індекси продуктивності праці, середній приріст продуктивності), що дають змогу виявити динаміку та оцінити ефективність змін у системі управління трудовими ресурсами [21, с. 101].

Узагальнення показників продуктивності праці дозволяє менеджменту підприємства вчасно реагувати на зміни в ефективності трудових процесів, оптимізувати організаційну структуру та формувати обґрунтовану політику мотивації.

Показники продуктивності праці дають змогу кількісно оцінити ефективність використання трудових ресурсів на підприємстві. Основним показником є виробіток, який визначає кількість продукції, виготовленої одним працівником за певний період часу. Цей показник може розраховуватись у натуральному, вартісному або умовно-натуральному вираженні.

Іншим важливим показником є трудомісткість продукції — кількість робочого часу, витраченого на виробництво одиниці продукції. Зменшення трудомісткості свідчить про зростання продуктивності праці. Також до системи показників належать середній виробіток на одного працівника, динаміка продуктивності праці за певні періоди, а також співвідношення темпів зростання продуктивності праці до темпів зростання заробітної плати.

Аналіз цих показників допомагає підприємству виявити резерви підвищення ефективності праці, планувати виробничу діяльність і здійснювати обґрунтовану систему мотивації працівників.

Оцінити рівень продуктивності праці можна за допомогою наступних показників:

1. Виробіток – обсяг продукції (у натуральних або грошових одиницях), виготовлений одним працівником за певний період (наприклад, грн/людино-день).

2. Трудомісткість продукції – кількість затраченого часу (людино-годин) на виготовлення одиниці продукції.

3. Середній виробіток на одного працівника – співвідношення загального обсягу продукції до кількості зайнятих працівників.

4. Темп зростання продуктивності праці – порівняння показників продуктивності у динаміці, що дозволяє відстежувати зміни ефективності.

Натуральний метод передбачає вимірювання продуктивності праці через кількість виробленої продукції у натуральних одиницях (наприклад, тоннах, метрах, штуках). Він найбільш ефективний у випадках однорідного виробництва, де результати праці легко піддаються обліку.

Переваги:

- простота розрахунків;
- зрозумілість показників.

Недоліки:

- неможливість застосування при різномірному асортименті продукції;
- не враховує якість праці або її інтенсивність.

Вартісний підхід базується на грошовому вираженні обсягу виробленої продукції (наприклад, у гривнях на одиницю робочого часу). Цей метод є універсальним і дозволяє застосовувати його у підприємствах з широким асортиментом продукції.

Переваги:

- застосовується при різномірному виробництві;
- підходить для економічного аналізу в масштабах підприємства або галузі.

Недоліки:

- залежність від динаміки ринкових цін;
- може викривлювати реальну картину у разі інфляційних коливань.

Трудовий метод базується на вимірюванні обсягу витрат праці на виготовлення одиниці продукції або навпаки — кількості продукції, виробленої за одиницю часу. Часто використовується показник виробітку у нормо-годинах або людино-годинах.

Приклад: працівник виготовляє 50 одиниць продукції за 10 робочих годин.

Продуктивність праці = 5 од./год.

Переваги:

- враховує реальні витрати праці;
- добре підходить для внутрішнього аналізу ефективності.

Недоліки:

- потребує точного обліку робочого часу;
- важче порівнювати між різними видами продукції.

Порівняльна характеристика методів оцінки продуктивності праці

Метод	Одиниця виміру	Переваги	Недоліки
Натуральний	од., м, т	Простота; точність для однорідного виробництва	Не підходить для різномірної продукції
Вартісний	грн/людино-год.	Універсальність; можливість зведення різних видів	Залежність від цін
Трудовий	од./год, нормо-год.	Об'єктивність; точність	Вимагає детального обліку часу

Джерело: Систематизовано автором на основі даних [21, 41]

У сучасних умовах господарювання, коли підприємства працюють у складному економічному середовищі, традиційні методи оцінки продуктивності праці (натуральні, вартісні та трудові) часто не дають повної картини. Тому виникає потреба у використанні інтегральних та комбінованих методів, які дозволяють більш об'єктивно оцінити рівень ефективності використання трудових ресурсів, враховуючи цілий спектр чинників (інтегральні, комбіновані показники)

Інтегральні методи базуються на поєднанні кількох показників, які разом формують комплексну характеристику продуктивності праці. Такий підхід дозволяє врахувати не лише кількісні, а й якісні аспекти праці.

До інтегральних показників можуть входити:

- обсяг виробництва на одного працівника;
- ефективність використання часу;
- рівень механізації та автоматизації;
- інтенсивність праці;
- якість виготовленої продукції;
- рівень кваліфікації персоналу.

Ці показники можуть бути приведені до єдиного інтегрального коефіцієнта, який характеризує загальний рівень продуктивності праці на підприємстві або у його структурних підрозділах.

Комбіновані методи поєднують елементи традиційних підходів (натурального, трудового, вартісного) з урахуванням внутрішніх організаційних чинників і зовнішнього середовища.

Наприклад:

- Метод «витрати – результат» передбачає співвідношення витрат праці до отриманого економічного ефекту з урахуванням часу, якості та ринкових умов.
- Метод «факторного аналізу продуктивності праці» дозволяє оцінити вплив окремих змінних (оснащеність технікою, рівень освіти персоналу, структура зайнятості) на зміну продуктивності.

Таблиця 1.6

Порівняння традиційних та інтегрально-комбінованих методів

Критерій	Традиційні методи	Інтегральні та комбіновані методи
Урахування якості праці	Частково	Так
Врахування рівня механізації	Ні	Так
Вплив організаційних чинників	Обмежено	Повноцінно
Можливість комплексного аналізу	Обмежена	Висока
Придатність для управлінських рішень	Частково	Висока

Джерело: систематизовано автором порівняльного аналізу теоретичних джерел [35, 16, 9].

Інтегральні та комбіновані методи забезпечують більш глибоке та об'єктивне оцінювання продуктивності праці, що має особливе значення для прийняття стратегічних управлінських рішень. Вони дозволяють врахувати численні фактори, які у сукупності формують реальну ефективність людського капіталу на підприємстві.

Оцінка продуктивності праці відіграє надзвичайно важливу роль в управлінні підприємством, оскільки вона забезпечує об'єктивну інформацію щодо ефективності використання трудових ресурсів. Насамперед, вона дає змогу виявляти внутрішні резерви зростання ефективності. Це стосується таких аспектів, як надмірні витрати робочого часу, нераціональне використання

устаткування, дисбаланс у розподілі завдань між працівниками та недосконалість організації виробничих процесів. Завдяки регулярному аналізу цих чинників підприємство може вживати цілеспрямованих заходів щодо підвищення загальної продуктивності.

Крім того, оцінка продуктивності праці є важливим інструментом для ухвалення обґрунтованих управлінських рішень. Вона дозволяє керівництву приймати стратегічні рішення щодо інвестування у модернізацію виробничої бази, підвищення кваліфікації персоналу, впровадження нових технологій та оптимізації організаційної структури. Аналітичні дані, отримані під час оцінювання, стають підґрунтям для точного планування ресурсів, визначення ключових напрямів розвитку та удосконалення системи управління персоналом.

Особливого значення набуває оцінка продуктивності у контексті формування системи оплати праці та мотивації працівників. Вона дозволяє створити справедливу й ефективну модель винагороди, яка враховує індивідуальний внесок кожного співробітника у досягнення спільних результатів. На її основі розробляються преміальні програми, мотиваційні схеми, а також методи стимулювання високопродуктивної праці. Такий підхід сприяє зростанню зацікавленості працівників у результатах своєї діяльності, що позитивно впливає на загальну ефективність підприємства.

Отже, оцінка продуктивності праці має комплексне значення. Вона виступає не лише як інструмент аналізу, а як ключовий елемент системи управління, що забезпечує зростання конкурентоспроможності підприємства, стабільність його розвитку та успішну адаптацію до змін зовнішнього середовища.

1.4. Нормативно-правове регулювання підвищення продуктивності праці

Підвищення продуктивності праці є ключовим фактором економічного розвитку держави, забезпечення конкурентоспроможності підприємств та підвищення рівня добробуту населення. Однак ефективне досягнення цих цілей неможливе без активної ролі держави, яка створює нормативно-правові умови для сталого зростання продуктивності на всіх рівнях - від окремого працівника до національного ринку праці загалом.

Необхідність державного втручання обумовлена тим, що ринок праці не завжди самостійно здатен забезпечити ефективну організацію праці, справедливий розподіл результатів виробництва та дотримання соціальних стандартів. У таких умовах держава виступає гарантом балансу між інтересами роботодавців і працівників, забезпечуючи правові механізми для мотивації до ефективної праці, формування справедливої оплати, регулювання трудових відносин та стимулювання модернізації виробництва.

Правове регулювання відіграє важливу роль в управлінні трудовими ресурсами, оскільки воно формує єдині правила для суб'єктів господарювання щодо організації праці, її нормування, оплати, безпеки та умов праці. Наявність чітких юридичних норм дозволяє уникати конфліктів, сприяє підвищенню прозорості виробничих процесів і забезпечує реалізацію стратегічних завдань соціально-економічного розвитку країни.

Система загальнодержавного законодавства України забезпечує нормативно-правову основу для реалізації політики у сфері продуктивності праці. Основними правовими актами, які регулюють відповідні аспекти, є Кодекс законів про працю України, Закон України «Про оплату праці», а також інші спеціалізовані нормативно-правові акти.

Кодекс законів про працю України (КЗпП) є базовим документом, що регламентує трудові відносини. У контексті продуктивності праці особливу увагу заслуговують норми, що стосуються нормування праці (стаття 85),

організації оплати праці (статті 94–96), а також форм і систем преміювання. Кодекс визначає загальні принципи встановлення норм виробітку, часу, обслуговування та чисельності, що є основою для кількісної оцінки продуктивності праці. Окрім того, КЗпП встановлює обов'язок роботодавця створювати належні умови праці, що є важливим фактором мотивації працівників до підвищення ефективності своєї діяльності.

Закон України «Про оплату праці» деталізує порядок винагороди за працю та передбачає пряму залежність між рівнем заробітної плати й результатами трудової діяльності. Закон визначає структуру заробітної плати, у тому числі основну та додаткову її частини, а також системи стимулювання, включаючи премії, надбавки, компенсації. Особлива увага у законі приділяється мінімальним державним гарантіям щодо оплати праці, що є засобом забезпечення соціальної справедливості та мотивації до праці.

Крім того, продуктивність праці опосередковано регулюється іншими профільними законами. Зокрема, Закон України «Про зайнятість населення» спрямований на створення умов для повної та продуктивної зайнятості. Він визначає механізми державного сприяння працевлаштуванню, підвищенню конкурентоспроможності робочої сили, що безпосередньо впливає на рівень продуктивності. У свою чергу, Закон України «Про соціальний діалог в Україні» передбачає участь працівників, роботодавців і держави у формуванні політики зайнятості, умов праці та оплати, що сприяє збалансованому регулюванню інтересів усіх учасників ринку праці.

Підвищення продуктивності праці є ключовим напрямом державної політики України, що відображено у низці стратегічних документів та програм. Зокрема, Програма гідної праці для України на 2020–2024 роки, розроблена у співпраці з Міжнародною організацією праці, спрямована на забезпечення продуктивної зайнятості та покращення умов праці. Ця програма враховує виклики, пов'язані з пандемією COVID-19, та передбачає заходи щодо підтримки ринку праці та соціального захисту працівників.

Міністерство економіки України активно працює над розробкою та впровадженням політик, спрямованих на підвищення продуктивності праці. Зокрема, у звіті "Продуктивність праці та продуктивність капіталу" аналізується рівень продуктивності в Україні та визначаються шляхи її підвищення через інтенсифікацію виробництва та інвестиційну активність.

Міністерство економіки України відіграє провідну роль у формуванні та реалізації політики підвищення продуктивності праці. Його діяльність включає розробку нормативно-правових актів, стратегічних документів та координацію міжвідомчої співпраці для забезпечення ефективного функціонування ринку праці.

Державна служба зайнятості України здійснює практичну реалізацію державної політики у сфері зайнятості. Вона надає послуги з професійного навчання, перекваліфікації, сприяє працевлаштуванню та підтримує роботодавців у створенні нових робочих місць. У 2023 році Служба представила результати своєї роботи, підкресливши важливість підвищення продуктивності праці як одного з пріоритетів державної політики.

Фонд соціального страхування України забезпечує соціальний захист працівників у випадках тимчасової непрацездатності, нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань. Його діяльність спрямована на створення безпечних умов праці, що є важливим фактором підвищення продуктивності.

Галузеве та локальне регулювання продуктивності праці відіграє важливу роль у практичному впровадженні норм, визначених на загальнодержавному рівні. Саме на підприємствах відбувається безпосереднє нормування, контроль та стимулювання праці, тому важливою складовою є укладання колективних договорів, галузевих угод, а також прийняття внутрішніх нормативних актів, які враховують специфіку конкретного виду діяльності.

Колективні договори та галузеві угоди є інструментами соціального діалогу між роботодавцем і працівниками. Вони розробляються на основі чинного законодавства та містять конкретизовані норми, що стосуються

організації праці, її нормування, оцінки результатів, умов праці, рівня оплати, систем преміювання та заохочення. Зокрема, галузеві угоди охоплюють певну сферу діяльності (наприклад, металургійну, машинобудівну, енергетичну) та передбачають стандарти продуктивності праці, що рекомендовані для підприємств галузі. Колективні договори деталізують ці положення на рівні конкретного підприємства і регулюють графіки праці, обсяги норм виробітку, системи оцінювання результативності тощо.

Внутрішні нормативні акти підприємств є ключовим інструментом управління трудовими процесами. До таких документів належать положення про оплату праці, інструкції з нормування праці, посадові інструкції, локальні системи оцінки ефективності працівників (KPI), регламенти атестації персоналу тощо. Наприклад, великі компанії можуть використовувати внутрішні «Положення про оцінку продуктивності праці», які встановлюють критерії оцінки результатів роботи співробітників, періодичність проведення оцінювання, порядок нарахування премій або бонусів.

На практиці такі інструменти сприяють підвищенню прозорості трудових відносин, зміцненню мотивації персоналу та забезпеченню балансу між інтересами працівників і роботодавців. Вони також дозволяють адаптувати загальнодержавну політику до конкретних умов виробництва, що позитивно впливає на рівень продуктивності праці.

Питання підвищення продуктивності праці є актуальним не лише на національному, а й на міжнародному рівні. Відповідні норми формуються в рамках діяльності Міжнародної організації праці (МОП) та практики Європейського Союзу. Досвід цих інституцій становить цінне джерело для вдосконалення політики України у сфері трудових відносин.

Міжнародна організація праці (МОП) розробила низку конвенцій, що прямо або опосередковано стосуються продуктивності праці. Серед найважливіших:

– Конвенція №1 «Про тривалість робочого часу» (1919 р.), яка обмежує робочий час 8 годинами на день і 48 годинами на тиждень, стимулюючи баланс між ефективністю та відпочинком.

– Конвенція №122 «Про політику в галузі зайнятості» (1964 р.), яка передбачає впровадження державами активної політики для досягнення повної, продуктивної та вільно обраної зайнятості.

– Конвенція №150 «Про адміністрацію праці» (1978 р.), де підкреслюється роль державного управління у забезпеченні належних умов праці та продуктивності.

Ці документи визначають глобальні стандарти, які орієнтують країни на розвиток продуктивної, справедливої та ефективної праці з повагою до прав працівників.

Досвід Європейського Союзу демонструє, що ефективна правова база в галузі праці може суттєво впливати на зростання продуктивності. У країнах ЄС діє модель соціального діалогу, за якої профспілки, роботодавці та держава спільно розробляють і впроваджують трудову політику. Програми ЄС, зокрема в межах «Європейського соціального фонду», активно фінансують навчання працівників, розвиток цифрових навичок, адаптацію до нових умов праці, що також підвищує продуктивність.

Особливу увагу в ЄС приділяють гнучким формам зайнятості, роботизації та балансу між роботою та особистим життям. Такі підходи дають змогу підвищити не лише ефективність, але й задоволеність працівників, що в довгостроковій перспективі позитивно впливає на продуктивність.

Урахування міжнародних стандартів і практик є важливою складовою адаптації національного законодавства України до європейських норм, що є особливо актуальним у контексті євроінтеграційного курсу країни.

Нормативно-правові механізми мають ключове значення для формування продуктивного трудового середовища. Законодавство забезпечує правову базу для стимулювання праці, соціального захисту працівників та регулювання трудових відносин. Однак практичну реалізацію цієї політики забезпечують

локальні та галузеві інструменти, такі як колективні договори, внутрішні положення про оплату та оцінку праці, програми підвищення кваліфікації персоналу.

Особливе значення має інтеграція державної політики з ініціативами на підприємницькому рівні. Такий підхід дозволяє підвищувати ефективність управління персоналом, формувати сучасні системи мотивації та сприяти сталому розвитку ринку праці.

Отже, в таблиці 1.7 відображено порівняльна характеристика нормативно-правових інструментів що регулюють трудові відносини.

Таблиця 1.7

Порівняльна характеристика нормативно-правових інструментів у сфері продуктивності праці

Рівень регулювання	Інструменти	Характер впливу	Приклад застосування
Загальнодержавний	КЗпП, Закон "Про оплату праці"	Законодавча основа	Встановлення норм робочого часу
Стратегічний	Програма гідної праці, стратегії МОП	Політична орієнтація, цілі	Планування розвитку продуктивності
Міжнародний	Конвенції МОП	Глобальні стандарти	Гарантії трудових прав
Галузевий/локальний	Колективні договори, внутрішні положення	Практична реалізація, адаптація норм	КРІ-системи, преміювання, графіки змін

Джерело: систематизовано на основі аналізу положень законодавства України, програмних документів МОП, стратегій ЄС та практик українських підприємств.

Таким чином, ефективне підвищення продуктивності праці вимагає комплексного підходу, який поєднує законодавчу основу, стратегічне планування, міжнародні стандарти та практичні механізми на рівні підприємств. Досвід ЄС показує, що інтеграція державних ініціатив із локальними та галузевими інструментами, врахування соціального діалогу, гнучких форм зайнятості та сучасних систем мотивації дозволяє створити продуктивне та збалансоване трудове середовище, що сприяє зростанню ефективності праці та розвитку ринку праці загалом.

Висновки до розділу 1

Продуктивність праці є багатоаспектним явищем, що одночасно впливає на ефективність підприємства, добробут працівників і стабільність національної економіки. Вона визначає здатність підприємства створювати додану вартість, впроваджувати інновації, розвивати персонал і формувати довгострокову конкурентну перевагу.

На макрорівні вона слугує джерелом економічного зростання, сприяє зайнятості та зростанню доходів населення. Таким чином, продуктивність праці має ключове значення як індикатор економічного прогресу та фактор соціального добробуту.

У розділі було досліджено ключові теоретичні аспекти продуктивності праці як стратегічного показника ефективності діяльності підприємства. Зроблено системне узагальнення основних понять, факторів впливу, методів оцінки та нормативно-правових механізмів, що регламентують і стимулюють зростання продуктивності.

По-перше, продуктивність праці визначена як співвідношення обсягу виробленої продукції до витрат живої праці. Вона є одним із найважливіших індикаторів ефективності господарської діяльності, оскільки прямо впливає на конкурентоспроможність підприємства, його прибутковість та стабільність. Встановлено, що зростання продуктивності праці є основою сталого економічного розвитку підприємств, особливо в умовах нестабільної економіки.

По-друге, проаналізовано фактори, що впливають на продуктивність, які умовно поділяються на внутрішні (технічні, організаційні, соціальні, кадрові) та зовнішні (ринкова кон'юнктура, державне регулювання, податкове навантаження). Особлива увага приділена значенню системного підходу до управління цими факторами. Було доведено, що продуктивність є комплексною категорією, яка формується в результаті взаємодії численних елементів внутрішнього середовища підприємства та зовнішніх економіко-правових умов.

По-третє, розглянуто методи оцінки продуктивності праці - натуральний, вартісний, трудовий, а також інтегральні та комбіновані підходи. Натуральні методи ефективні для моновиробництва, вартісні - мають універсальний характер, але залежать від коливань цін, трудові - орієнтовані на нормування праці. Комплексні методи визнано найбільш точними, адже вони дозволяють враховувати не лише кількісні, а й якісні характеристики праці, що має особливе значення у сучасній економіці знань.

По-четверте, зроблено ґрунтовний огляд нормативно-правового забезпечення продуктивності праці. Окреслено, що законодавче регулювання продуктивності в Україні охоплює Кодекс законів про працю, Закон «Про оплату праці», Закон «Про зайнятість населення», а також міжнародні стандарти — зокрема, конвенції МОП. Важливим чинником ефективного регулювання виступає гармонізація державної політики з локальними інструментами — галузевими угодами, колективними договорами, внутрішніми нормативами підприємств. Таке поєднання дозволяє адаптувати загальнодержавні цілі до реальних умов господарювання.

Варто підкреслити, що ефективне управління продуктивністю праці неможливе без належного правового забезпечення, чіткого нормування, гнучкої системи стимулювання та всебічного моніторингу. Розвиток продуктивності потребує міждисциплінарного підходу, який поєднує економічні методи аналізу з правовими механізмами реалізації трудової політики. У сучасних умовах важливим є також врахування міжнародного досвіду, зокрема європейських підходів до гнучкості трудового ринку, цифровізації праці та розвитку людського капіталу.

Таким чином, теоретичне підґрунтя, розглянуте в першому розділі, закладає основу для практичного аналізу чинників, резервів та інструментів підвищення продуктивності праці на рівні конкретного підприємства, що буде розглянуто у наступних частинах дослідження.

РОЗДІЛ 2

ГОСПОДАРСЬКО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВА ТДВ «ЯГОТИНСЬКИЙ МАСЛОЗАВОД» ТА ЙОГО ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА

2.1. Загальна характеристика ТДВ «Яготинський маслозавод»

Для виконання дипломної роботи об'єктом дослідження було обрано Товариство з додатковою відповідальністю (далі ТДВ) «Яготинський маслозавод» – одне з провідних підприємств молокопереробної галузі України, яке спеціалізується на виробництві молочної продукції, зокрема масла, сирів та кисломолочних виробів. Завод має сучасні виробничі потужності та забезпечує високу якість продукції завдяки використанню передових технологій та якісної сировини.

Стратегічні цілі ТДВ «Яготинський маслозавод», сформовані ще 2020 році, орієнтовані на інноваційний розвиток, розширення ринків збуту та збільшення обсягів реалізації продукції. Умови воєнних та економічних викликів впродовж 2022-2024 років зумовили корекцію темпів, але не змінили стратегічного вектора розвитку підприємства. ТДВ «Яготинський маслозавод» утримує ринкові позиції завдяки гнучкій ціновій політиці, адаптації асортименту до вимог споживача та використанню виробничого потенціалу, сформованого в попередні роки.

За організаційно-правовою формою підприємство є товариством з додатковою відповідальністю (код ЄДРПОУ 00446003), що зареєстровано від 25 березня 1996 року. Розмір статутного капіталу ТДВ «Яготинський маслозавод» становить 3 796 716,00 грн. Уповноваженою особою юридичної особи є Приліпко Ігор Леонідович.

Підприємство знаходиться в Україні, Київська область, Яготинський район, місто Яготин, вулиця Шевченка .

Основний вид діяльності (за КВЕД):

- 10.51 Перероблення молока, виробництво масла та сиру.
- Інші види діяльності:
- 36.00 Забір, очищення та постачання води;
- 46.33 Оптова торгівля молочними продуктами, яйцями, харчовими оліями та жирами;
- 46.71 Оптова торгівля твердим, рідким, газоподібним паливом і подібними продуктами;
- 47.11 Роздрібна торгівля в неспеціалізованих магазинах переважно продуктами харчування, напоями та тютюновими виробами;
- 47.30 Роздрібна торгівля пальним;
- 49.41 Вантажний автомобільний транспорт.

Організаційна структура ТДВ «Яготинський маслозавод» має ієрархічний характер із чітким розподілом функцій між підрозділами. На (рис.2.1) продемонстрована організаційна структура ТВД «Яготинський маслозавод».

Керівництво підприємства очолює Генеральний директор, якому підпорядковуються заступники генерального директора з різних напрямів (з охорони праці, закупівлі сировини, економічних питань, безпеки, реалізації), а також директори та керівники підрозділів, зокрема технічний директор, завідувач виробництва, головний бухгалтер. Виробничий напрям включає основні цехи (сирний, масляний, приймально-апаратний, цех переробки сироватки, котельня тощо), служби контролю якості (фізико-хімічна та мікробіологічна лабораторії), а також головні інженерно-технічні служби, такі як ремонтно-механічний, електроцех, комерційний, будівельний підрозділи. Комерційний та економічний напрями охоплюють відділи продажів, контролю якості, економічного планування, торговий відділ, службу виписки продукції та цех експедиції.

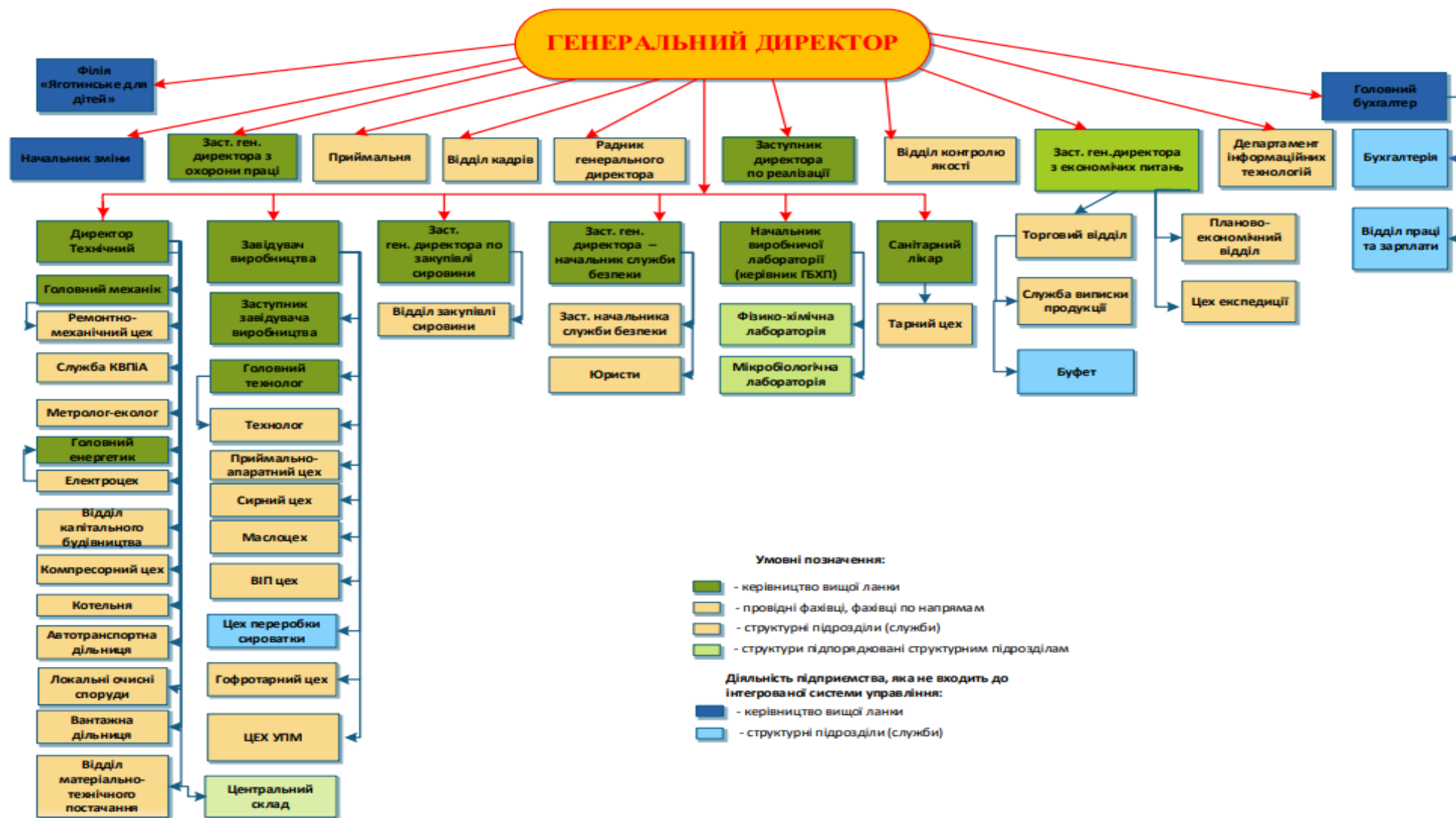

Рис. 2.1. Організаційна структура ТВД «Яготинський маслозавод» затверджена рішенням Наглядової ради Товариства від 30.09.2020 року.

Джерело [18].

Адміністративно-управлінський персонал складається з відділів кадрів, бухгалтерії, відділу праці та заробітної плати. Така структура забезпечує ефективне функціонування підприємства, чіткий розподіл відповідальності та координацію між підрозділами.

Підприємство випускає під ТМ «Яготинське» масло, молоко, сметану, кефір, ряжанку, термостатну молочну продукцію, м'які і кисломолочні сири, йогурти, питну закваску з наповнювачами та без них, функціональний кисломолочний продукт Геролакт, Какао на молоці. Також «Яготинське» розширює лінійку безлактозної продукції, яка наразі включає ультрапастеризоване молоко, кефір і кисломолочний сир (рис.2.2).

 Безлактозна продукція Безлактозна продукція (6)	 Вершки (4)	 Геролакт (1)	 Закваска (2)	 Йогурти (33)	 Какао на молоці (1)
 Кефір, айран (17)	 М'які та розсільні сири (9)	 Масло солодковерхкове (6)	 Молоко (16)	 Молочні коктейлі (7)	 Ряжанка (10)
 Сир кисломолочний (8)	 Сири тверді вагові (2)	 Сири солодкі та десерти (11)	 Сметана (10)		

Рис. 2.2. Асортимент продукції ТМ «Яготинське».

Джерело [10].

Філія ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей» – єдиний в Україні спеціалізований завод з виробництва дитячого молочного харчування. Оснащений сучасним обладнанням, він випускає продукцію для дітей від 6 місяців під брендом «Яготинське для дітей».

Філія ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей» розпочала свою роботу 25 жовтня 2012 року. Тоді ж народилась і торгова марка «Яготинське для дітей» (рис. 2.3). На заводі встановлено найсучасніше обладнання закритого циклу зі Швеції, Італії, Німеччини, Ізраїлю, Болгарії, Тайваню та інших країн, що виключає контакт людських рук із продукцією під

час її виробництва. За три роки свого існування ТМ «Яготинське для дітей» міцно закріпилась на лідерських позиціях у своїй категорії, завоювавши 40% ринку дитячого молочного харчування України [12].

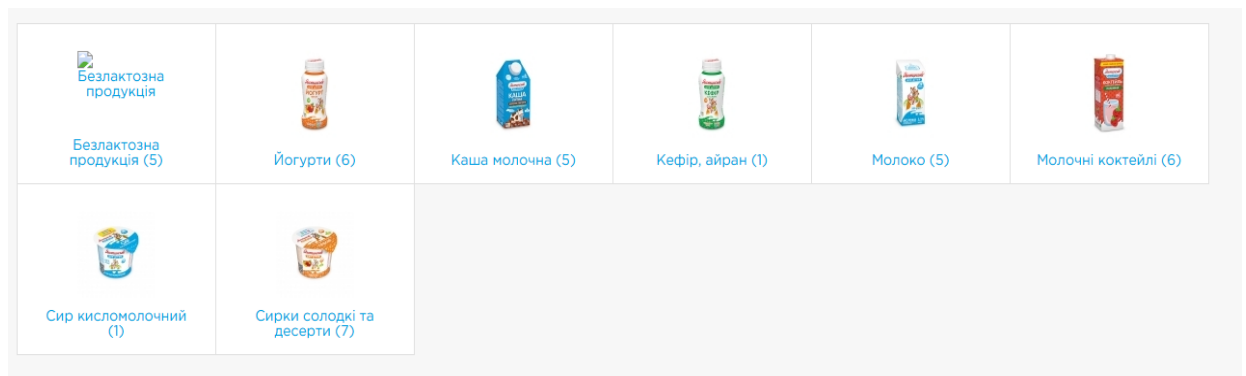

Рис. 2.3. Асортимент продукції ТМ «Яготинське для дітей».

Джерело: [11].

Яготинський маслозавод відомий своїм вершковим маслом ТМ «Яготинське», яке вже майже 60 років залишається улюбленим серед українців і має безліч нагород. Особлива гордість заводу – закваска «Яготинська», збагачена корисними бактеріями для м'якого смаку та користі. Підприємство першим в Україні почало виробляти готові закваски, відкривши новий сегмент на молочному ринку. За десять років виробництво цього продукту зросло з 300 до 30 000 літрів на добу.

Виробництво нових асортиментних позицій під ТМ «Яготинське», таких як: сир «Домашній», термостатна продукція (простокваша, ряжанка, сметана з печі), Геролакт і Какао, стало можливим завдяки установці нового обладнання на підприємстві. У цеху кисломолочної продукції відбулася реконструкція технологічних ліній із вводом в експлуатацію 17 ємностей загальним об'ємом 92 м³ для приготування різних видів кисломолочної продукції, двох установок для пастеризації та охолодження з виробничою потужністю 10 000 та 5 000 літрів на годину, фасувальних автоматів і ємностей для ферментації. Нове обладнання працює в автоматичному і напівавтоматичному режимі, забезпечуючи також

приготування йогурту, рязанки, кефіру, пряженого і пастеризованого молока [26].

Щоб покращити якість продукції, на Яготинському маслозаводі встановили сучасне обладнання закритого циклу, яке автоматизує весь процес – від прийому сировини до фасування, виключаючи втручання людини. Це забезпечує високий рівень безпеки та якості продукції, що зумовлює державне визнання та численні нагороди заводу.

Водночас подібна політика безпосередньо впливає на обсяги виробництва та реалізації основних видів продукції, сприяючи стабільним позиціям підприємства на ринку. Так у 2024 році ТДВ «Яготинський маслозавод» має наступну структуру виробництва та реалізації продукції, представлену в табл. 2.1

Таблиця 2.1

Інформація про обсяги виробництва та реалізації основних видів продукції ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2024 рік

№ з/п	Основний вид продукції	Обсяг виробництва			Обсяг реалізованої продукції		
		у натуральній формі (фізична одиниця виміру)	у грошовій формі, тис.грн	у відсотках до всієї виробленої продукції	у натуральній формі (фізична одиниця виміру)	у грошовій формі, тис.грн	у відсотках до всієї виробленої продукції
1	Молоко питне	46705	1259700	47,9	47530	1283604	42,4
2	Кисломолочна продукція	45110	1925008	46,3	45149	1926685	40,2
3	Сирно-творожна продукція	3973	504120	4,1	5311	788212	4,7

Джерело: побудовано автором на основі [34].

Найбільшу частку в загальному обсязі виробництва займає молоко питне, яке складає 47,9% від загального виробництва, а його реалізація становить 42,4% від загальної реалізації. Кисломолочна продукція займає 46,3% у виробництві, тоді як її частка в реалізації становить 40,1%, що може свідчити про невеликі коливання в попиті або наявність втрат на етапі зберігання чи транспортування. Сирно-творожна продукція займає лише 4,1% у виробництві та 4,7% в реалізації,

що вказує на менш високий попит порівняно з іншими категоріями, але певний потенціал для збільшення реалізації.

Для наочного представлення цієї інформації побудовано діаграми структури виробництва та реалізації продукції (рис. 2.4), що дозволить візуально оцінити співвідношення між різними категоріями продукції.

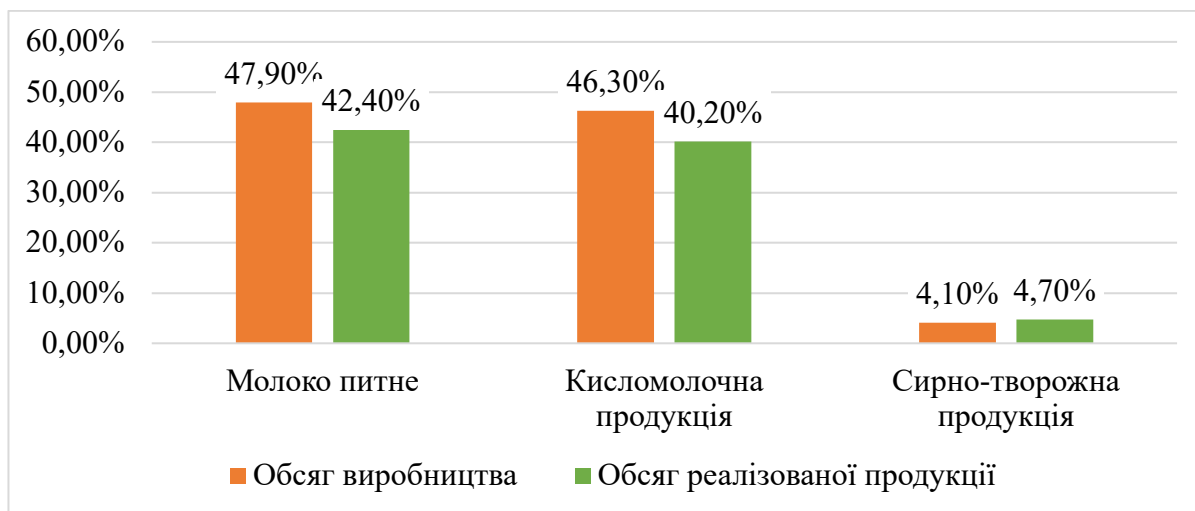

Рис. 2.4. Питома вага основних видів продукції в структурі обсягу виробництва та реалізації ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2024 рік .

Джерело: побудовано автором на основі таблиці 2.1.

Таким чином, молоко питне має найбільший обсяг у виробництві та реалізації, а кисломолочна і сирно-творожна продукція займають менші частки.

2.2. Аналіз господарської діяльності ТДВ «Яготинський маслозавод»

Аналіз господарської діяльності підприємства допомагає зрозуміти, в якому фінансовому стані воно перебуває, наскільки ефективно використовує свої ресурси і чи має перспективи для розвитку. Такий аналіз дозволяє оцінити ступінь зносу обладнання, як сформований капітал, наскільки швидко обертаються активи, а також виявити можливості для підвищення прибутковості й конкурентоспроможності.

Для цього спочатку проаналізуємо динаміку та структуру основних засобів ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2021-2024 роки (табл. 2.2).

Таблиця 2.2

Динаміка та структура основних засобів ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2021-2024 рр.

№	Найменування основних засобів	2021		2022		2023		2024		Відхилення					
		тис. грн	%	тис. грн	%	тис. грн	%	тис. грн	%	2022/2021		2023/2022		2024/2023	
										абс., +/-	відн., %	абс., +/-	відн., %	абс., +/-	відн., %
1	Виробничого призначення:	428 742	100	422 560	100	446 178	100	589 174	100	-6 182	-1,4	23 618	5,6	142 996	32,0
2	будівлі та споруди	98 147	23	93 413	22	97 730	22	139 264	24	-4 734	-4,8	4 317	4,6	41 534	42,5
3	машини та обладнання	280 427	65	239 703	57	230 353	52	295 481	50	-40 724	-14,5	-9 350	-3,9	65 128	28,3
4	транспортні засоби	13 351	3	32 601	8	30 714	7	20 388	3	19 250	144,2	-1 887	-5,8	-10 326	-33,6
5	земельні ділянки	633	0	1 194	0	960	0	1 117	0	561	88,6	-234	-19,6	157	16,4
6	інші	36 184	8	55 649	13	86 421	19	132 924	23	19 465	53,8	30 772	55,3	46 503	53,8

Джерело: побудовано автором на основі [33, 32, 31, 34].

У 2021–2024 роках загальна вартість основних засобів виробничого призначення поступово зростала. Після незначного зниження у 2022 році, у наступні роки спостерігалося стабільне зростання, особливо у 2024 році.

Найбільше збільшення відбулося за рахунок машин, обладнання, будівель та інших основних засобів. Це свідчить про оновлення виробничих потужностей та активну інвестиційну діяльність підприємства.

З метою наочного відображення структури та динаміки основних засобів було побудовано діаграму основних фондів підприємства (рис. 2.5), яка дозволяє візуально оцінити їх склад, питому вагу окремих груп та можливі тенденції змін упродовж досліджуваного періоду.

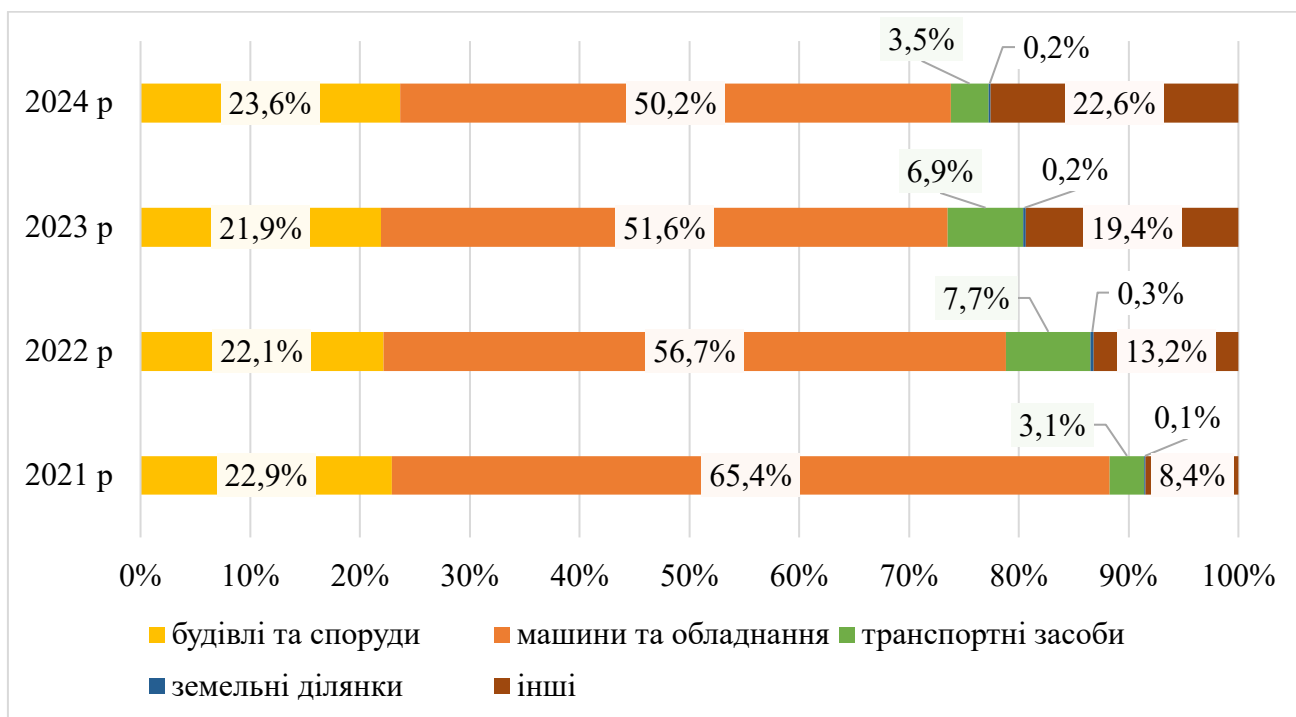

Рис. 2.5. Структура основних засобів ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2021-2024 рр.

Джерело: побудовано автором на основі Додатків А, Б, В.

У період 2021–2024 років спостерігалася позитивна динаміка вартості основних засобів виробничого призначення підприємства. Якщо у 2022 році відбулося незначне зменшення їх вартості на 6 182 тис. грн, що могло бути пов’язане з вибуттям або переоцінкою активів, то вже у 2023 році спостерігалася зростання на 23 618 тис. грн, а в 2024 році — суттєве збільшення на 142 996 тис. грн, що свідчить про активну інвестиційну діяльність, модернізацію або розширення виробничих потужностей.

Найбільший внесок у приріст зробили такі групи: машини та обладнання (+65 128 тис. грн у 2024 р.), будівлі та споруди (+41 534 тис. грн), а також інші основні засоби (+46 503 тис. грн), що може вказувати на оновлення технологічної бази й загальне зміцнення виробничої інфраструктури. Попри певне скорочення транспортних засобів у 2023–2024 роках, загальна тенденція розвитку основних засобів є позитивною. Це свідчить про стратегічну спрямованість підприємства на підвищення ефективності виробництва та оновлення матеріально-технічної бази.

Наступний етап аналізу основних засобів стане дослідження їх руху: коефіцієнти введення й вибуття (табл. 2.3).

Таблиця 2.3

Показники руху основних засобів ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2022-2024 рр.

Показник	Розрахунок	Колонки балансу	Роки			Відхилення, +, -	
			2022	2023	2024	2023/2022	2024/2023
Коефіцієнт введення ОЗ	Вартість введених ОЗ за звітний рік / Загальну вартість ОВЗ на кінець року	(р.1011к-1011п) / р.1010к	0,098	0,209	0,384	0,112	0,175
Коефіцієнт вибуття ОЗ	Вартість ОЗ які вибули / Вартість ОВЗ на початок періоду	(р.1012к-р.1012п) / р.1010п	0,155	0,159	0,157	0,003	-0,002

Джерело: побудовано автором на основі Додатків А, Б, В.

Аналіз руху основних засобів ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2022–2024 роки показує, що основні засоби підприємства поступово оновлюються. Коефіцієнт введення збільшується: з 0,098 у 2022 році до 0,384 у 2024 році. Це означає, що підприємство вкладає гроші в нове обладнання, техніку або ж в інші активи. Показник вибуття основних засобів змінюється незначно (з 0,155 до 0,157), тобто підприємство щороку списує приблизно однакову кількість застарілого або непотрібного обладнання.

У цілому можна сказати, що підприємство активно нарощує ОЗ, що свідчить про розвиток і турботу про виробничу базу. Водночас показники стану та ефективності їх вирощання (табл. 2.4) підтверджують дані висновки.

Аналіз показників стану та ефективності використання основних засобів ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2022-2024 рр.

Показники	Колонки балансу	Роки			Відхилення, +, -	
		2022	2023	2024	2023/ 2022	2024/ 2023
1. Місткість ОЗ, грн	$((p.1010п+p1010к)/2)/2000р.$	0,108	0,083	0,087	-0,025	0,004
2. озброєність праці ОЗ, грн/ос.	$((p.1010п+p1010к)/2)/Ч$	448,77	437,65	530,37	-11,125	92,722
3. Коефіцієнт реальної вартості ОЗ у майні підприємства	$p.1010/p.1300$	0,192	0,192	0,244	0,000	0,052
4. Коефіцієнт зносу ОЗ	$p.1012/p.1011$	0,519	0,538	0,491	0,019	-0,047
5. Коефіцієнт придатності ОЗ	1-Кз	0,481	0,462	0,509	-0,019	0,047
6. Віддача ОЗ, грн	$2000р./(p.1010п+p1010к)/2$	9,25	12,05	11,45	2,80	-0,60
7. Рентабельність ОЗ, %	$2350р./(p.1010п+p1010к)/2$	38,5	63,3	19,4	24,8	-43,9

Джерело: побудовано автором на основі Додатків А, Б, В.

Аналіз показників стану та ефективності використання основних засобів ТДВ «Яготинський маслозавод» за останні три роки вказує на те що, протягом аналізованого періоду місткість ОЗ знизилась у 2023 році, що свідчить про більш раціональне використання основних засобів для створення одиниці продукції, однак у 2024 році вона зросла, що може вказувати на незначне зниження ефективності використання фондів (рис. 2.6).

Коефіцієнт реальної вартості основних засобів у майні підприємства залишався незмінним у 2022-2023 роках, але вже в 2024 році зріс, що вказує на підвищення частки основних засобів у структурі активів підприємства.

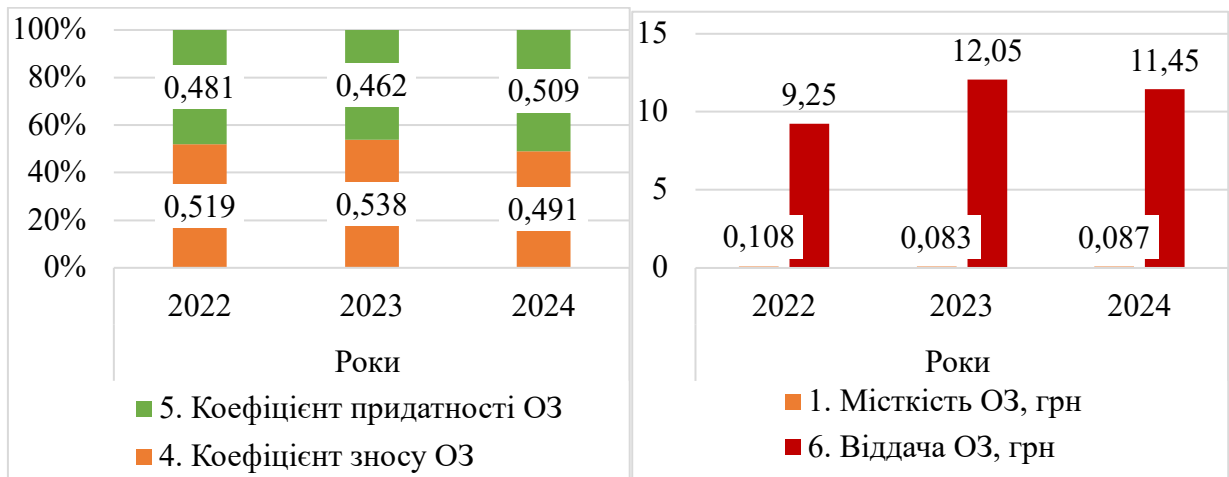

Рис. 2.6. Зміни показників стану та ефективності використання основних засобів ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2022-2024 рр.

Джерело: побудовано автором на основі Таблиці 2.4.

Коефіцієнт зносу у 2023 році збільшився, а в 2024 – зменшився, що свідчить про оновлення частини основних засобів або зменшення фізичного зносу. Це також підтверджує зростання коефіцієнта придатності у 2024 році.

Такі зміни можуть бути пов'язані з реалізацією інвестиційної програми підприємства або із заміною застарілого обладнання на новіші, енергоефективні моделі. Це позитивно впливає не лише на виробничі показники, але й на собівартість продукції. Зменшення зносу основних засобів також сприяє підвищенню продуктивності праці. Водночас підвищення місткості основних засобів у 2024 році потребує подальшого аналізу причин – можливо, це пов'язано зі зменшенням обсягів виробництва.

Віддача основних засобів зростає у 2023 році, що відображає підвищення ефективності використання основних засобів, проте у 2024 році спостерігається її незначне зниження (рис. 2.7).

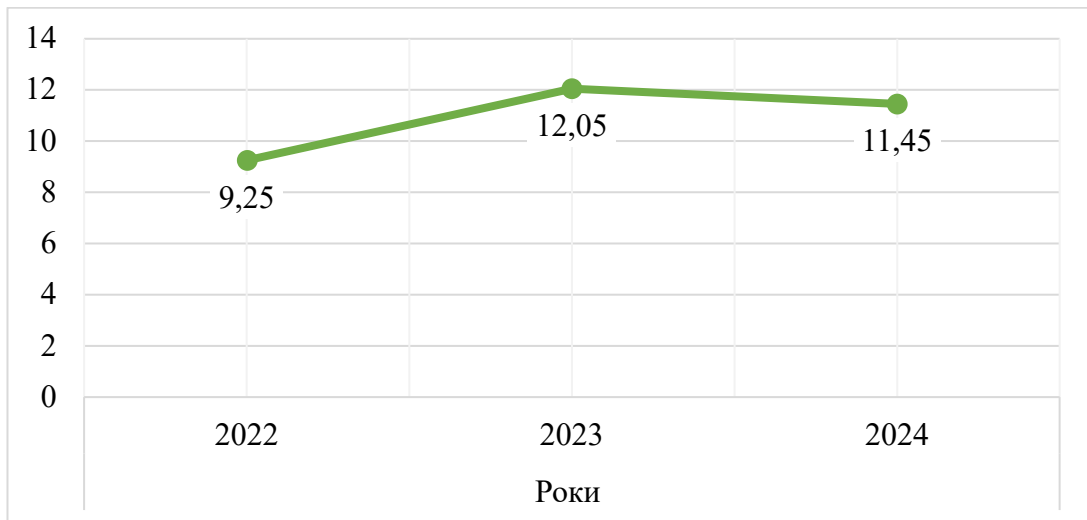

Рис. 2.7. Динаміка показника віддачі основних засобів ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2022-2024 рр., грн.

Джерело: побудовано автором на основі Таблиці 2.4.

Показник озброєності основних засобів у 2023 році знизився, але в 2024 році зріс на 92,7 одиниці (рис. 2.8), що може вказувати на підвищення вартості основних засобів у розрахунку на одного працівника – потенційно це є позитивним сигналом щодо технічного забезпечення праці.

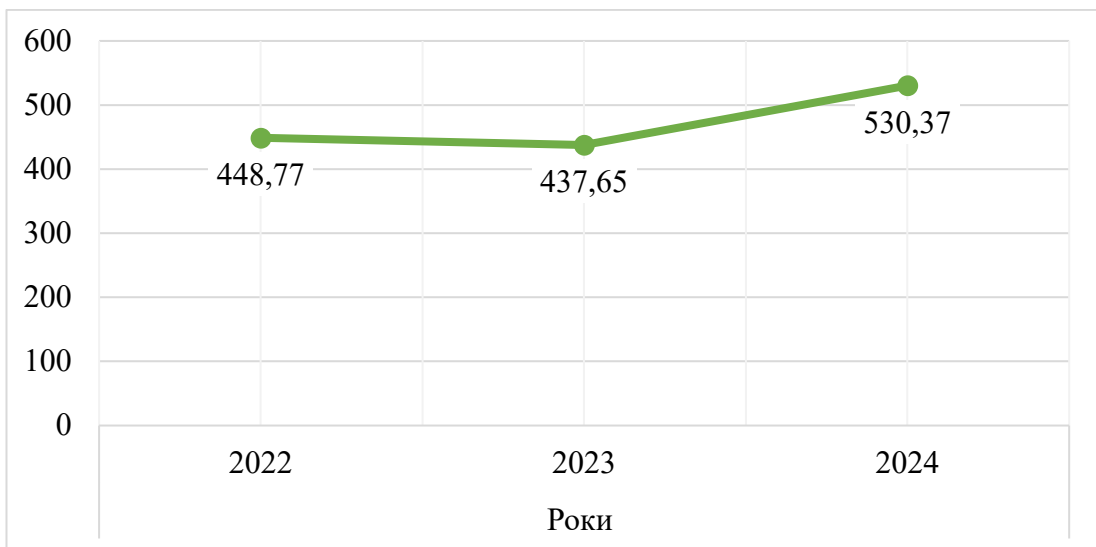

Рис. 2.8. Динаміка показника озброєності праці основних засобів ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2022-2024 рр., грн\ос.

Джерело: побудовано автором на основі Таблиці 2.4.

Найбільш різка зміна відбулася у показнику рентабельності основних засобів, бо після значного зростання у 2023 році вона стрімко знизилась у 2024

році (рис. 2.9), що може свідчити про зменшення прибутковості інвестицій в основні фонди або вплив зовнішніх економічних чинників.

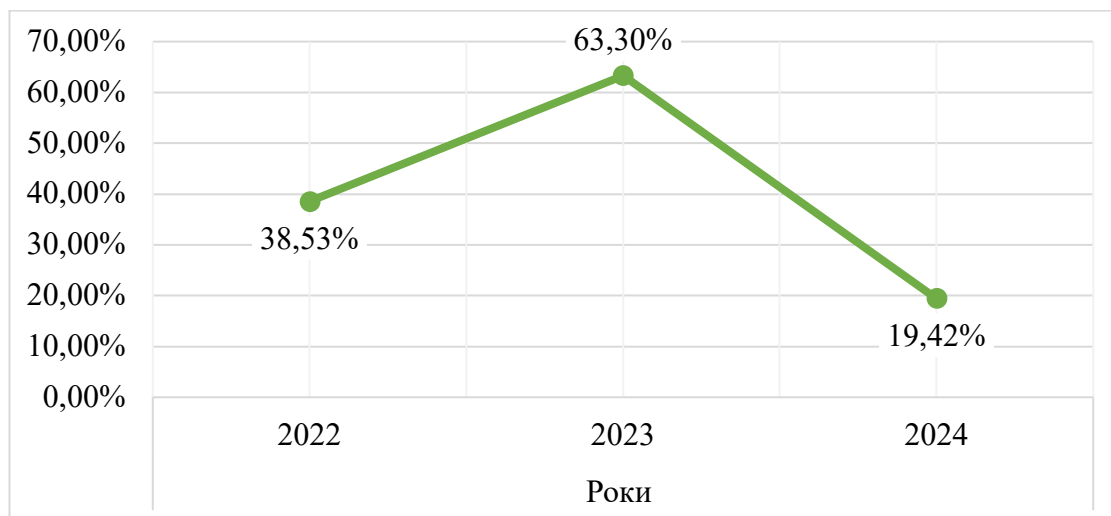

Рис. 2.9. Динаміка рентабельності основних засобів ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2022-2024 рр.

Джерело: побудовано автором на основі Таблиці 2.4.

Отже, у 2023 році спостерігалось покращення більшості показників ефективності використання основних засобів, але у 2024 році намітилася тенденція до зниження деяких ключових показників, що вказує на потребу в оптимізації використання ресурсів і, ймовірно, перегляді інвестиційної політики щодо основних засобів.

Наступним етапом дослідження «Яготинського маслозаводу» є аналіз витрат на виробництво на підприємстві, таких як витрати на сировину, енергію, працю тощо (табл. 2.5). Це дозволяє більш якісно оцінити, як кожен з цих елементів впливає на собівартість продукції та результат господарської діяльності підприємства. Особливу увагу приділено динаміці змін витрат у порівнянні з попередніми роками.

Аналіз витрат на виробництво продукції ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2022-2024 роки показує загальне зростання (див. рис. 2.10), що обумовлено збільшенням обсягів виробництва та інфляційними процесами.

Аналіз операційних витрат ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2022-2024 рр.

Показники	Колонки балансу, формула розрахунку	Роки			Відхилення, +, -	
		2022	2023	2024	2023/2022	2024/2023
Матеріальні затрати, тис. грн	p.2500	2 634 094	3 246 084	4 087 026	611 990	840 942
Витрати на оплату праці, тис. грн	p.2505	195 918	249 790	298 653	53 872	48 863
Відрахування на соціальні заходи, тис. грн	p.2510	47 339	52 222	62 271	4 883	10 049
Амортизація, тис. грн	p.2515	75 141	73 423	80 115	-1 718	6 692
Інші операційні витрати, тис. грн	p.2520	200 416	288 693	377 376	88 277	88 683
Разом, тис. грн	p.2550	3 152 908	3 910 212	4 905 441	757 304	995 229
Витрати на 1 гривню обсягу виробництва, грн	p.2050 /p.2550	0,980	1,018	0,993	0,037	-0,024

Джерело: побудовано автором на основі Додатків А, Б, В.

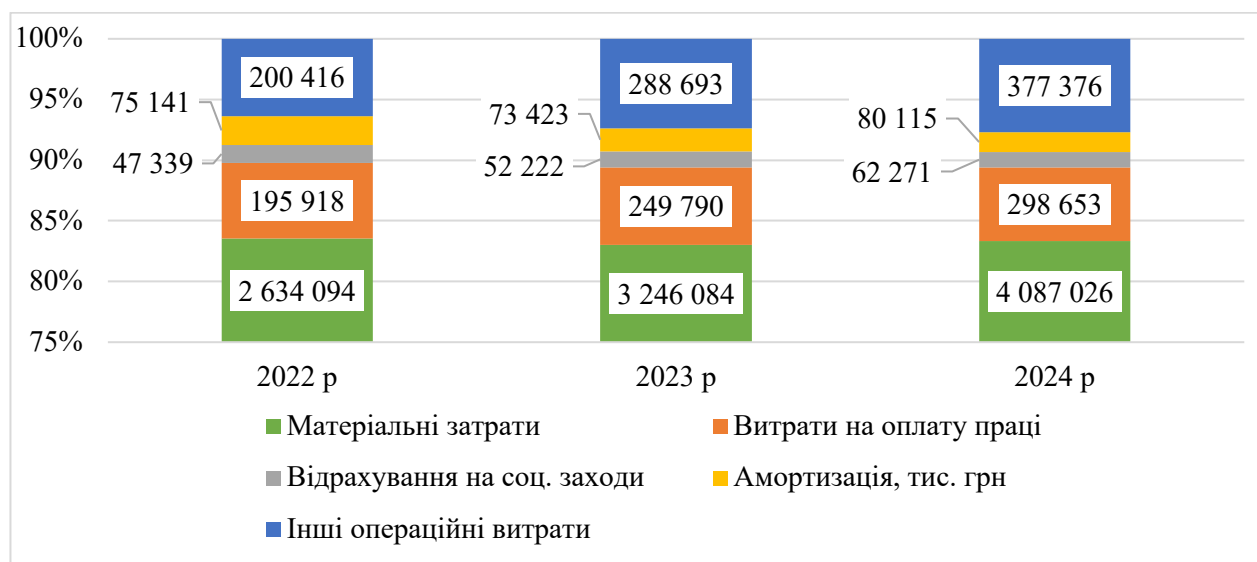

Рис. 2.10. Зміни в витратах на виробництво продукції за елементами витрат ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2022-2024 рр., тис. грн.

Джерело: побудовано автором на основі Таблиці 2.5.

Найбільше зросли матеріальні затрати на 611 990 тис. грн у 2023 році та на 840 942 тис. грн у 2024 році, що відображає підвищення вартості сировини та

матеріалів. Витрати на оплату праці також зросли на 53 872 тис. грн у 2023 році та на 48 863 тис. грн у 2024 році, що свідчить про підвищення заробітних плат і, можливо, збільшення чисельності працівників. Відрахування на соціальні заходи зросли пропорційно до витрат на оплату праці. Амортизація зменшилась у 2023 році, але у 2024 році збільшилась, що може бути пов'язано з оновленням обладнання. Інші операційні витрати також зросли на 88 277 тис. грн у 2023 році та на 88 683 тис. грн у 2024 році, що вказує на додаткові витрати на логістику, маркетинг та інші операційні заходи.

В результаті загальні витрати на виробництво зросли на 757 304 тис. грн у 2023 році та на 995 229 тис. грн у 2024 році. Водночас витрати на 1 гривню обсягу виробництва збільшились у 2023 році до 1,018 тис. грн, але в 2024 році знизились до 0,993 тис. грн (рис. 2. 11), що свідчить про ефективнішу оптимізацію витрат на фоні зростання виробничих обсягів.

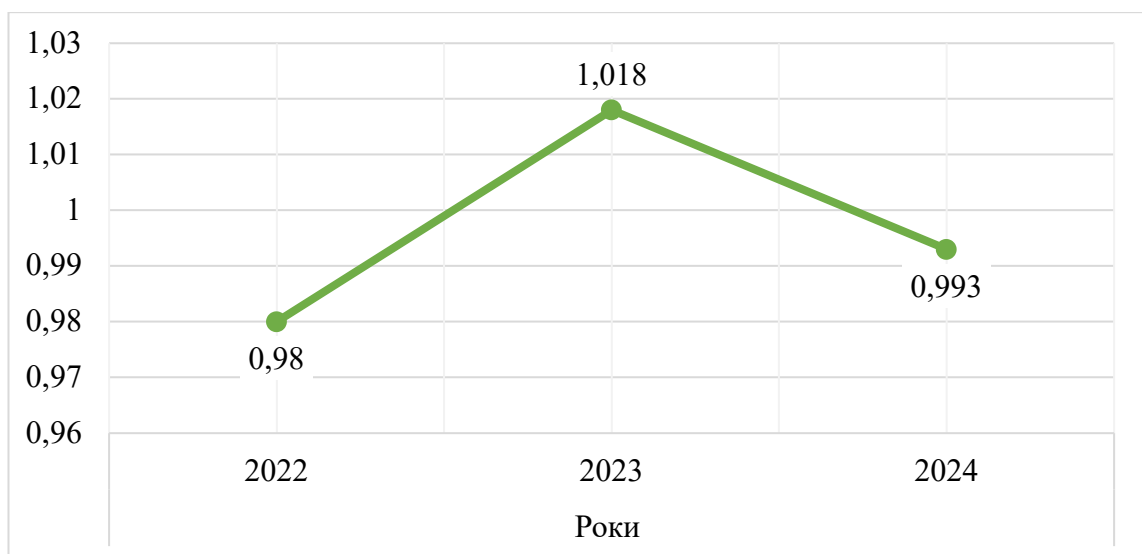

Рис. 2.11. Динаміка витрат на 1 гривню обсягу виробництва ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2022-2024 рр., грн.

Джерело: побудовано автором на основі Таблиці 2.5.

Для більш точного аналізу витрат підприємства необхідно розглянути витрати за окремими калькуляційними статтями (табл. 2.6). Це дозволить детальніше вивчити, на що саме йдуть кошти і виявити можливості для зниження витрат у конкретних сферах діяльності. Крім того, такий підхід дає змогу краще

зрозуміти фінансову ситуацію на підприємстві та визначити найбільш витратні процеси, що сприятиме ефективнішому управлінню ресурсами і підвищенню рентабельності.

Таблиця 2.6

Аналіз витрат на виробництво продукції за калькуляційними статтями ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2022-2024 рр.

Показники	Колонки балансу, формула розрахунку	Роки			Відхилення,+, -	
		2022	2023	2024	2023/2022	2024/2023
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг) , тис. грн	p.2050	3 090 847	3 979 309	4 872 373	888 462	893 064
Адміністративні витрати, тис. грн	p.2130	37 602	44 464	55 406	6 862	10 942
Витрати на збут, тис. грн	p.2150	296 742	367 149	443 442	70 407	76 293
Інші операційні витрати, тис. грн	p.2180	65 926	41 416	132 314	-24 510	90 898
Фінансові витрати, тис. грн	p.2250	116 777	138 408	130 658	21 631	-7 750
Інші витрати, тис. грн	p.2270	0	0	79	0	79
Всього, тис. грн		3 607 894	4 570 746	5 634 272	962 852	1 063 526

Джерело: побудовано автором на основі Додатків А, Б, В.

Аналіз витрат на виробництво продукції ТДВ «Яготинський маслозавод» за калькуляційними статтями за останні три роки показує значне зростання витрат, що відповідає загальному збільшенню обсягів виробництва та обсягів реалізації продукції. Собівартість реалізованої продукції зросла на 888462 тис. грн у 2023 році та на 893064 тис. грн у 2024 році, що обумовлено підвищенням витрат на сировину, матеріали, оплату праці та інші елементи виробничих витрат (рис. 2.12).

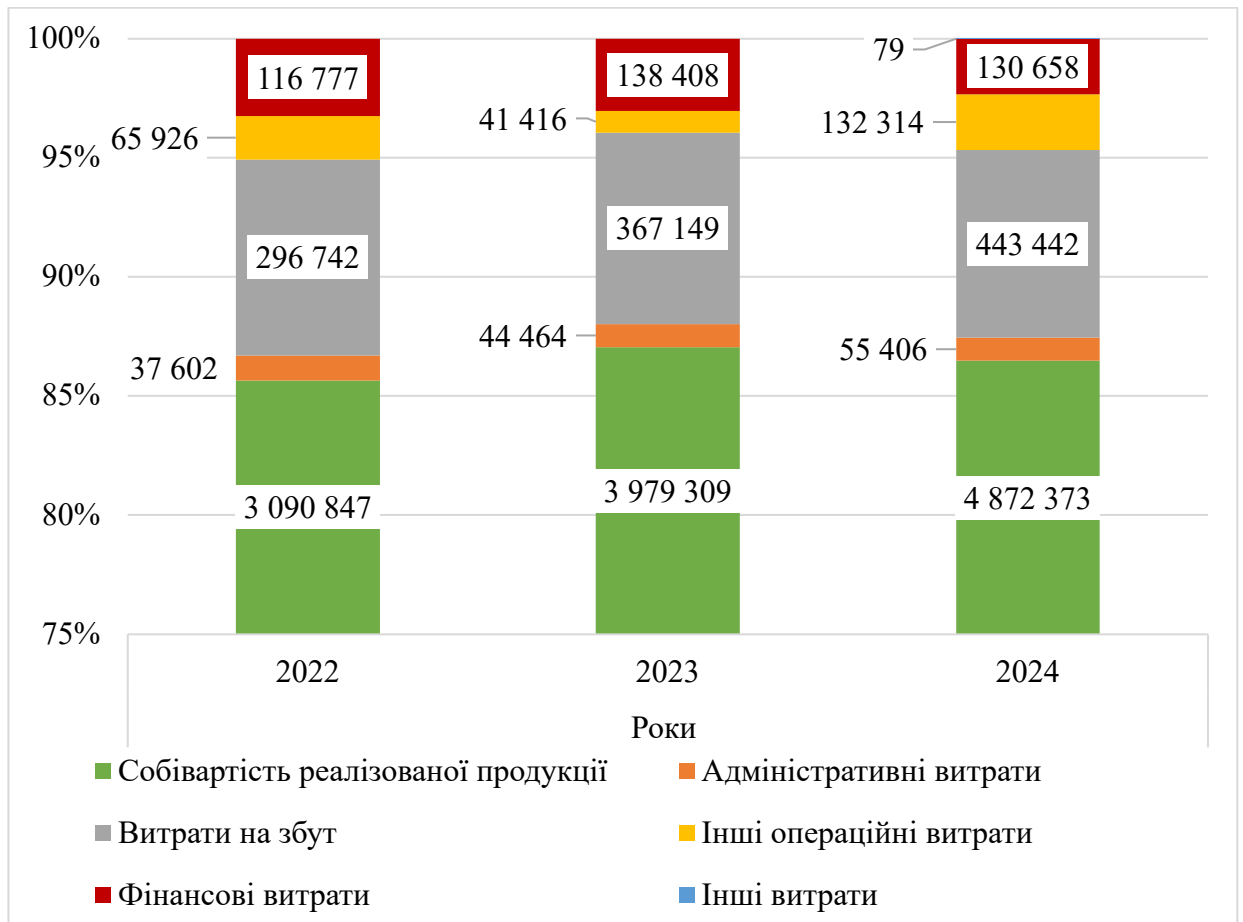

Рис. 2.12. Зміни в витратах на виробництво продукції за калькуляційними статтями ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2022-2024 рр., тис. грн.

Джерело: побудовано автором на основі Таблиці 2.6.

Адміністративні витрати зросли на 6 862 тис. грн у 2023 році та на 10 942 тис. грн у 2024 році, що може бути пов'язано з ростом зарплат адміністративного персоналу та збільшенням витрат на управлінські послуги. Витрати на збут збільшились на 70407 тис. грн у 2023 році та на 76293 тис. грн у 2024 році, що свідчить про розширення маркетингових та збутових заходів, ймовірно, для підтримки конкурентоспроможності продукції на ринку. Інші операційні витрати скоротились на 24510 тис. грн у 2023 році, але значно зросли на 90 898 тис. грн у 2024 році. Це може бути результатом додаткових витрат на нові операційні заходи або непередбачуваних витрат. Фінансові витрати збільшились на 21631 тис. грн у 2023 році, але зменшились на 7750 тис. грн у 2024 році, що може свідчити про оптимізацію фінансових витрат або зміну умов фінансування. Інші витрати

з'явилися у 2024 році (79 тис. грн), що, ймовірно, є одноразовими витратами або додатковими витратами, яких не було у попередні роки.

2.3. Аналіз фінансових результатів та фінансового стану ТДВ «Яготинський маслозавод»

Для аналізу фінансових результатів підприємства надано фінансові показники за крайні три роки – 2022-2024 роки (табл. 2.7). Що включають такі важливі аспекти, як чистий дохід від реалізації продукції, робіт і послуг, валовий прибуток, операційний фінансовий результат, а також чистий прибуток чи збиток, що дає змогу в подальшому оцінити ефективність управління та загальний фінансовий стан підприємства.

Таблиця 2.7

Фінансові результати підприємства ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2022-2024 рр.

Назва показника	Роки		
	2022	2023	2024
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), тис. грн	3 736 091	4 857 266	5 635 593
Валовий прибуток, тис. грн	645 244	877 957	763 220
Фінансовий результат від операційної діяльності, тис. грн	291 991	444 037	237 773
Чистий фінансовий результат, тис. грн	155 639	255 160	95 563

Джерело: побудовано автором на основі Додатків А, Б, В.

Чистий дохід від реалізації продукції постійно зростає, що може свідчити про розширення ринку або підвищення вартості продукції. Подальша оцінка динаміки обсягів виготовлення (табл. 2.8 - 2.9) та реалізації продукції (табл. 2.10 - 2.11) за 2021–2024 роки дозволить простежити зміни у масштабах виробництва, визначити напрямок розвитку (зростання чи спад), а також виявити чинники, що впливали на результати діяльності.

Аналіз обсягів виробництва основних видів продукції (у натуральній формі) ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2021-2024 рр.

Основний вид продукції	2021	2022	2023	2024	Відхилення 2022/2021	Відхилення 2023/2022	Відхилення 2024/2023
Молоко питне	44 025	44 959	50 022	46 705	934	5 063	-3 317
Кисломолочна продукція	25 307	33 912	43 949	45 110	8 605	10 037	1 161
Сирно-творожна продукція	3 333	3 123	3 781	3 973	-210	658	192

Джерело: побудовано автором на основі [31, 32, 33, 34].

У 2021–2024 роках обсяги виробництва основних видів продукції ТДВ «Яготинський маслозавод» демонструють переважно зростаючу тенденцію (рис.2.13). Найбільше зростання спостерігається у сегменті кисломолочної продукції: за весь період її виробництво зросло майже на 19,8 тис. тонн, що свідчить про стійке зростання попиту або ефективне розширення ринків збуту.

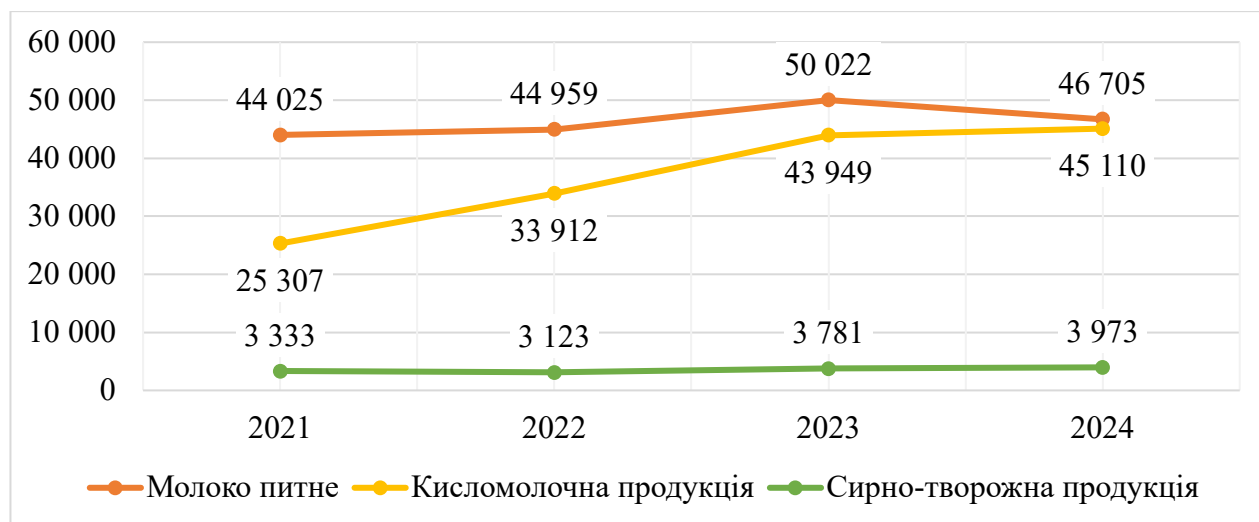

Рис. 2.13. Динаміка обсягів виробництва основних видів продукції (у натуральній формі) ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2021-2024 рр.

Джерело: побудовано автором на основі Таблиці 2.8.

Виробництво питного молока також зростало до 2023 року, однак у 2024 році зафіксовано незначне зниження обсягів - на 3,3 тис. тонн порівняно з

попереднім роком, що може бути результатом змін у споживчих вподобаннях або сезонних коливань. Водночас сирно-творожна продукція після незначного спаду у 2022 році (-210 т) продовжила стабільне зростання у 2023–2024 роках, що може свідчити про відновлення попиту та стабілізацію виробничих процесів.

Таблиця 2.9

Аналіз обсягів виробництва основних видів продукції (у грошовій формі) ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2021-2024 рр.

Основний вид продукції	2021	2022	2023	2024	Відхилення 2022/2021	Відхилення 2023/2022	Відхилення 2024/2023
Молоко питне	816 023	965 719	1 249 039	1 259 700	149 696	283 320	10 661
Кисломолочна продукція	833 581	1 267 970	1 757 365	1 925 008	434 389	489 395	167 643
Сирно-творожна продукція	312 038	360 301	471 414	504 120	48 263	111 113	32 706

Джерело: побудовано автором на основі [31, 32, 33, 34].

Найбільше зростання зафіксовано в категорії кисломолочної продукції – за три роки приріст становив понад 1 091 тис. грн, що відображає її лідерську позицію за темпами росту. Питне молоко також продемонструвало стійке зростання, особливо у 2023 році (+283 тис. грн порівняно з 2022 роком), а у 2024 році темпи зростання стабілізувалися з незначним приростом. Обсяги сирно-творожної продукції зростали менш динамічно, однак також показали стабільний позитивний тренд.

Загалом зростання вартісних показників свідчить про підвищення ефективності збутової діяльності підприємства та посилення ринкових позицій. Такі результати можуть бути наслідком вдалої маркетингової стратегії, розширення каналів збуту та покращення якості продукції. Крім того, важливу роль відіграє впровадження інновацій у виробничий процес, що дозволяє оперативно реагувати на зміну споживчих вподобань. Зростання попиту на кисломолочну продукцію може бути пов'язане зі зміщенням акценту споживачів на здорове харчування. Успіх у сегменті питного молока підтверджує ефективність бренду та лояльність споживачів.

Обсяги реалізації основних видів продукції ТДВ «Яготинський маслозавод» за аналізований період демонструють позитивну динаміку, хоча й з окремими коливаннями в окремі роки. Найбільш стабільне та інтенсивне зростання зафіксовано у сегменті кисломолочної продукції - за три роки реалізація зросла більш ніж на 17 тис. тонн, що свідчить про сталий попит і зростання популярності цього виду продукції серед споживачів.

Таблиця 2.10

Аналіз обсягів реалізації основних видів продукції (у натуральній формі) ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2021-2024 рр.

Основний вид продукції	2021	2022	2023	2024	2022/2021	2023/2022	2024/2023
Молоко питне	45297	44827	50796	47530	- 470	5969	- 3266
Кисломолочна продукція	28051	33631	43861	45149	5580	10230	1288
Сирно-творожна продукція	3954	3088	5153	5311	-866	2065	158

Джерело: побудовано автором на основі [31, 32,33 ,34].

Реалізація питного молока у 2023 році зросла на 5 969 тонн після незначного зниження у 2022 році, однак у 2024 році спостерігалось зменшення обсягів на 3 266 тонн, що може свідчити про певну насиченість ринку або конкуренцію з боку альтернативних продуктів. Попри це, загальний рівень реалізації у 2024 році все ще перевищує обсяг 2021 року (рис. 2.14).

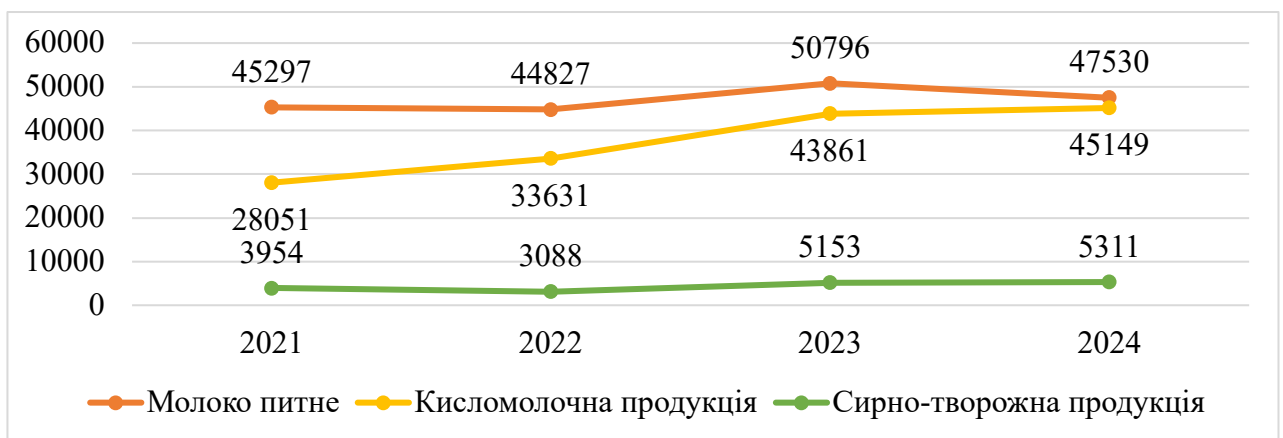

Рис. 2.14. Динаміка обсягів реалізації основних видів продукції (у натуральній формі) ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2021-2024 рр.

Джерело: побудовано автором на основі Таблиці 2.10.

Сегмент сирно-творожної продукції зазнав скорочення у 2022 році (–866 тонн), проте у 2023 та 2024 роках демонстрував стабільне відновлення: приріст за два роки склав понад 2,2 тис. тонн. Це може свідчити як про покращення маркетингової стратегії, так і про зростання зацікавленості споживачів до цієї категорії.

Структура реалізації підтверджує орієнтацію підприємства на задоволення споживчого попиту та підтримку лінійок продукції, що мають найбільший збутовий потенціал.

Таблиця 2.11

Аналіз обсягів реалізації основних видів продукції (у грошовій формі)

ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2021-2024 рр.

Основний вид продукції	2021	2022	2023	2024	2022/2021	2023/2022	2024/2023
Молоко питне	839 334	962 838	1 256 972	1 283 604	123 504	294 134	26 632
Кисломолочна продукція	914 323	1 257 312	1 734 688	1 926 685	342 989	477 376	191 997
Сирно-творожна продукція	408 894	356 273	713 826	788 212	– 52 621	357 553	74 386

Джерело: побудовано автором на основі [31, 32, 33, 34].

Реалізація питного молока також демонструє стійку позитивну динаміку: найбільший приріст зафіксовано у 2023 році (+294 тис. т), а в 2024 році темп зростання дещо сповільнився (+26 тис. т), що може свідчити про часткове насичення ринку або зміну споживчих уподобань.

Сегмент сирно-творожної продукції після спаду у 2022 році (–52 тис. т) активно відновлює позиції: у 2023 та 2024 роках обсяги продажів зростали відповідно на 357 тис. т і 74 тис. т. Це може свідчити про повернення довіри споживачів або вдалу комунікаційну кампанію.

Загалом структура виробництва та реалізації продукції ТДВ «Яготинський маслозавод» залишається збалансованою (рис.2.15), з акцентом на найбільш популярні та прибуткові напрямки - кисломолочну групу та питне молоко. Саме

кисломолочна продукція формує основну частину обсягів, демонструючи щорічне зростання.

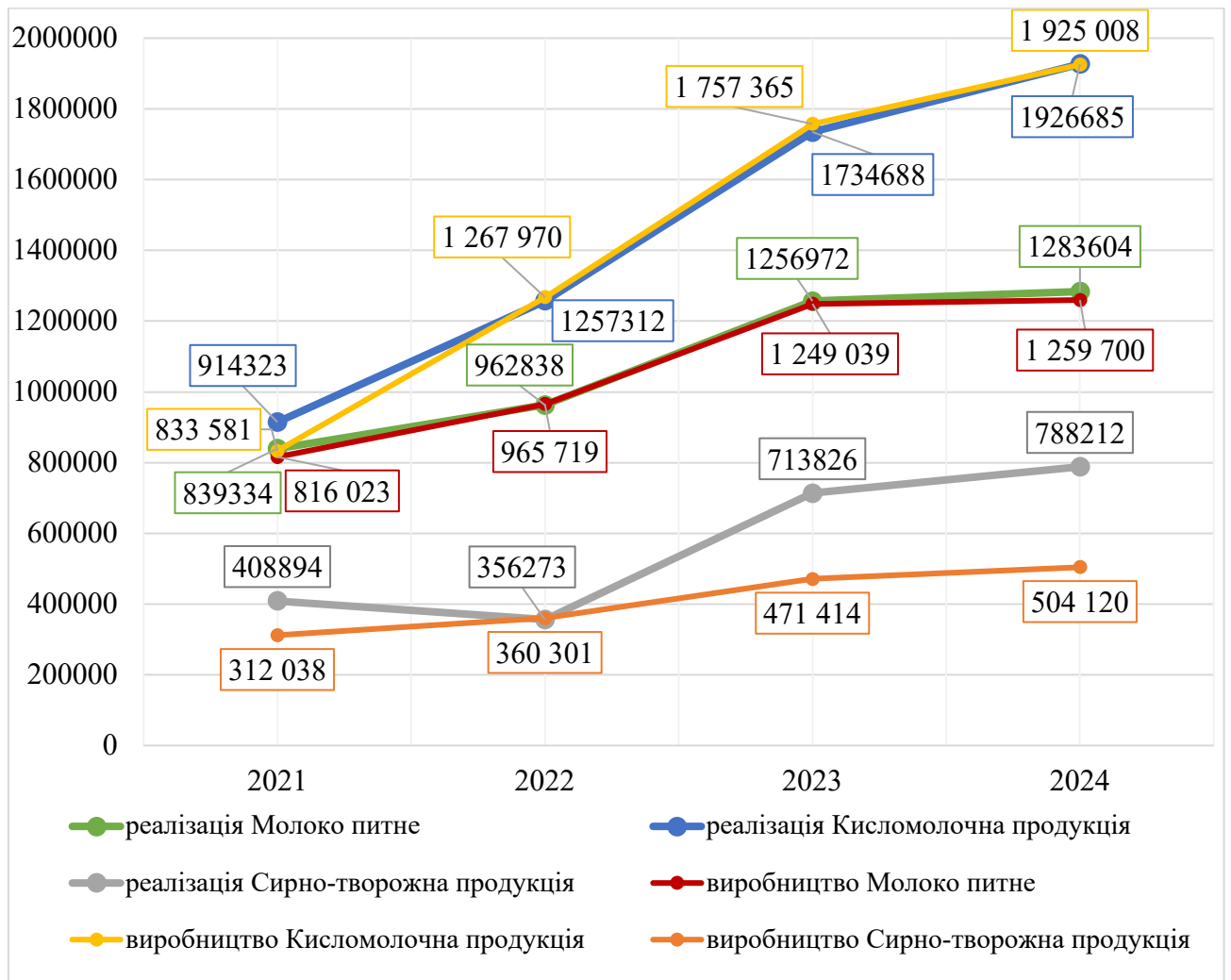

Рис. 2.15. Динаміка обсягів виробництва та реалізації основних видів продукції (у грошовій формі) ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2021-2024 рр.

Джерело: побудовано автором на основі Таблиці 2.9, 2.11.

Сирно-творожна група, попри меншу питому вагу, поступово відновлює ринкові позиції, підтверджуючи ефективність гнучкої продуктово-збутової політики підприємства. Таке зростання також свідчить про здатність підприємства оперативно адаптуватися до змін на споживчому ринку.

Для стимулювання збуту продукції підприємство активно використовує маркетингові інструменти: акційні програми, оновлення упаковки, розширення географії постачань, участь у галузевих заходах, а також розвиток онлайн-продажів. Завдяки поєднанню високої якості, сучасних технологій та

клієнтоорієнтованості, ТДВ «Яготинський маслозавод» впевнено утримує лідерські позиції на українському ринку молочної продукції.

Фінансові результати ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2022-2024 роки демонструють позитивну динаміку доходів, але з певними труднощами в останньому році. Для більш наглядного представлення фінансових результатів також побудована діаграма (рис. 2.16), яка дозволяє візуально порівняти ключові показники за останні три роки.

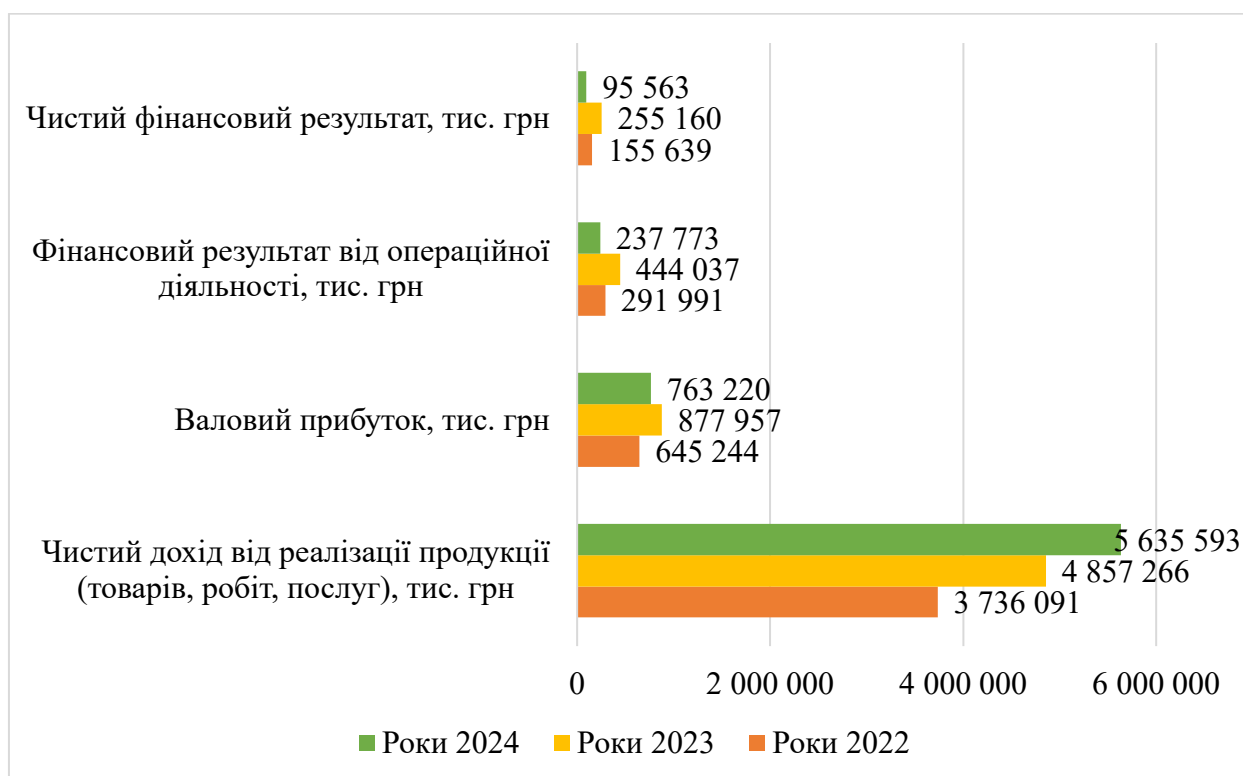

Рис. 2.16. Зміни фінансових результатів ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2022-2024 рр.

Джерело: побудовано автором на основі Таблиці 2.7

Валовий прибуток у 2023 році досяг піку, але в 2024 році знизився, що може бути наслідком зростання вартості сировини та енергоресурсів. Операційний результат також показав позитивну динаміку в 2023 році, однак у 2024 році спостерігалось значне зниження. Це може бути пов'язано з підвищенням витрат на збут або інші операційні витрати. Чистий фінансовий результат зростав у 2023 році, але зниження в 2024 році вказує на збільшення фінансових витрат або на негативний вплив зовнішніх економічних факторів.

Аналіз рентабельності підприємства (табл. 2.12) дозволить оцінити його здатність отримувати прибуток у порівнянні з витратами та іншими фінансовими показниками. Такий підхід дає змогу визначити рівень ефективності використання ресурсів і виявити резерви для покращення фінансових результатів.

Таблиця 2.12

Аналіз показників рентабельності ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2022-2024 рр.

Показники	Колонки балансу, формула розрахунку	Роки			Відхилення,+, -	
		2022	2023	2024	2023/2022	2024/2023
Коефіцієнт рентабельності чистих активів	$p.2350/((p.1300 + p.1300k)/2)$	0,086	0,122	0,043	0,035	-0,079
Коефіцієнт рентабельності власного капіталу	$p.2350/((p.1495 + p.1495k)/2)$	0,256	0,314	0,109	0,058	-0,205
Коефіцієнт рентабельності інвестованого капіталу	$p.2350/(p.1400 + p.1500 + p.1600)$	0,421	0,522	0,192	0,101	-0,33
Коефіцієнт рентабельності продукції	$p.2090/p.2050$	0,209	0,221	0,157	0,012	-0,064
Коефіцієнт рентабельності діяльності	$p.2000/p.2050$	1,209	1,221	1,157	0,012	-0,064
Коефіцієнт рентабельності продажу	$p.2090/p.2000$	0,173	0,181	0,135	0,008	-0,045

Джерело: розраховано автором на основі [32, 33, 34].

У період 2022-2024 років показники рентабельності підприємства зазнали як зростання, так і суттєвого зниження. Зокрема, коефіцієнт рентабельності чистих активів у 2023 році зріс до 0,122 (порівняно з 0,086 у 2022 році), однак у 2024 році різко впав до 0,043, що свідчить про погіршення ефективності використання активів, до того ж показник не досяг нормативного рівня більше за 0,14 у жодному з досліджуваних років (рис. 2.17).

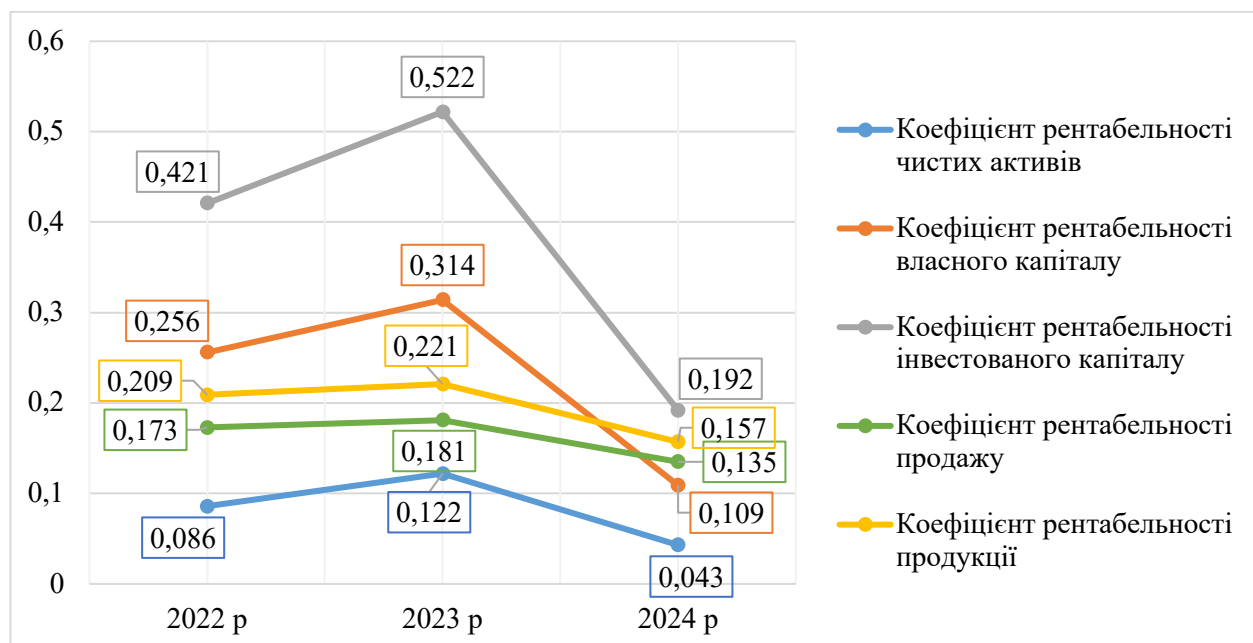

Рис. 2.17. Динаміка показників рентабельності ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2022-2024 рр.

Джерело: побудовано автором на основі Таблиці 2.12.

Аналогічна тенденція спостерігалася і за коефіцієнтом рентабельності власного капіталу: після зростання з 0,256 у 2022 році до 0,314 у 2023 році він знизився до 0,109 у 2024 році, що також є гіршим за норматив (більше за 0,2) і свідчить про зниження прибутковості вкладеного капіталу. Коефіцієнт рентабельності інвестованого капіталу демонстрував позитивну динаміку у 2023 році (0,522 проти 0,421 у 2022 році), однак у 2024 році знизився до 0,192, що вказує на погіршення результативності інвестиційної діяльності.

Показники рентабельності продукції та рентабельності діяльності зросли у 2023 році порівняно з 2022 роком (на 0,012 кожен), але у 2024 році знизилися відповідно на 0,064, що свідчить про зменшення прибутковості основної діяльності підприємства. Особливо варто відзначити рентабельність продажу, яка у 2022-2023 роках залишалася на рівні вищому за норматив більше 0,15 (0,173 і 0,181 відповідно), однак у 2024 році впала до 0,135, що є негативною ознакою зниження ефективності реалізації продукції.

Загалом, аналіз показників демонструє, що у 2023 році підприємство покращило свої фінансові результати за більшістю критеріїв, однак у 2024 році

відбулося суттєве погіршення рентабельності за всіма напрямками, що може свідчити про негативні зміни у внутрішньому середовищі підприємства або несприятливі зовнішні економічні умови.

Аналіз загального фінансового стану ТДВ «Яготинський маслозавод», що включає розрахунок і вивчення показників платоспроможності, ліквідності та ділової активності, допоможе краще зрозуміти, наскільки підприємство може вчасно виконувати свої фінансові зобов'язання, ефективно використовує свої ресурси й управляє оборотними активами. Такий аналіз дозволить виявити основні проблеми в роботі заводу, визначити його фінансові можливості для подальшого розвитку та дати практичні рекомендації щодо покращення фінансових результатів і стабільності на ринку.

У період останніх трьох років платоспроможність ТДВ «Яготинський маслозавод» демонструвала досить нестабільну динаміку (табл. 2.13).

Таблиця 2.13

Аналіз платоспроможності ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2022-2024 рр.

Показники	Роки			Відхилення,+, -		Нормативне значення	Колонки балансу, формула розрахунку
	2022	2023	2024	2023/2022	2024/2023		
Коефіцієнт автономії	0,338	0,434	0,35	0,097	-0,084	>0,5	p.1495/p.1300
Коефіцієнт фінансування (фінансової стабільності)	0,51	0,768	0,54	0,258	-0,228	1	p.1495/ (p.1595+p.1695+p.1700)
Коефіцієнт фінансової стійкості	0,463	0,545	0,443	0,082	-0,102	0,7-0,9	(p.1495+p.1595)/p.1900
Коефіцієнт забезпечення власними оборотними засобами	0,163	0,287	0,13	0,124	-0,157	>0,1	(p.1495-p.1095)/p.1195
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	0,381	0,524	0,276	0,143	-0,248	>0,1	(p.1495-p.1095)/ p.1495
Коефіцієнт фінансового левериджу	0,371	0,255	0,264	-0,116	0,009	<0,25	p.1595/p.1495

Джерело: побудовано автором на основі Додатків А, Б, В.

Коефіцієнт автономії, що характеризує частку власного капіталу в загальній сумі активів, зріс у 2023 році з 0,338 до 0,434, але у 2024 році знову знизився до 0,350 (рис. 2.18). Незважаючи на короткочасне покращення, показник залишався нижчим за нормативне значення (більше за 0,5), що вказує на певну залежність підприємства від зовнішніх джерел фінансування.

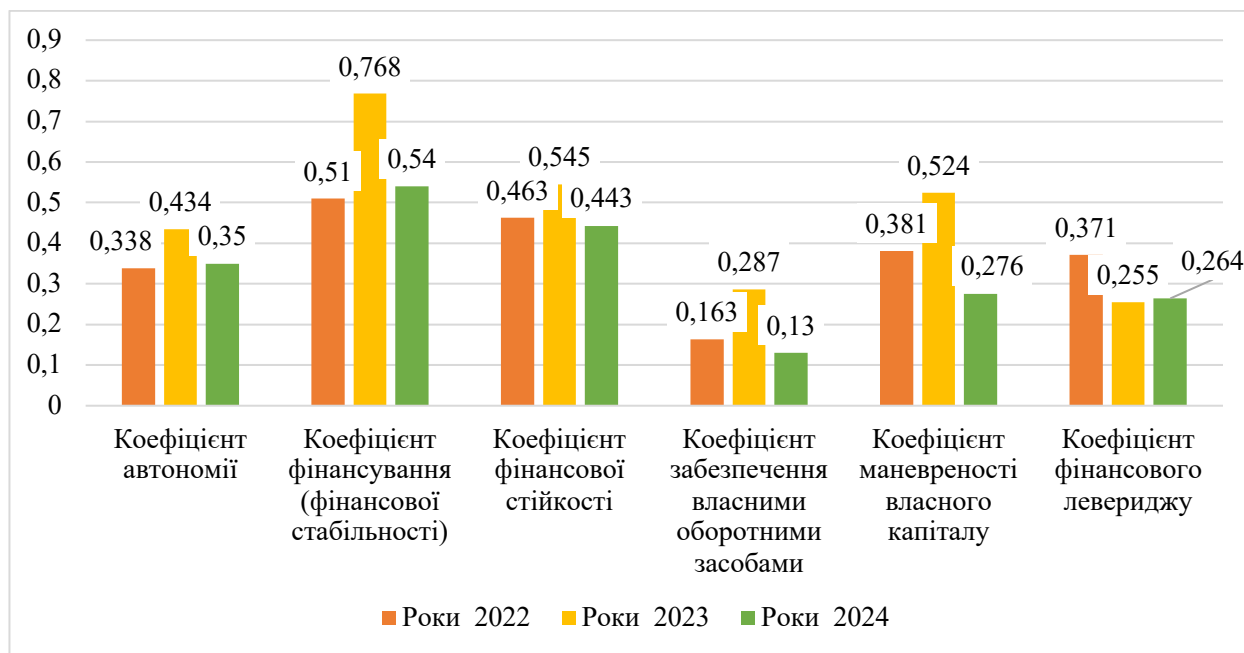

Рис. 2.18. Зміни показників платоспроможності ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2022-2024 рр.

Джерело: побудовано автором на основі Таблиці 2.13.

Коефіцієнт фінансування у 2023 році суттєво зріс із 0,510 до 0,768, однак у 2024 році знизився до 0,540, що також не досягло бажаного нормативного рівня (1). Це може свідчити про те, що підприємство не забезпечує повної фінансової стабільності за рахунок власних коштів.

Коефіцієнт фінансової стійкості, який показує співвідношення власного і довгострокового позикового капіталу до загальних джерел фінансування, у 2023 році збільшився до 0,545, однак у 2024 році знизився до 0,443. Показник залишався нижчим за рекомендовані межі від 0,7 до 0,9, що вказує на недостатній рівень фінансової незалежності.

Позитивною тенденцією у 2023 році стало покращення коефіцієнта забезпечення власними оборотними засобами (до 0,287 при нормативі більше

0,1), однак у 2024 році він різко впав до 0,130. Незважаючи на зниження, показник залишився в межах допустимого рівня, але продемонстрував погіршення фінансової стійкості в частині фінансування оборотних активів. Коефіцієнт маневреності власного капіталу у 2023 році також значно зріс (до 0,524), але у 2024 році впав до 0,276, що, однак, залишається вищим за мінімальне нормативне значення (більше за 0,1). Це означає, що частина власного капіталу, яка є вільною і може бути швидко використана, залишається на прийнятному рівні, хоча й зменшується. Водночас коефіцієнт фінансового левериджу, що відображає залежність від позикового капіталу, знизився у 2023 році з 0,371 до 0,255, але в 2024 році знову трохи підвищився до 0,264. Показник залишається в межах допустимого рівня (менше за 0,25), хоча у 2024 році дещо перевищив норматив, що свідчить про незначне зростання фінансового ризику.

Отже, платоспроможність ТДВ «Яготинський маслозавод» у 2023 році суттєво покращилася за всіма ключовими показниками, однак у 2024 році спостерігається їх погіршення, що свідчить про загальне зниження фінансової стійкості та зростання ризику втрати платоспроможності. Підприємству варто посилити політику фінансової стабільності, зменшити залежність від позикового капіталу та підвищити частку власного капіталу в структурі джерел фінансування.

У 2022-2024 роках ліквідність ТДВ «Яготинський маслозавод» також характеризувалася нестійкою динамікою (табл.2.14).

Коефіцієнт покриття ліквідності, що відображає можливість підприємства погашати короткострокові зобов'язання за рахунок обігових активів, у 2023 році зріс до 1,743 (порівняно з 1,472 у 2022 році), що відповідало нормативним вимогам (1,0-2,0/3,0). Проте у 2024 році показник знизився до 1,340, залишаючись у межах нормативу, але демонструючи погіршення загальної ліквідності (рис. 2.19).

**Аналіз показників ліквідності ТДВ «Яготинський маслозавод» за
2022-2024 рр.**

Показники	Колонки балансу, формула розрахунку	Роки			Відхилення, +, -		Нормативне значення
		2022	2023	2024	2023/2022	2024/2023	
Коефіцієнт покриття ліквідності	p.1195 / p.1695	1,472	1,743	1,340	0,271	-0,403	1,0 - 2,0/3,0
Коефіцієнт швидкої ліквідності	(p.1195-p.1100) /p.1695	1,321	1,548	1,145	0,227	-0,403	>0,6
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	(p.1160+p.1165) /p.1695	0,007	0,042	0,022	0,034	-0,020	0,2 – 0,25
Співвідношення кредиторської та дебіторської заборгованості	p.1695/ p.1125	1,839	1,579	1,929	-0,259	0,350	<1,00

Джерело: побудовано автором на основі Додатків А, Б, В.

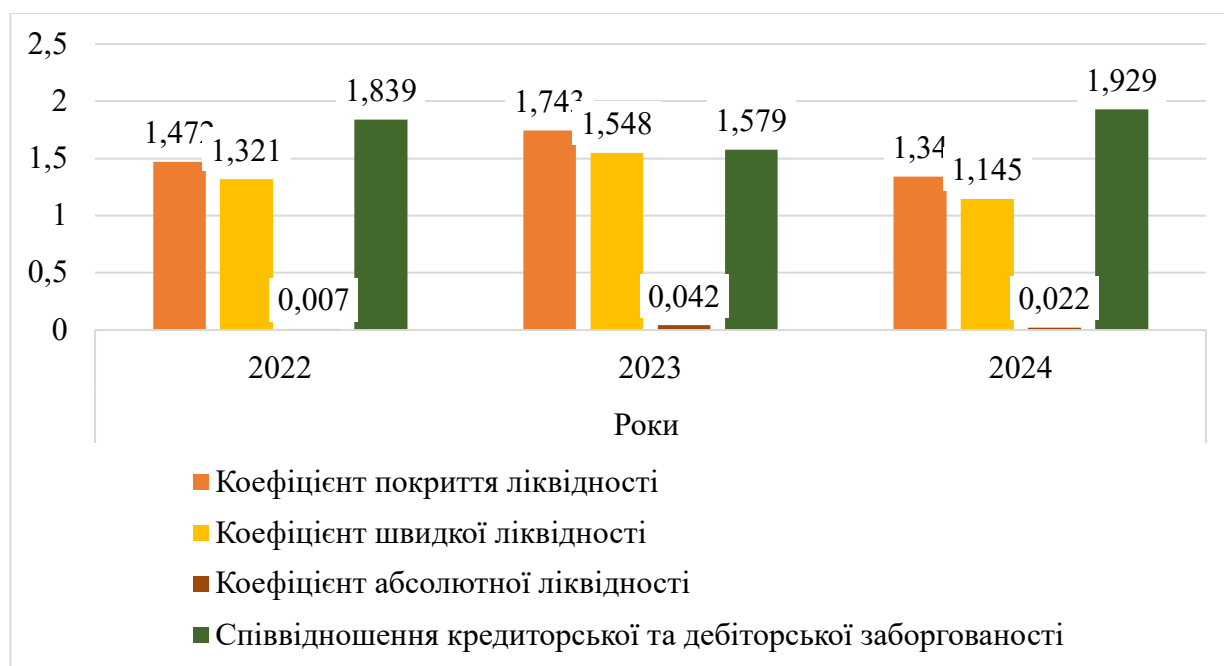

Рис. 2.19. Зміни показників ліквідності ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2022-2024 рр.

Джерело: побудовано автором на основі Таблиці 2.14

Коефіцієнт швидкої ліквідності, який враховує лише найбільш ліквідні обігові активи (без запасів), у 2023 році також покращився до 1,548, що значно

перевищувало мінімальне нормативне значення (більше за 0,6). У 2024 році він знизився до 1,145, що все одно залишалось достатнім для своєчасного виконання короткострокових зобов'язань, однак вказувало на зменшення фінансової гнучкості підприємства. Коефіцієнт абсолютної ліквідності, який показує частку зобов'язань, що можуть бути погашені негайно за рахунок грошових коштів та їх еквівалентів, залишався дуже низьким протягом усіх трьох років. Після невеликого покращення у 2023 році до 0,042, у 2024 році він впав до 0,022, що значно нижче нормативного діапазону 0,2-0,25. Це свідчить про нестачу грошових ресурсів для миттєвого покриття боргів і потенційно збільшує ризики ліквідності.

Співвідношення кредиторської та дебіторської заборгованості у 2022 році становило 1,839, що свідчило про перевищення кредиторської заборгованості над дебіторською і не відповідало нормативу (менше 1,00). У 2023 році цей показник покращився до 1,579, але у 2024 році знову погіршився до 1,929, що вказує на зростання залежності підприємства від короткострокових зовнішніх джерел фінансування.

Отже, підприємство в цілому здатне виконувати поточні зобов'язання, слабка абсолютна ліквідність і висока залежність від кредиторської заборгованості є потенційними ризиками для фінансової стабільності.

Аналіз показників ділової активності підприємства за останні три роки дозволить оцінити ефективність використання ресурсів для отримання доходу. Він допоможе виявити тенденції у роботі підприємства, визначити зміни в швидкості обігу активів, а також зрозуміти сильні та слабкі сторони в управлінні ресурсами. Отримані результати стануть підґрунтям для формування висновків щодо напрямів підвищення ефективності діяльності в майбутньому.

Протягом 2022-2024 років ділова активність ТДВ «Яготинський маслозавод» демонструвала загальну позитивну тенденцію до зростання ефективності використання ресурсів (табл. 2.15).

**Аналіз показників ділової активності ТДВ «Яготинський маслозавод»
за 2022-2024 рр.**

Показники	Колонки балансу, формула розрахунку	Роки			Відхилення,+, -	
		2022	2023	2024	2023/ 2022	2024/ 2023
Коефіцієнт ділової активності (оборотності оборотних засобів)	$\frac{p.2000}{((p.1195п+p.1195к)/2)}$	2,720	2,924	3,263	0,204	0,339
Коефіцієнт оборотності запасів	$\frac{p.2050}{((p.1100п.+p1100к.)/2)}$	18,669	22,227	21,868	3,558	-0,360
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	$\frac{p.2000}{((p.1125п.+p.1125к.)/2)}$	7,340	7,984	8,697	0,644	0,713
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	$\frac{p.2000}{((p.1615п+p.1615к.)/2)}$	16,851	21,160	18,191	4,309	-2,969
Тривалість одного обороту оборотних засобів	365/Коб.	134,191	124,829	111,860	-9,362	-12,969
Тривалість одного обороту дебіторської заборгованості	365/Кобдз	49,728	45,716	41,971	-4,012	-3,745
Тривалість одного обороту кредиторської заборгованості	365/Кобкз	21,661	17,249	20,065	-4,411	2,815

Джерело: побудовано автором на основі Додатків А, Б, В.

Коефіцієнт ділової активності (оборотності оборотних засобів) зріс з 2,720 у 2022 році до 2,924 у 2023 році, а у 2024 році ще більше покращився до 3,263 (рис. 2.17). Це свідчить про більш ефективне використання оборотних активів для генерування доходу, бо за рік підприємство повертало свої обігові кошти понад три рази. Коефіцієнт оборотності запасів у 2023 році зріс із 18,669 до 22,227, що свідчило про прискорення обороту запасів, однак у 2024 році він дещо знизився до 21,868. Незважаючи на невелике погіршення, в цілому обертання товарно-матеріальних запасів залишалось швидким і стабільним.

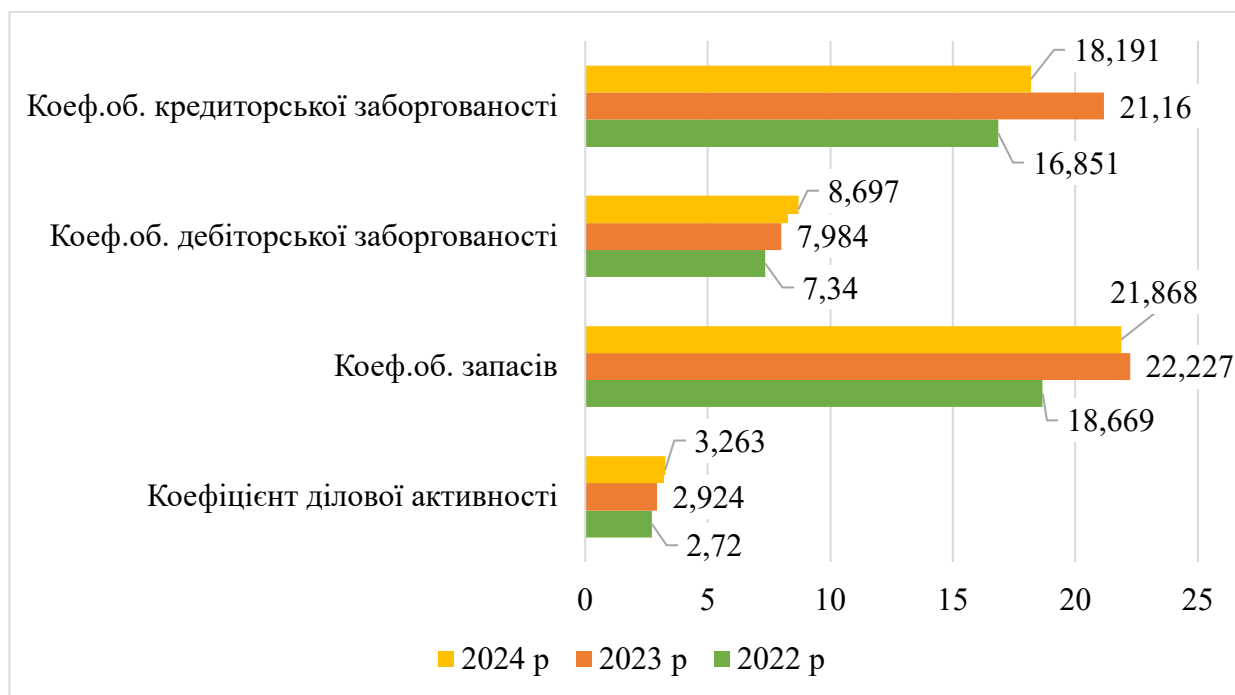

Рис. 2.20. Зміни показників ділової активності ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2022-2024 рр.

Джерело: побудовано автором на основі Таблиці 2.15.

Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості продовжував покращуватися: з 7,340 у 2022 році до 7,984 у 2023 році і до 8,697 у 2024 році. Це вказує на те, що підприємство швидше отримувало платежі від покупців, що позитивно впливало на ліквідність. Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості у 2023 році виріс з 16,851 до 21,160, що показувало швидшу оплату кредиторських зобов'язань, однак у 2024 році він знизився до 18,191, тобто підприємство дещо збільшило середній строк розрахунків із постачальниками.

Тривалість одного обороту оборотних активів скоротилась з 134,191 днів у 2022 році до 124,829 днів у 2023 році, та до 111,860 днів у 2024 році, що вказує на прискорення обороту активів (рис. 2.21).

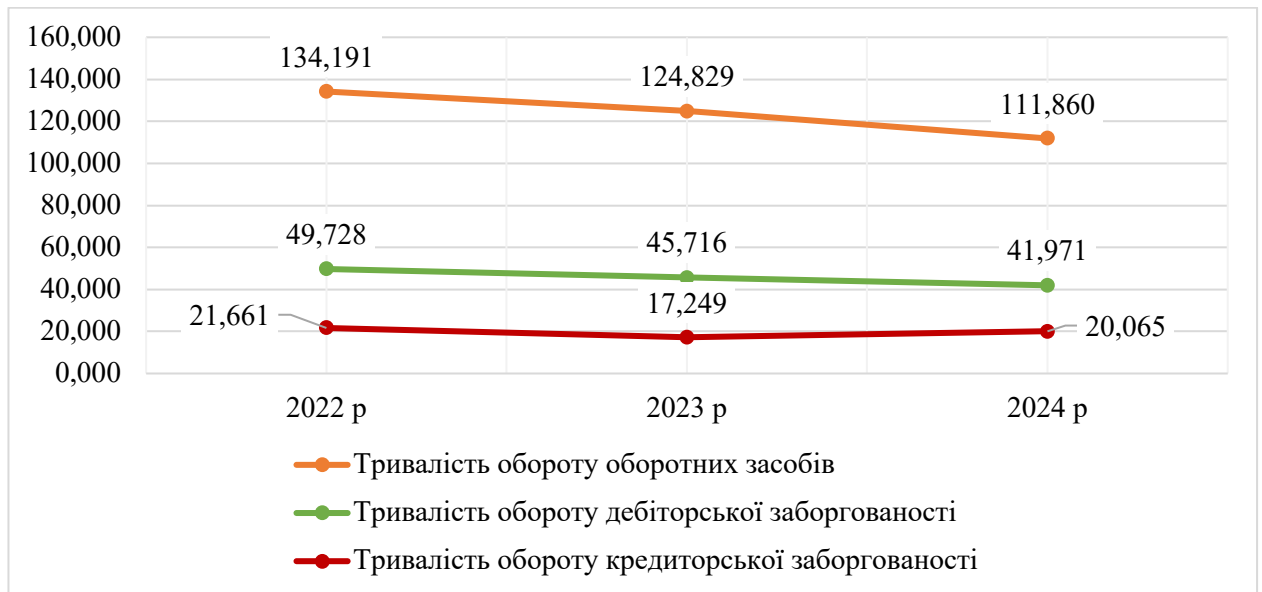

Рис. 2.21. Динаміка тривалості обороту основних показників ділової активності ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2022-2024 рр.

Джерело: побудовано автором на основі Таблиці 2.15.

Тривалість одного обороту дебіторської заборгованості поступово скорочувалась з 49,728 днів у 2022 році до 41,971 днів у 2024 році. Це позитивна тенденція, що вказує на покращення дисципліни платежів з боку покупців. Тривалість одного обороту кредиторської заборгованості зменшилася з 21,661 днів у 2022 році до 17,249 днів у 2023 році, але у 2024 році зросла до 20,065 днів. Це означає, що у 2024 році підприємство дещо довше розраховувалося зі своїми постачальниками.

2.4. Аналіз ефективності використання трудових ресурсів і заробітної плати

З метою оцінки ефективності використання трудових ресурсів здійснено комплексний аналіз ефективності використання трудових ресурсів і рівня оплати праці на підприємстві за останні три роки. Зокрема, розглянуто динаміку середньооблікової чисельності працівників, обчислено коефіцієнти обороту кадрів за прийомом, вибуттям (табл. 2.16). Також проаналізовано рівень

продуктивності праці як у цілому по підприємству, так і за основними категоріями персоналу з використанням вартісного показника.

Таблиця 2.16

Аналіз показників забезпеченості та ефективності управління трудовими ресурсами підприємства ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2022-2024 рр.

Показники	Колонки балансу, формула розрахунку	Роки			Відхилення,+, -	
		2022	2023	2024	2023/2022	2024/2023
Середньооблікова чисельність працівників, осіб	Чп	900	921	928	21	7
Коефіцієнт обороту по прийому	кількість прийнятих працівників/Чп	0,016	0,023	0,008	0,007	-0,015
Коефіцієнт обороту за вибуттям	кількість звільнених працівників/Чп	0,001	0,003	0,001	0,002	-0,002
Фонд оплати праці, тис. грн.	р.2505	195 918	249 790	298 653	53 872	48 863
Середньомісячна заробітна плата одного працівника, тис. грн.	(р.2505/Чп)/12	18,141	22,601	26,819	4,461	4,217
Вартісний показник продуктивності, грн/ос.	р.2000/Чп	4151,212	5273,904	6072,837	1122,692	798,933

Джерело: побудовано автором на основі Додатків А, Б, В.

У 2022-2024 роках на ТДВ «Яготинський маслозавод» спостерігається загалом позитивна динаміка показників забезпеченості та ефективності управління трудовими ресурсами. По-перше, середньооблікова чисельність працівників зросла з 900 осіб у 2022 році до 928 у 2024 році, це свідчить про стабільну потребу підприємства у трудових ресурсах, зокрема в умовах нарощування виробництва. Водночас, коефіцієнт обороту за прийомом спочатку зріс у 2023 році, а потім суттєво знизився у 2024-му (з 0,023 до 0,008), що може вказувати на завершення активної фази оновлення кадрів або на зменшення

потреби в нових працівниках через оптимізацію трудових процесів (див. рис. 2.19).

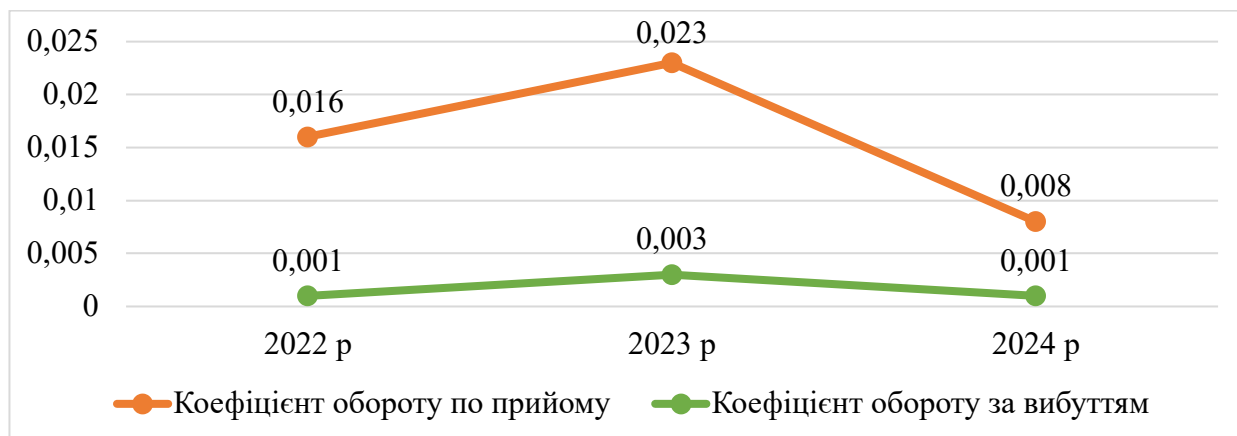

Рис. 2.22. Динаміка коефіцієнтів обороту по прийому та за вибуттям ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2022-2024 рр.

Джерело: побудовано автором на основі Таблиці 2.16

Така тенденція є логічним наслідком добре налагодженого процесу підбору персоналу на ТДВ «Яготинський маслозавод», що здійснюється за участю відділу кадрів та керівництва, та дозволяє приймати обґрунтовані рішення щодо відповідності кандидатів професійним та організаційним вимогам. Здійснюється підбір за певною сталою схемою (див. рис. 2.23), що гарантує відбір найкращих кандидатів.

Схожа ситуація з коефіцієнтом вибуття, який у 2023 р. дещо зріс, але у 2024-му знову знизився, що свідчить про стабілізацію кадрового складу.

Позитивна динаміка забезпеченості трудовими ресурсами та стабілізація кадрового складу свідчать не лише про ефективне планування потреб у персоналі, а й про дотримання соціальних і правових принципів управління працею.

Зокрема, ТДВ «Яготинський маслозавод» чітко дотримується вимог чинного законодавства України про працю, у тому числі положень КЗпП України [19] та Закону України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків». Що формує прозорі та недискримінаційні умови працевлаштування, що позитивно впливає на рівень довіри працівників і зменшує плинність кадрів.

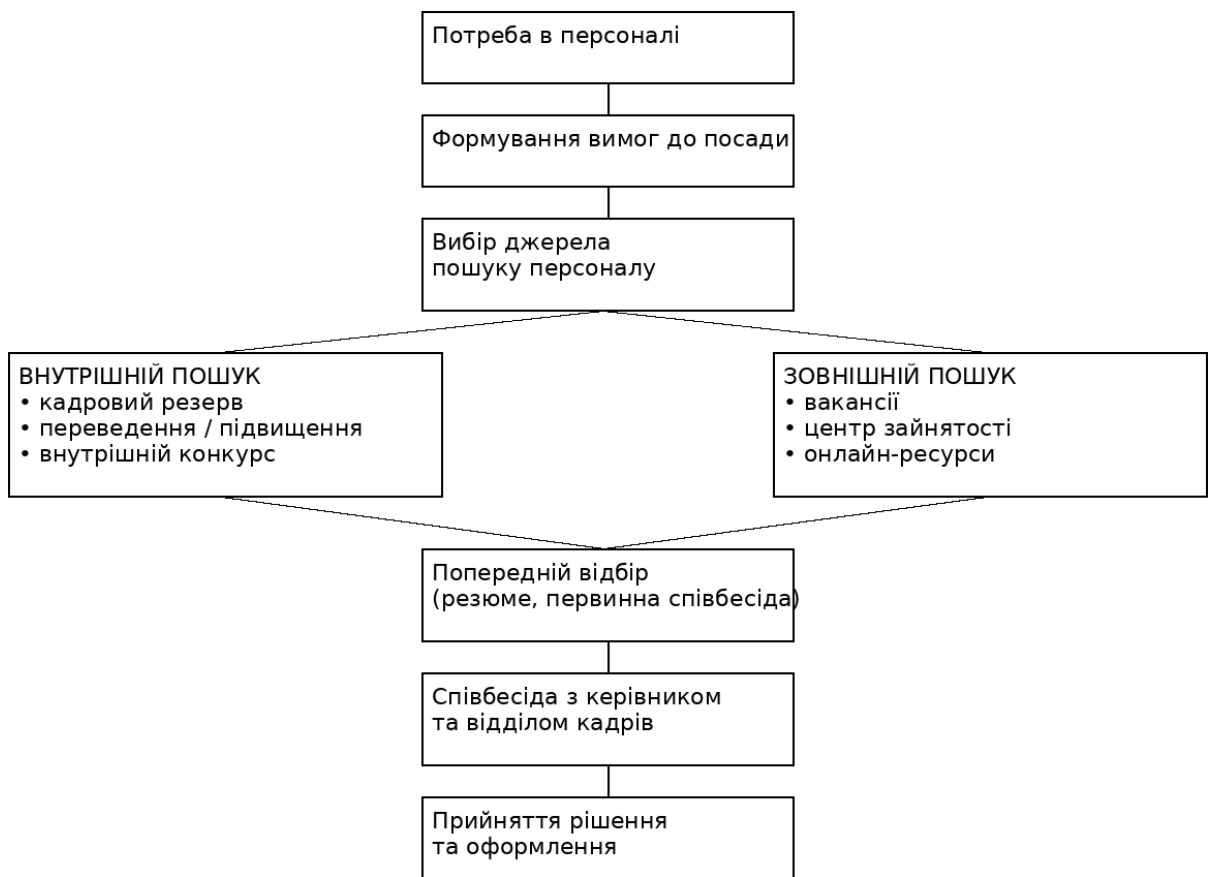

Рис.2.23. Послідовність в підборі персоналу на ТДВ «Яготинський маслозавод»

Джерело: побудовано автором на основі [32, 33, 34].

Фонд оплати праці за три роки зріс на 102 735 тис. грн, що пояснюється як зростанням чисельності персоналу, так і підвищенням рівня середньої заробітної плати, яка за цей період зросла з 18,1 до 26,8 тис. грн на місяць (рис. 2.24).

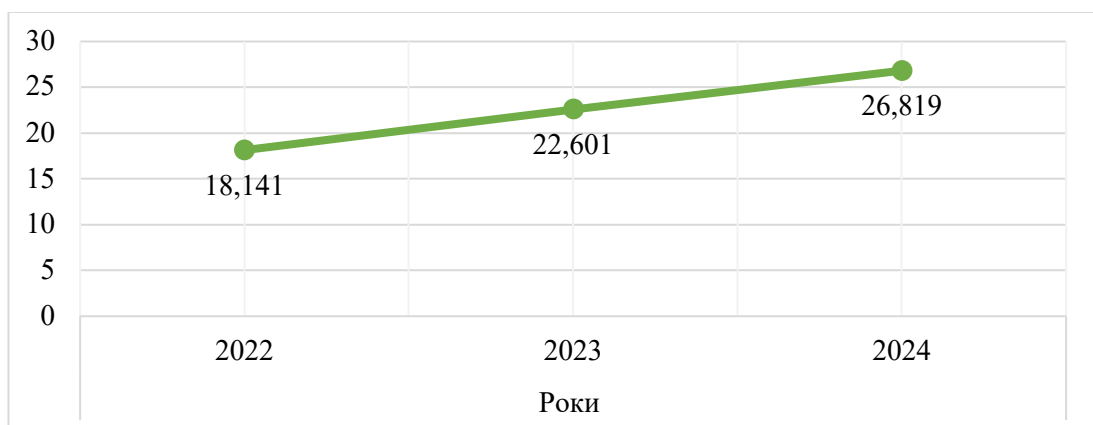

Рис. 2.24. Динаміка середньої заробітної плати в місяць на ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2022-2024 рр.

Джерело: побудовано автором на основі Таблиці 2.16

Така динаміка може бути пов'язана з інфляційними процесами, підвищенням мінімальної зарплати, зростанням продуктивності праці (рис. 2.25).

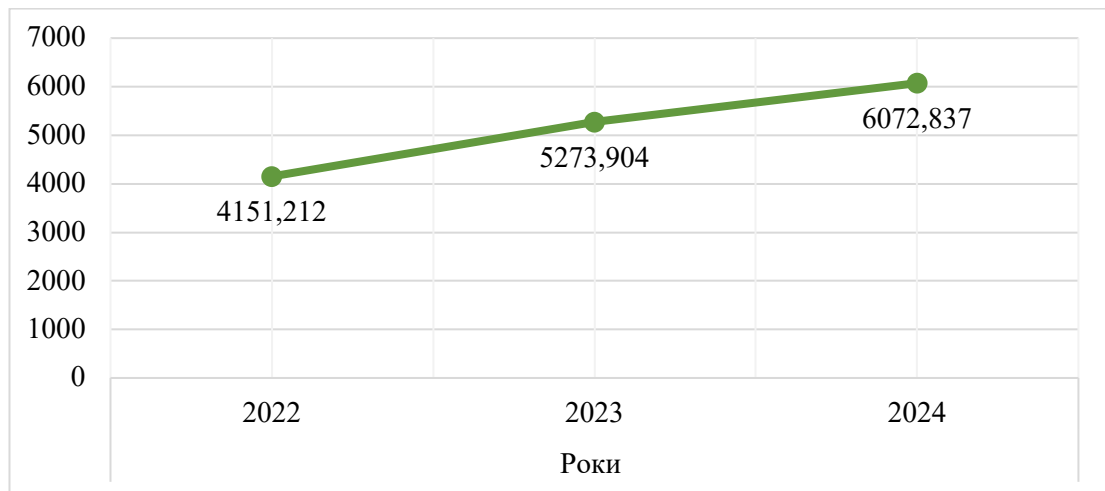

Рис. 2.25. Динаміка зміни вартісного показника продуктивності ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2022-2024 рр.

Джерело: побудовано автором на основі Таблиці 2.16

Отже, у 2022-2024 роках на підприємстві ТДВ «Яготинський маслозавод» покращились показники оплати та продуктивності праці, що свідчить про ефективне управління персоналом.

2.5 Аналіз правового регулювання діяльності підприємства

Важливою складовою забезпечення ефективного функціонування підприємства в сучасних умовах є наявність належного правового регулювання всіх аспектів його діяльності. ТДВ «Яготинський маслозавод», як суб'єкт господарювання у сфері харчової промисловості, підпорядковується широкому колу нормативно-правових актів, які регламентують як загальні засади ведення підприємницької діяльності, так і специфічні вимоги до виробництва, обігу, контролю якості продукції, умов праці, екологічної безпеки тощо.

Правове регулювання діяльності підприємства здійснюється на основі положень Конституції України, Цивільного та Господарського кодексів, профільних законів та підзаконних нормативно-правових актів, які охоплюють:

- **господарсько-правові відносини** (створення підприємства, договірна діяльність, вирішення спорів);
- **трудові відносини** (укладення трудових договорів, гарантії, охорона праці);
- **корпоративне управління** (статутна діяльність, повноваження учасників, реєстрація змін);
- **стандартизацію та безпечність продукції** (вимоги до якості, сертифікація, маркування);
- **захист прав споживачів** (інформування, відповідальність за якість);
- **захист економічної конкуренції** (моніторинг цінової політики, дотримання антимонопольних обмежень);
- **екологічну відповідальність** (зменшення впливу на навколишнє середовище, поводження з відходами);
- **захист персональних даних** (обробка і зберігання даних працівників і клієнтів);
- **фінансову звітність і касові операції** (управління готівкою, оформлення касових документів);
- **антикорупційне регулювання та етику бізнесу** (запобігання конфлікту інтересів, прозорість дій).

Внутрішні документи підприємства – Статут, колективний договір, положення про структурні підрозділи, посадові інструкції, політики з обробки персональних даних, охорони праці, касові інструкції тощо – створюються на основі відповідних норм національного законодавства. Їхня відповідність чинним правовим вимогам є необхідною умовою для зниження юридичних ризиків, уникнення санкцій з боку державних органів і забезпечення стабільного розвитку підприємства.

З метою систематизації нормативно-правової бази діяльності підприємства, нижче наведено таблицю з переліком ключових документів, що становлять основу правового забезпечення ТДВ «Яготинський маслозавод»

(табл. 2.17). У таблиці вказано назву документа, його реквізити, а також стислий зміст і призначення кожного акту у контексті функціонування підприємства.

Ця структурована інформація дозволяє наочно оцінити обсяг правового поля, в якому здійснюється господарська діяльність підприємства, а також визначити напрями удосконалення внутрішніх нормативних документів згідно з актуальними вимогами законодавства України та міжнародних стандартів.

Таблиця 2.17

**Законодавча база регулювання господарської діяльності ТДВ
«Яготинський маслозавод»**

№	Назва документа	Реквізити	Зміст та призначення
1	Цивільний кодекс України	Закон від 16.01.2003 № 435-IV	Правове регулювання цивільних відносин, створення підприємства, договірні зобов'язання
2	Господарський кодекс України	Закон від 16.01.2003 № 436-IV	Регулювання господарської діяльності, укладення договорів, вирішення господарських спорів
3	Кодекс законів про працю України	Закон від 10.12.1971 № 322-VIII	Регламентация трудових відносин, оплата праці, охорона праці
4	Закон «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю»	Закон від 06.02.2018 № 2275-VIII	Визначення правового статусу ТДВ, управління підприємством, права та обов'язки учасників
5	Закон «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців»	Закон від 15.05.2003 № 755-IV	Державна реєстрація підприємства, підтвердження його легітимності
6	Закон «Про стандартизацію»	Закон від 05.07.2012 № 5203-VI	Встановлення та застосування стандартів (ДСТУ) у виробництві
7	Закон «Про технічні регламенти та оцінку відповідності»	Закон від 03.06.2015 № 1602-VIII	Визначення технічних вимог до продукції, сертифікація
8	Закон «Про захист прав споживачів»	Закон від 12.05.1991 № 1023-XII	Гарантії якості продукції, права споживачів, відповідальність виробника
9	Закон «Про захист економічної конкуренції»	Закон від 11.01.2001 № 2210-III	Антимонопольне регулювання, контроль за дотриманням конкурентного законодавства
10	Закон «Про охорону навколишнього природного середовища»	Закон від 25.06.1991 № 1264-XII	Норми охорони довкілля, поводження з відходами, екологічна безпека

№	Назва документа	Реквізити	Зміст та призначення
11	Закон «Про колективні договори і угоди»	Закон від 01.07.1993 № 3356-ХІІ	Встановлення умов праці, соціального партнерства, укладення колективних договорів
12	Закон «Про захист персональних даних»	Закон від 01.06.2010 № 2297-VI	Захист особистої інформації працівників і споживачів
13	Наказ Мінфіну України «Про затвердження Положення про ведення касових операцій»	Наказ від 29.12.2017 № 148	Регламентування обігу готівкових коштів і касових операцій
14	Наказ Уповноваженого Верховної Ради з прав людини	Наказ від 08.01.2014 № 1/02-14	Встановлення типового порядку обробки персональних даних
15	Закон «Про запобігання корупції»	Закон від 14.10.2014 № 1700-VII	Забезпечення прозорості діяльності, антикорупційна політика, етика бізнесу

Аналіз законодавчої бази показує, що діяльність ТДВ «Яготинський маслозавод» регулюється комплексною та багаторівневою системою нормативно-правових актів, що охоплюють ключові сфери діяльності підприємства, від організації господарської діяльності та трудових відносин до забезпечення якості продукції, екологічної безпеки та дотримання антикорупційних вимог. Наявність чітко визначеної правової бази створює умови для стабільної роботи підприємства, підвищення його конкурентоспроможності та мінімізації юридичних ризиків.

Водночас динамічний характер законодавства України вимагає постійного моніторингу змін у нормативно-правовій базі та своєчасного оновлення внутрішніх регламентів і політик підприємства. Це забезпечить відповідність діяльності ТОВ «Яготинський маслозавод» чинним законодавчим вимогам, підвищить рівень корпоративного управління та сприятиме сталому розвитку підприємства в довгостроковій перспективі.

Крім того, важливу роль у правовому регулюванні діяльності ТДВ «Яготинський маслозавод» відіграють внутрішні локальні нормативні акти підприємства, зокрема Статут, трудові договори (контракти), колективний

договір та посадові інструкції, які конкретизують норми чинного законодавства з урахуванням особливостей діяльності підприємства та забезпечують практичну реалізацію прав і обов'язків сторін трудових і господарських відносин.

Висновки до розділу 2

Після проведеного комплексного аналізу економічного стану ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2022-2024 роки можна зробити наступні висновки. У загальному, підприємство демонструє стабільний рівень діяльності, однак існують певні проблеми, які потребують уваги для покращення фінансових результатів та ефективності управління.

Перш за все, з аналізу основних фондів та оборотних активів можна зробити висновок, що підприємство має достатню кількість основних засобів для здійснення виробничої діяльності, але є певні труднощі у використанні оборотних активів. Зокрема, виникають проблеми з управлінням запасами і дебіторською заборгованістю, що може свідчити про недостатньо ефективне використання ресурсів і фінансових засобів.

З огляду на аналіз виробництва і реалізації продукції, можна зазначити, що підприємство підтримує стабільний рівень виробництва, однак існує ризик через підвищення витрат на сировину та конкуренцію на ринку. Це може вплинути на прибутковість підприємства, тому необхідно зосередитися на контролі витрат і розширенні ринку збуту продукції.

Що стосується собівартості, прибутку, рентабельності та фінансового стану підприємства, то можна відзначити, що є труднощі з контролем витрат, що призводить до зниження рентабельності в окремі роки. Це вказує на необхідність удосконалення процесів витрат та більш ефективного управління фінансами для покращення прибутковості.

Аналіз загального фінансового стану показав, що підприємство має достатній рівень ліквідності та платоспроможності, але все ж таки існує певна залежність від зовнішнього фінансування. Показники фінансової стабільності і

автономії не відповідають оптимальним значенням, що свідчить про високий рівень боргового навантаження. Для зниження фінансових ризиків підприємству варто зосередитися на зменшенні заборгованості та покращенні власного капіталу.

Аналіз ефективності використання трудових ресурсів показав, що підприємство працює з нормальною чисельністю працівників, однак є певні коливання у продуктивності праці та рівні заробітної плати. Це свідчить про те, що підприємству варто оптимізувати чисельність персоналу та зосередитися на мотивації працівників для підвищення ефективності роботи.

Загалом, економічний стан ТДВ «Яготинський маслозавод» є стабільним, але потребує покращення в ряді аспектів, зокрема у фінансах, управлінні витратами та ефективності використання ресурсів. Збільшення власного капіталу, оптимізація витрат і покращення фінансової стабільності допоможуть підприємству стати більш конкурентоспроможним і знизити залежність від зовнішніх фінансових джерел.

РОЗДІЛ 3

НАПРЯМКИ ПІДВИЩЕННЯ ПРОДУКТИВНОСТІ ПРАЦІ НА ПІДПРИЄМСТВІ ТДВ «ЯГОТИНСЬКИЙ МАСЛОЗАВОД»

3.1 Пропозиції заходів щодо підвищення продуктивності праці

Для збільшення продуктивності праці на ТДВ «Яготинський маслозавод» підприємство має комплексно використати найбільш ефективні підходи, наприклад: запровадження системи КРІ, ключових показників ефективності та гнучку систему преміювання, навчання та підвищення кваліфікації персоналу, впровадження розширених соціальних пакетів та юридичне закріплення інструментів стимулювання (табл. 3.1).

Таблиця 3.1

Пропозиції заходів для підвищення продуктивності праці

№	Рекомендація	Ключовий ефект на продуктивність праці	Очікуваний результат
1	Запровадження системи КРІ (ключових показників ефективності)	Чіткі критерії оцінки роботи, підвищення мотивації, фокус на досягнення результатів	Дає прозорість, стимулює ефективність через вимірювані цілі, покращує контроль
2	Гнучка система преміювання	Прямий фінансовий стимул до підвищення продуктивності, мотивація до перевиконання плану	Мотивує швидко, але потребує правильного впровадження, для уникнення зловживань
3	Навчання та підвищення кваліфікації персоналу	Зростання професійних навичок, підвищення якості та швидкості виконання завдань	Інвестиція у довгострокове підвищення продуктивності, особливо для складних процесів
4	Впровадження розширених соціальних пакетів	Підвищення задоволеності роботою, зниження плинності кадрів	Покращує моральний клімат, але менш прямий та швидкий вплив на продуктивність
5	Юридичне закріплення інструментів стимулювання	Стабільність мотиваційної системи, мінімізація конфліктів	Важливо для довгострокового функціонування, але не безпосередньо підвищує продуктивність

Джерело: побудовано автором.

Передбачається, що введення системи КРІ розширить можливості прозорості оцінки результативності праці робітників, збільшить рівень персональної відповідальності за виконання поставлених завдань, а також забезпечити об'єктивну основу для впровадження премій та заохочень для працівників. Використання даної системи потребує розробки положення про оцінку ефективності працівників з чіткими пунктами про методику розрахунку показників, що включає обсяг виробітку продукції за день, трудомісткість, відсоток бракованої продукції і т.д., періодичність оцінки, наприклад, щоквартально чи щомісячно, відповідальність керівників підрозділів за достовірність оцінки, правильне внесення даних у звітність, оцінка на конкретних кількісних та якісних показниках, контроль за фіксацією показників, а також вплив отриманих результатів на розмір премій та кар'єрний зріст. Ефект застосування системи ключових показників продуктивності на працівників включає зростання рівня дисципліни, посилення залученості персоналу о досягнення цілей підприємства, крім того, КРІ дозволить своєчасно виявляти слабкі місця у організації роботи та швидко реагувати на відхилення від показників за планом виробітку.

Також одним із ключових напрямків для збільшення продуктивності на підприємстві є навчання та підвищення кваліфікації персоналу. Дане навчання має бути системним, адже технології та вимоги до якості продукції постійно зазнають змін, тож підприємства, що інвестують у розвиток працівників, отримують значні переваги на ринку. Для ТДВ «Яготинський маслозавод» рекомендується провести планове навчання, що передбачає тренінги для виробничих працівників з питань новітніх технологій контролю якості, стандартів безпеки а також фасування, для керівного складу та інженерів буде доцільним проведення курсів підвищення кваліфікації для навчання енергоефективності та ІТ-інструментів для управління, для нових працівників необхідно проводити обов'язковий інструктаж із залученням досвідчених робочих у ролі наставників. Оцінювати ефективність навчання також є вагомим показником при впровадженні даного напрямку та реалізувати це можливо через

порівняння початкових показників продуктивності, та показників після проходження навчання та/або підвищення кваліфікації. На практиці результати впровадження навчальних програм дозволяють скорочувати трудомісткість операції і зменшувати кількість помилок при виготовленні та браку продукції, також покращується адаптації працівників до нововведень, знижується плинність кадрів та підвищується мотивації – адже працівники мають перспективну кар'єрного зросту.

У сучасному світі дедалі більшої актуальності набуває нематеріальна складова мотивації працівників, до прикладу як соціальні пакети. Даний напрям для покращення відповідає світовим реаліям і тенденціям у сфері управління, а також підвищенню продуктивності і зміцненню корпоративної культури. На розглянутому підприємстві рекомендовано запровадити часткове або повне медичне страхування, допомогу в оплаті харчування у вигляді компенсацій або пільгових обідів в їдальні, безкоштовне або пільгове транспортування до місця роботи, матеріальну допомогу у разі складних життєвих обставин, корпоративні програми оздоровлення і відпочинку, такі як спортивні заходи або організація літнього відпочинку дітей працівників тощо. У даному підході працівники, що відчувають підтримку від роботодавця більш схильні до продуктивної роботи, виявляють ініціативу та рідше змінюють місце роботи. Такі соціальні заходи обов'язково мають бути закріплені та юридично оформлені, мають бути визначені категорії працівників, які мають право на пільги, порядок надання пільг та обов'язки роботодавця за порушення зазначених умов. Отже, результатами запровадження даної рекомендації є підвищення рівня задоволеності працівників роботою, зниження плинності кадрів, покращення продуктивності праці та формування позитивного іміджу роботодавця.

Розглянемо такий напрямок покращення продуктивності праці як юридичне закріплення інструментів стимулювання праці. Це означає, що всі премії, нагороди, пільги та критерії оцінки продуктивності мають бути формалізовані. Підприємству ТДВ «Яготинський маслозавод» доцільно провести оновлення таких документів як колективний договір, положення про оплату

праці, про оцінку ефективності праці та про соціальні гарантії та пільги. Юридична фіксація гарантує зменшення кількості трудових конфліктів, прозорість для працівників, відповідність сучасним умовам і тенденціям ринку, підвищенням довіри та можливість залучення нових кадрів. Отже, юридичне закріплення зазначених документів сприяє формуванню стабільного і врегульованого середовища на підприємстві, у якому ефективна робота працівника винагороджується чітко, прозоро та згідно з правилами.

Згідно з аналізом ефективності використання трудових ресурсів підприємства у розділі 2, підпункті 2.3 існують проблеми з мотивацією та системою оцінки праці, зокрема нестабільність коефіцієнтів обороту кадрів, що свідчать про коливання кадрового складу, тому найбільш доцільним та ефективним для ТДВ «Яготинський маслозавод» буде запровадження системи КРІ, що підсумує та дозволить висвітлити критерії оцінки для робітників, встановити цілі, які будуть стимулювати працівників та збільшать відповідальність і мотивацію. Так як дана система діє разом із преміюванням, це надасть стимул не просто бути на підприємстві, а заохотить до високих результатів, зменшить плинність кадрів, та позитивно вплине на продуктивність.

3.2 Розрахунок витрат, доходу та ефективності впровадження нового продукту для ТДВ «Яготинський маслозавод»

Аналіз діяльності підприємства у 2 розділі показав позитивну динаміку продуктивності праці, проте свідчить про уповільнення темпів приросту фінансових результатів. Розрив між зростанням продуктивності та зменшенням рентабельності показує потребу у розширенні асортименту та активізації ринків збуту продукції. Виготовлення нового продукту не лише урізноманітнить асортимент та розширить ринки збуту, а сприятиме збільшенню продуктивності праці, зайнятості персоналі і загальному зростанню прибутку.

Для покращення ефективності діяльності та забезпечення конкурентоспроможності на ринку запропонуємо виготовлення нового продукту для підприємства, а саме протеїнові шейки.

Ринок даного виду продукції активно зростає, адже користувачі переходять на більш функціональні продукти наповнені білками. Багато хто зосереджується на користі для здоров'я за даними 58% споживачів збільшили споживання білка, і це свідчить про відхід від ери негативних харчових звичок. Більшість протеїнових напоїв на ринку – це коктейлі та замітники прийомів їжі, тому для брендів існує велика можливість скористатися зростаючим попитом як на зручні, так і на поживні білкові готові до вживання продукти [1].

Потенційними конкурентами є відомий бренд з акцентом на фітнес-сегмент Danone із протеїновими йогуртами, які можна придбати у супермаркетах, є основним масовим конкурентом у середньому сегменті, 240 грн за 250г, Nutricia (Acti PRO) має популярні молочні коктейлі з білком, що продаються у аптеках та супермаркетах, у середньому ціновому сегменті, 238 грн за 250мл, Power Pro з протеїном у вигляді порошку із концентрованими формулами, що відносяться до спортивного харчування та має високу конкурентну позицію в продажах серед спортивної аудиторії у високому ціновому сегменті, 290 грн за 250г.

Проаналізувавши ринок, можна зробити висновок, що на даний вид молочної продукції попит постійно зростає, а також збільшується інтерес споживачів до продуктів що можуть поєднати у собі користь, зручність та збалансованість складу. Протеїнові шейки повністю відповідають даним критеріям та за досвідом конкурентів успішно реалізуються на ринку, як вітчизняному так і міжнародному.

Для аналізованого підприємства вихід у нову товарну нішу є гарним кроком, адже ТДВ «Яготинський маслозавод» має власну сировинну базу, достатньо технологічних потужностей та гарний сформований імідж виробника якісної молочної продукції, тож споживачі сприйматимуть новий продукт позитивно, що мінімізує ризики реалізації протеїнових шейків.

Розрахунок витрат на запуск нового продукту – протеїнових шейків. Для виведення нового продукту на ринок підприємству необхідно придбати деяке обладнання, залучити технолога для розробки рецептури, провести лабораторне тестування зразків, сертифікувати продукцію, розробити упакування із збереженням впізнаваного стилю бренду, розробити рекламну кампанію, закупити сировину для виготовлення шейків на один рік, реорганізувати персонал шляхом перерозподілення внутрішнього робітничого ресурсу без залучення нових працівників.

Запровадження нової продукції супроводжується використанням нової автоматизованої лінії, що дозволить залучити мінімальну кількість працівників. Оскільки новий продукт буде випускатись на місяць невеликими партіями, це дозволяє не залучати нових працівників, а перерозподілити робітників із наявних виробничих ліній у межах змінної роботи. Таким чином, доцільно провести навчання для працівників, що обслуговують молочні лінії для обслуговування нових процесів. Під час простоїв у непікові періоди виробництва працівники будуть задіяні у виробництві шейків, що забезпечить раціональне використання часу та трудових ресурсів.

Розглянемо потенціальні витрати детальніше у вигляді таблиць, розпочнемо із необхідної для виготовлення сировини (див. табл. 3.2).

Таблиця 3.2

Витрати на сировину для виробництва протеїнового шейку

№	Найменування сировини	Обсяг (кг)	Ціна за кг (грн/кг)	Витрати на місяць (грн)
1	Молоко	10000	15,93	159300
2	Протеїновий білок	1000	155	155000
3	Стабілізатори	20	780	15600
4	Ароматизатори	10	500	5000
5	Сіль харчова	100	5,9	590
6	Барвник	20	410	8200
Всього		11150	1866,83	343690

Джерело: побудовано автором.

У результаті ми отримуємо 11150 кг протеїнового шейку, тобто 11150 л, тоді як витрати на сировину для виробництва становитимуть 343690грн (див. рис. 3.1). Так як одна упаковка містить 250 мл, кількість вироблених одиниць на місяць буде становити:

Кількість виготовлених штук на місяць: $11150000\text{мл} / 250\text{мл} = 44600\text{шт.}$

Так як ми будемо запускати продукт один рік для оцінки доцільності його впровадження, розрахуємо кількість виготовлених протеїнових шейків на рік та витрати на сировину для даного періоду:

Кількість виготовлених штук на рік: $44600\text{шт.} * 12\text{ місяців} = 535200\text{ шт.}$

Витрати на сировину на рік: $343690\text{грн} * 12\text{ місяців} = 4124280\text{ грн.}$

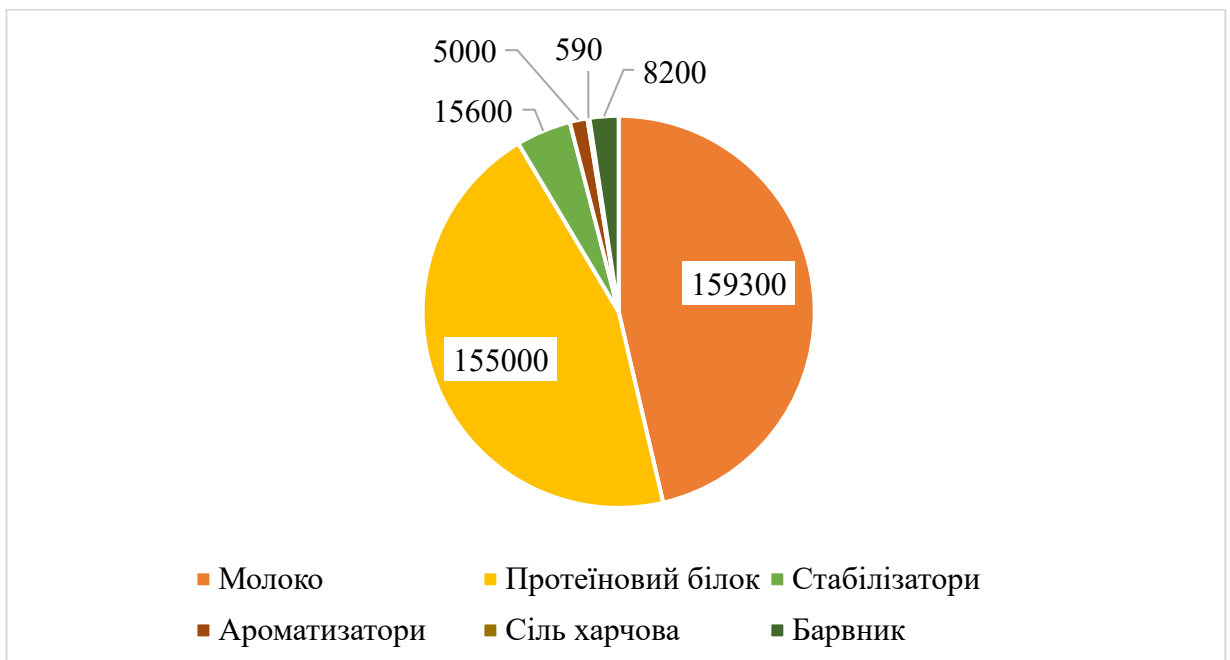

Рис.3.1. Структура витрат на сировину для запровадження нового виду продукції на ТДВ «Яготинський маслозавод»

Джерело: побудовано автором на основі таблиці 3.2.

Разові витрати при цьому, становитимуть 2400 тис. грн, що містимуть такі складові, як (див. табл. 3.3):

Таблиця 3.3

Разові витрати на виробництво протеїнових шейків

№	Стаття витрат	Сума (тис.грн)
1	Пастеризатор	1000
2	Фасувальна лінія	1000
3	Розробка рецептури	50
4	Тестування у лабораторії	100
5	Сертифікація продукції (аналізи, висновки, документи)	80
6	Розробка дизайну упаковки	20
7	Рекламна компанія на старті	150
Всього		2400

Джерело: побудовано автором.

Проведемо розрахунки витрат на виробництво протеїнових шейків з урахуванням стандартного режиму роботи підприємства: 8-годинної зміни та 23 робочих днів на місяць (табл. 3.4). Обраний графік роботи є типовим для молочних виробництв, при цьому витрати будуть розраховані з урахуванням необхідних обсягів енергоспоживання, використання води та витрат на пакування шейків.

Таблиця 3.4

Виробничі витрати на місяць та на рік для протеїнових шейків

№	Стаття витрат	Тариф, грн	Витрати на місяць (грн)	Витрати на рік (грн)
1	Витрати на воду (1 м3/год, 23 робочих днів, 8 годин зміна)	27,444	5049,696	60596,352
2	Витрати на електроенергію (0,2 кВт/год, 23 робочих днів, 8 годин зміна)	44,9	1652,32	19827,84
3	Витрати на упаковку	10	446000	5352000
Всього			452702,016	5432424,192

Джерело: побудовано автором.

Отже, для виведення нового продукту на ринок необхідне фінансування декількох напрямків:

1. Придбання обладнання – 2000 тис.грн.
2. Витрати на послуги технолога (розробка рецептури) – 50 тис.грн.
3. Лабораторні дослідження – 100 тис.грн.
4. Сертифікація протеїнових шейків – 80 тис.грн.
5. Розроблення упаковки продукції – 20 тис.грн.
6. Рекламна компанія – 150 тис.грн.
7. Закупівля сировини за один рік – 4124,28 тис.грн.
8. Комунальні послуги та упаковка – 5432,424 тис.грн.

Розрахуємо загальну потребу у фінансуванні для запуску нового продукту на рік:

Загальна потреба у фінансуванні: $2000 + 50 + 100 + 80 + 20 + 150 + 4124,28 + 5432,424 = 11956,704$ (тис.грн).

Для забезпечення знайденої суми доцільно використання комбінованої моделі фінансування, що дозволить зменшити фінансове навантаження на ТДВ «Яготинський маслозавод». Дана модель включає використання власних коштів підприємства, залучення короткострокового кредиту та інвестора чи партнера.

Разові витрати на обладнання та розробку протеїнових шейків може бути профінансована за рахунок прибутку аналізованого підприємства, обсяг фінансування може сягати близько 40%, а саме 4782,7 тис.грн. банківський короткостроковий кредит доцільно залучити для покриття оборотних витрат, а саме необхідної сировини, комунальних послуг та упаковки. Обсяг покриття витрат кредитом може сягати близько 35% необхідних витрат та становити 4184,8 тис.грн, а погашення буде здійснюватися за рахунок виручки від реалізації протеїнових шейків. Ще одним джерелом фінансування можуть стати інвестиції партнерів або інвесторів, адже ТДВ «Яготинський маслозавод» є частиною холдингу «Молочний альянс», що є об'єднанням провідних підприємств молочної галузі в Україні та відкриває можливості для внутрішніх інвестицій у межах об'єднаних компаній. Нехай обсяг фінансування за рахунок інвестицій буде сягати 25% від необхідної суми, а саме 2989,2 тис.грн.

Перейдемо до вирахування доходу з протеїнових батончиків. Щоб визначити ціну з ПДВ та врахованою рентабельністю, необхідно визначити собівартість одиниці виробленої продукції. До собівартості включаються витрати на сировину, виробничі витрати (комунальні платежі, додаткові витрати на упаковку), та витрати на оплату праці. Так як ми перерозподілили кадри, витрати на оплату праці для підприємства не змінилися. Знайдемо собівартість одиниці продукції:

$$C = \frac{4124280 + 5432424,192}{535200} = 17,86(\text{грн}).$$

Встановимо ціну на шейк з протеїном на рівні 50 грн, використаємо стратегію низької ціни для проникнення на ринок. Знайдемо ціну з урахуванням ПДВ 20%:

$$\text{Ціна з урахуванням ПДВ: } 50 + 50 * 20 \% = 60 (\text{грн.})$$

$$\text{Дохід від реалізації продукції: } 60 * 535200 = 32112000 (\text{грн}).$$

$$\text{Прибуток до оподаткування: } 32\ 112\ 000 - 9\ 556\ 704,192 - 6\ 422\ 400 = 16132\ 895,81 (\text{грн}).$$

Чистий прибуток = прибуток до оподаткування – податок на прибуток (18%)

$$\text{Чистий прибуток} = 16\ 132\ 895,81 - 2\ 903\ 921,25 = 13\ 228\ 974,56 (\text{грн}).$$

Отже, за рік реалізації нового продукту – протеїнових шейків підприємство отримає прибуток у розмірі 16 132 895,81 грн без ПДВ, з якого чистий прибуток 13 228 974,56 грн.

Для перевірки ефективності реалізації нового продукту – протеїнових шейків розрахуємо основні показники рентабельності діяльності ТДВ «Яготинський маслозавод» після впровадження:

$$\text{Коефіцієнт рентабельності діяльності: } \frac{5667705}{4881930} = 1,161.$$

У порівнянні з розрахованим показником для 2024 року (1,157) коефіцієнт зріс на 0.004 після впровадження нового продукту, що свідчить про незначне, проте позитивне підвищення ефективності операційної діяльності підприємства.

Розрахуємо коефіцієнт рентабельності продукції:

Коефіцієнт рентабельності продукції: $\frac{776449}{4881930} = 0,159$.

Коефіцієнт зріс на 0,002 порівняно зі значення 2024 року (1,157), що показує зростання валової прибутковості продукції. Однак даний коефіцієнт не сягнув рівня показників 2022-2023 років, що можна пояснити впливом витрат, пов'язаних із запуском нового продукту.

Розрахуємо коефіцієнт рентабельності продажу:

Коефіцієнт рентабельності продажу: $\frac{776449}{5667705} = 0,137$.

Даний коефіцієнт також зріс на 0,002 порівняно з попереднім роком (0,135) без реалізації нового товару, але також не сягнув рівня показників попередніх аналізованих років, у яких рентабельність продажу спостерігалась на рівні 0,173-0,181.

Проведені розрахунки рентабельності підтверджують, що запуск протеїнових шейків позитивно вплине на рентабельність діяльності ТДВ «Яготинський маслозавод», адже показники зросли і це показує економічну доцільність запуску даного виду продукції, не зважаючи на збільшення витрат на старті виробництва.

Важливим в аргументації пропозиції є розрахунок періоду окупності. Цей показник дозволяє визначити, за який час ТДВ «Яготинський маслозавод» повністю поверне інвестовані кошти за рахунок прибутку від реалізації протеїнових шейків.

Період окупності = $\frac{\text{Загальні інвестиції}}{\text{Чистий прибуток на рік}}$

До загальних інвестиції включимо разові витрати на запуск, які складають 2 400 тис.грн, а чистий прибуток на рік від нового продукту становить 13 228,97 тис.грн.

Період окупності = $\frac{2400}{13228,97} = 0,18$ (року) = 2,2 місяці.

Отже, інвестиції на впровадження протеїнових шейків мають окупність 2,2 місяць, що є дуже швидкою окупністю для підприємств харчової галузі. Даний результат свідчить про високу ефективність та рентабельність проекту.

3.3. Оцінка ефективності впровадження запропонованих заходів

З метою обґрунтування доцільності впровадження запропонованого заходу важливим є проведення оцінки його економічної ефективності, що дозволить визначити ступінь впливу заходу на результати господарської діяльності підприємства та обґрунтування очікуваних соціальних результатів.

На першому етапі оцінки економічної ефективності впровадження запропонованого заходу доцільно проаналізувати зміни у витратах підприємства у зв'язку з виготовленням нового товару (табл. 3.5), оскільки саме вони формують базу для подальших розрахунків показників результативності.

Таблиця 3.5

Зміни у витратах підприємства у зв'язку з виготовленням нового товару

Показники	До впровадження	Після впровадження	Відхилення
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг), тис. грн	4 872 373	4 881 930	9 557
Витрати на збут, тис. грн	443 442	443 612	170
Інші операційні витрати, тис. грн	132 314	132 544	230
Фінансові витрати, тис. грн	130 658	130 664	6
Всього, тис. грн	5 578 787	5 588 750	9 963

Джерело: побудовано автором.

Всього витрати за статтями зросли на 9963 тис.грн. Основні причини збільшення витрат є нові витрати на виробництво, запуски та просування продукції. Зростання собівартості виробленої продукції зумовлено витрачанням на необхідну сировину для протеїнових шейків, витратами на комунальні послуги та пакування. Витрати на збут збільшились у зв'язку з проведенням масштабної рекламної кампанії на початку запуску продукту, а також розробкою дизайну упаковки. Інші операційні витрати включають витрати на лабораторне тестування, сертифікацію шейків, розробку рецептури, які збільшились через їх обов'язковість при впровадженні харчового товару. Збільшення фінансових витрат зумовлено залученням короткострокового кредитування для покриття певної частини витрачань для запуску протеїнових шейків.

Збільшення витрат на 9963 тис.грн є виправданим, оскільки запуск нової продукції має потребу у значній кількості витрат (рис. 3.2).

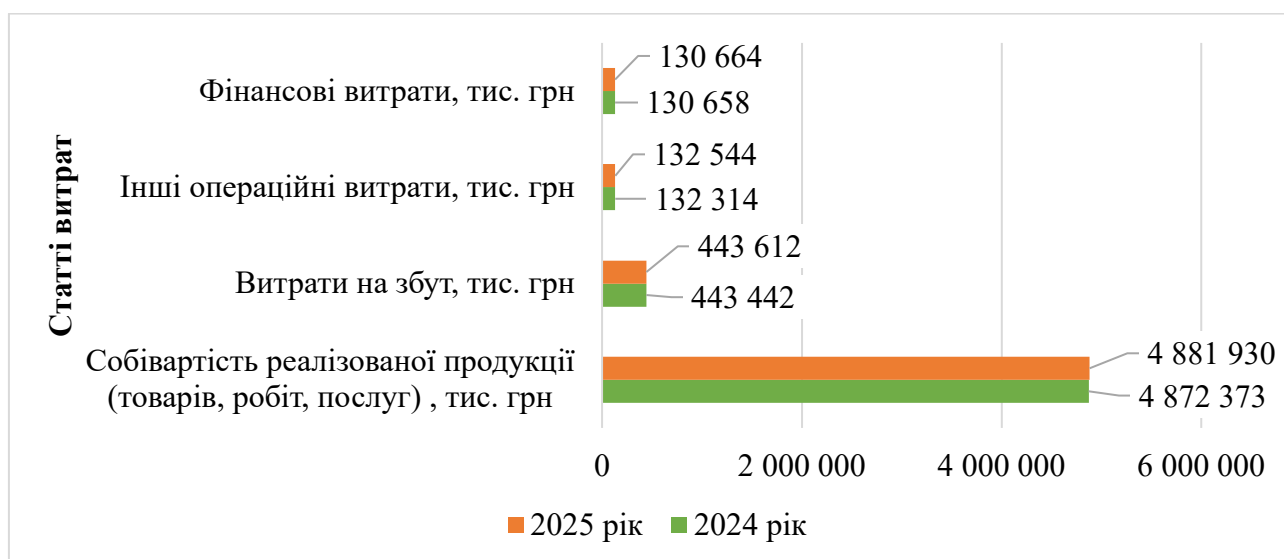

Рис. 3.2. Зміни в витратах на виробництво продукції за калькуляційними статтями ТДВ «Яготинський маслозавод» після впровадження нового виду продукції

Джерело: побудовано автором на основі Таблиці 3.5.

Для визначення розвитку ефективності виробництва та реалізації нового продукту, протеїнових шейків для виробництва на ТДВ «Яготинський маслозавод», за умови збереження стабільних умов проведемо економічний прогноз на два роки (табл. 3.6)

Таблиця 3.6

Економічний прогноз реалізації нового продукту

Показник	1 рік	2 рік	Разом за 2 роки
Обсяг реалізації, шт	535 200	642 240	1 177 440
Чистий дохід (без ПДВ), тис. грн	26 760	32 112	58 872
Собівартість, тис. грн	9 556,70	11 564,32	21 121,02
Валовий прибуток, тис. грн	17 203,30	20 547,68	37 751,0
Чистий прибуток, тис. грн	13 228,97	16 863,30	30 092,27
Разові витрати на старті, тис. грн	- 2 400,00	-	- 2 400,00
Накопичений чистий прибуток, тис. грн	10 828,97	27 692,27	27 692,27

Джерело: побудовано автором.

Прогноз на два роки свідчить про те, що вже в першому році запуску виробництва протеїнових шейків ТДВ «Яготинський маслозавод» отримає

чистий прибуток у розмірі 13 228,97 тис. грн, що повністю покриває початкові разові інвестиції в обладнання, НДДКР, сертифікацію та маркетинг (2 400 тис. грн) і одночасно формує позитивний грошовий потік. У другому році, завдяки розширенню каналів збуту, оптимізації маркетингових активностей і збільшенню обсягів продажів на 20 % (з 535,2 до 642,24 тис. одиниць), чистий прибуток зростає до 16 863,30 тис. грн. Таким чином, накопичений чистий прибуток за два роки складає 27 692,27 тис. грн, що демонструє стійку й ефективну віддачу від інвестицій.

У контексті довгострокового розвитку підприємства це означає наявність значного фінансового ресурсу, який може бути спрямований на подальші інновації та розширення асортименту («нові смаки» протеїнових шейків), а також на підсилення маркетингових ініціатив (програми лояльності, співпраця з фітнес-клубами, digital-кампанії). Стабільний рівень рентабельності і чітка динаміка зростання прибутку дозволять ТДВ «Яготинський маслозавод» впевнено планувати капіталовкладення в нові виробничі лінії та технологічні удосконалення.

В межах оцінки економічної ефективності, проведемо порівняльний аналіз основних фінансово-економічних показників ТДВ «Яготинський маслозавод» у базовому та прогнозному періодах (табл. 3.7).

На основі даного аналізу можна зробити висновки, що усі показники мають тенденцію до зростання. Обсяг виробництва та реалізації зростає за рахунок випуску нового продукту – протеїнових шейків, чистий дохід, валовий прибуток, фінансовий результат і чистий фінансовий результат також зростають після введення нового продукту внаслідок реалізації нового продукту (рис. 3.3).

**Порівняння основних фінансово-економічних показників ТДВ
«Яготинський маслозавод» до та після впровадження нового продукту**

Показники	До впровадження	Після впровадження	Відхилення
Обсяг виробництва у грошовій формі, тис.грн	3 477 818	3 509 930	32 112
Обсяг реалізації у грошовій формі, тис.грн	3 705 486	3 737 598	32 112
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), тис. грн	5 635 593	5 667 705	32 112
Валовий прибуток, тис. грн	763 220	776 449	13 229
Фінансовий результат від операційної діяльності, тис. грн	237 773	251 002	13 229
Чистий фінансовий результат, тис. грн	95 563	108 792	13 229

Джерело: побудовано автором на основі таблиці 3.6.

На рис. 3.3 представлено динаміку основних фінансово-економічних результатів ТДВ «Яготинський маслозавод» до та після впровадження нового продукту, що засвідчують позитивні зміни та доцільність реалізації запропонованого заходу.

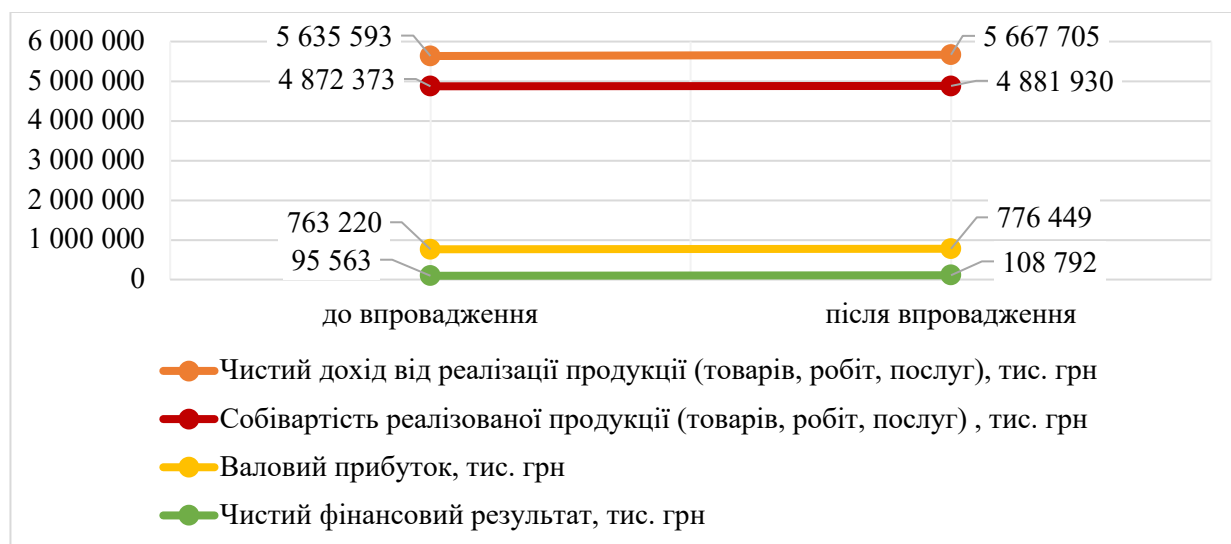

Рис. 3.3. Динаміка основних фінансово-економічних результатів на ТДВ
«Яготинський маслозавод» після впровадження нового виду продукції у 2025 році.

Джерело: побудовано автором на основі Таблиць 3.5 та 3.8.

Отже, виробництво протейнових шейків доводить свою економічну доцільність і має всі передумови стати драйвером фінансового зростання та

диверсифікації продуктової лінійки. А завдяки швидкій окупності в 2,2 місяці, високій маржинальності та позитивному грошовому потоку проект створює надійну базу для подальшого масштабування бізнесу та зміцнення конкурентних позицій «Яготинського маслозаводу» в сегменті функціональних напоїв.

Узагальнимо ключові показники, що дають можливість оцінити ефективність господарської діяльності підприємства до та після впровадження нового продукту (табл. 3.8).

Таблиця 3.8

Зміна ключових показників ефективності діяльності підприємства до та після впровадження нового продукту

Показник	До впровадження	Після впровадження	Відхилення
Обсяг виробництва у грошовому вираженні, тис. грн	3 477 818	3 509 930	32 112
Обсяг реалізації, тис. грн	3 705 486	3 737 598	32 112
Чистий дохід від реалізації, тис. грн	5 635 593	5 667 705	32 112
Валовий прибуток, тис. грн	763 220	776 449	13 229
Операційний прибуток, тис. грн	237 773	251 002	13 229
Чистий прибуток, тис. грн	95 563	108 792	13 229
Коефіцієнт рентабельності продукції	0,157	0,159	0,002
Коефіцієнт рентабельності діяльності	1,157	1,161	0,004
Коефіцієнт рентабельності продажу	0,135	0,137	0,002
Вартісний показник продуктивності праці	6 072,84	6 107,44	34,604

Джерело: побудовано автором на основі Таблиць 3.2 - 3.7.

Значення коефіцієнтів рентабельності у 2025 році мають стійку тенденцію до зростання, що свідчить про підвищення ефективності використання ресурсів підприємства. Зокрема, рентабельність продукції та рентабельність продажу зросли на 0,2%, а рентабельність діяльності — на 0,4% (рис. 3.4). Хоча зміни мають помірний характер, вони є економічно значущими, оскільки відображають покращення структури витрат і зростання прибутковості кожної гривні реалізованої продукції. Це свідчить про те, що новий продукт не лише збільшив обсяги реалізації, а й забезпечив вищу віддачу від вкладених ресурсів.

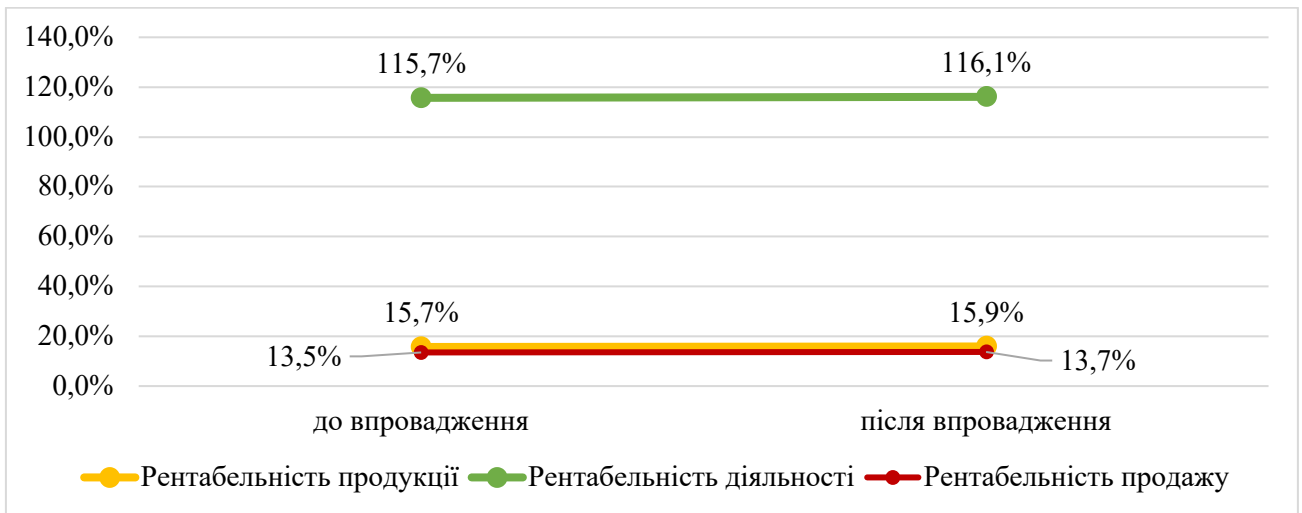

Рис. 3.4. Динаміка показників рентабельності діяльності на ТДВ «Яготинський маслозавод» після впровадження нового виду продукції у 2025 році.

Джерело: побудовано автором на основі Таблиці 3.8

Зростання вартісного показника продуктивності праці з 6 072,84 до 6 107,44 тис. грн на одного працівника (рис. 3.5) свідчить про підвищення ефективності використання трудових ресурсів підприємства. Збільшення виробітку на 34,6 тис. грн на працівника означає, що впровадження нового продукту відбулося без пропорційного зростання чисельності персоналу, що є позитивним з точки зору управління витратами.

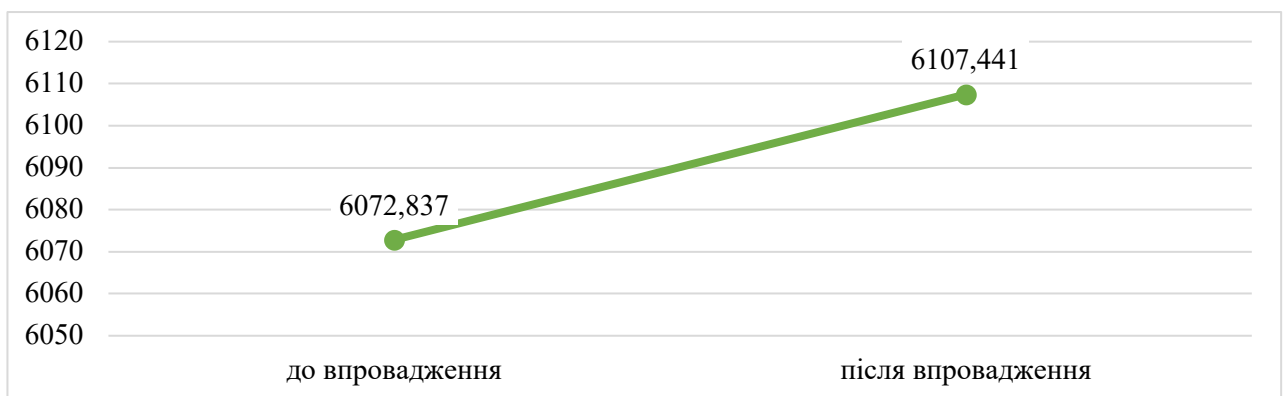

Рис. 3.5. Динаміка вартісного показника продуктивності на ТДВ «Яготинський маслозавод» після впровадження нового виду продукції у 2025 році.

Джерело: побудовано автором на основі Таблиці 3.8

При цьому, трудомісткість вироблення нової продукції, що слугує важливим показником організації роботи та рівня навантаження на персонал,

дозволяє оцінити потенційні переваги заходу у збереженні ресурсів та оптимізації робочого часу та визначається за формулою:

$$T_p = \frac{T}{ОП}$$

де: T_p – трудомісткість;

T – час, витрачений на виробництво усієї продукції, норма-годин, людино-годин;

ОП – обсяг зробленої продукції в натуральному вираженні.

На місяць має виготовлятися 44600 шт. протеїнових шейків, враховуючи 23 робочих дні та 8-годинну зміну. Так як виробництво оснащено автоматизованою фасувальною лінією, а також було виконано перерозподіл робітників з інших процесів у період застоїв, на даній лінії виробництва протеїнових шейків із визначеним місячним виробітком може бути задіяно 5 працівників, які будуть працювати 3 годин на день 23 робочі дні на місяць.

Отже, загальна кількість людино-годин на місяць становить:

$$T = 5 * 3 * 23 = 345 \text{ (людино-годин)}.$$

Тепер знайдемо трудомісткість однієї одиниці нового продукту:

$$T_p = \frac{345}{44600} = 0,00773 \text{ (людино-год/шт, або 0,464 хв/шт)}.$$

Таким чином, виробництво одного протеїнового шейку потребує приблизно 28 секунд праці одного працівника, що свідчить про високий рівень автоматизації процесів завдяки обладнанню та показує високий рівень продуктивності.

Отже, відхилення у таблиці 3.8 свідчать про позитивну динаміку після запуску нового виду продукції на ТДВ «Яготинський маслозавод». Це підтверджує доцільність впровадження протеїнових шейків та його ефективність, а також обґрунтовує витрати на виготовлення та реалізацію цього продукту.

З метою структурованого узагальнення сильних та слабких сторін, а також виявлення можливостей і загроз, пов'язаних із впровадженням заходу, доцільно застосувати SWOT-аналіз (табл. 3.9).

Таблиця 3.9

**SWOT-аналізу впровадження заходу з виробництва та реалізації
нового продукту на ТДВ «Яготинський маслозавод»**

Сильні сторони (Strengths)	Слабкі сторони (Weaknesses)
Низька трудомісткість виробництва протеїнових шейків	Початкові значні інвестиції у запуск нового продукту
Високий рівень автоматизації виробництва	Потреба в залученні зовнішнього фінансування
Наявність власної сировинної бази та технологій	Відсутність досвіду у виробництві функціональних напоїв
Формалізація мотиваційної системи зменшує трудові конфлікти	Ризики інерційного ставлення працівників до систем КРІ
Можливості (Opportunities)	Загрози (Threats)
Розширення лінійки функціональних продуктів	Висока конкуренція з боку відомих брендів (Danone, Nutricia)
Вихід на нові ринки (фітнес-сегмент, здорове харчування)	Потенційні зміни у споживчих вподобаннях
Партнерство з фітнес-клубами та магазинами здорового харчування	Нестабільність економічного середовища та інфляційні ризики
Можливість масштабування виробництва	Залежність від ціни на імпортований білок

Джерело: побудовано автором.

Проведений SWOT-аналіз дозволяє констатувати, що **переваги запропонованих заходів істотно переважають слабкі сторони**, особливо за умови грамотного управління ризиками. Підприємство має усі необхідні ресурси (технологічні, кадрові, сировинні) для успішної реалізації нових ініціатив, а ринок функціональних продуктів створює реальні можливості для масштабування. Проте реалізація потенціалу потребує стратегічного підходу до маркетингу, логістики та інвестиційного планування, особливо з урахуванням загроз зовнішнього середовища.

Висновки до розділу 3

У третьому розділі дипломної роботи здійснено розробку та обґрунтування практичних напрямів підвищення продуктивності праці на прикладі діяльності ТДВ «Яготинський маслозавод», що ґрунтується на виявлених у попередніх розділах проблемах у сфері організації трудових ресурсів і динаміці фінансово-економічних показників підприємства.

На основі результатів аналізу запропоновано впровадження комплексу заходів, спрямованих на покращення організаційної моделі управління персоналом. Основним із них визначено запровадження системи ключових показників ефективності (КПІ), яка дозволяє забезпечити прозорість оцінювання результатів праці, сформувати об'єктивну систему преміювання, підвищити рівень персональної відповідальності працівників за досягнення виробничих цілей та забезпечити стратегічне управління трудовим потенціалом. Крім того, запропоновано доповнення у вигляді гнучкої системи преміювання, систематичного навчання та підвищення кваліфікації персоналу, впровадження розширених соціальних пакетів та юридичне закріплення механізмів стимулювання у внутрішній документації підприємства. Зазначені заходи сприятимуть підвищенню загальної мотивації працівників, покращенню психологічного клімату в колективі, зниженню плинності кадрів і, як наслідок, зростанню загального рівня продуктивності праці.

Крім організаційних заходів, у розділі також розглянуто економічне обґрунтування розширення товарного асортименту підприємства шляхом запуску нового продукту – протеїнових шейків. Проведено детальний аналіз ринку функціональних напоїв, вивчено конкурентне середовище, переваги і бар'єри входу, а також оцінено споживчі тенденції, що свідчать про високий попит на продукцію з підвищеним вмістом білка. За результатами фінансових розрахунків, загальна потреба у фінансуванні проєкту склала 11 956,7 тис. грн, при цьому чистий прибуток у перший рік становить 13 228,9 тис. грн, що забезпечує швидку окупність (2,2 місяця) та високу рентабельність.

Запуск нового продукту (протеїнові шейки) - продемонстрував високу економічну ефективність. Розрахунки показали, що при загальній сумі інвестицій у розмірі 11 956,7 тис. грн, чистий прибуток підприємства у перший рік реалізації продукту становитиме 13 228,97 тис. грн, що дозволяє повністю покрити початкові витрати за період близько 2,2 місяців. Це свідчить про високу рентабельність інвестицій та швидку окупність проекту.

Крім того, запуск шейків дозволив ефективно використати наявні виробничі потужності, не потребуючи додаткових витрат на новий персонал - працівники були перерозподілені з інших ліній у період непікових навантажень. Завдяки високому рівню автоматизації виробництва, трудомісткість виготовлення однієї одиниці продукції становить лише 28 секунд, що забезпечує високу продуктивність праці. За підсумками впровадження нового продукту було зафіксоване зростання вартісного показника продуктивності праці на 35 тис. грн/працівника.

Усі ключові економічні індикатори також демонструють позитивну динаміку: чистий дохід зріс на 32 112 тис. грн, валовий прибуток - на 13 229 тис. грн, чистий фінансовий результат - на 13 229 тис. грн. Показники рентабельності діяльності, продукції та продажів також збільшились у порівнянні з попереднім роком, що свідчить про стабільність та ефективність обраної стратегії.

Додатково проведений SWOT-аналіз підкреслив наявність значного внутрішнього потенціалу підприємства (наявність сировинної бази, технологічної спроможності та сильного бренду), а також виявив можливості для розширення ринку через партнерство з фітнес-мережами, запуск нових смаків та участь у програмах здорового харчування. Серед зовнішніх загроз - конкуренція з боку міжнародних брендів, зміни у споживчих вподобаннях та залежність від імпортного білка, однак за умови правильної маркетингової стратегії та оптимізації логістики ці ризики можуть бути нівельовані.

Таким чином, реалізація запропонованого комплексу організаційно-економічних заходів забезпечує не лише оперативне зростання продуктивності праці на підприємстві, а й сприяє формуванню стійкої конкурентної позиції на

ринку, підвищенню внутрішньої ефективності, адаптивності до змін зовнішнього середовища та закладає основу для довгострокового сталого розвитку ТДВ «Яготинський маслозавод». Запропоновані заходи щодо оптимізації управління трудовими ресурсами та виходу на нову товарну нішу є економічно доцільними та управлінськи обґрунтованими, їх ефективність підтверджується розрахунками, аналізом ключових показників та прогнозами розвитку, що дозволяє оцінити позитивний вплив як на внутрішні процеси підприємства, так і на його ринкову позицію та рекомендувати поетапне масштабування цих рішень на інших підприємствах галузі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Christensen C.M. The Innovator's Dilemma. – Harvard Business Review Press, 1997.
2. Porter M. Competitive Advantage: Creating and Sustaining Superior Performance. – NY: Free Press, 2004.
3. Організація та методика економічного аналізу: Навчальний посібник для бакалаврів всіх напрямків підготовки. Одеса, ОДЕУ. 2010 351 с.
4. Бланк І.А. Управління персоналом підприємства. Київ: Ніка-Центр, 2020.
5. Близнюк С.В. Економіка праці: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2020. 318 с.
6. Бутко М. І., Гайдай Я. Ю. Продуктивність праці в системі економічного розвитку підприємства: монографія. Київ: КНЕУ, 2020. 264 с.
7. Бутко М.П., Гринько А.В. Економіка праці та соціально-трудова відносини. Київ: Центр учбової літератури, 2020. 312 с.
8. Газдюк К. О., Багоцька Н. М. Основні напрмки підвищення продуктивності праці та ефективності персоналу підприємства. Матеріали VIII Міжнародної науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених: *Перспективи розвитку територій : теорія і практика. Поствоєнне відновлення*. 14-15 листопада 2024 року. Харків, 2024. 77 с.
9. Гриценко І.О. Інтегральна оцінка продуктивності: методи та практики. Вісник НАН України, 2022.
10. Група компаній молочний альянс / Компанія / Бренди / ТМ «Яготинське» [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://milkalliance.com.ua/company/brands/tm-yagotynske/>
11. Група компаній молочний альянс / Компанія / Бренди / ТМ «Яготинське для дітей» [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://milkalliance.com.ua/company/brands/tm-yagotynske-dlya-ditej/>

12. Група компаній молочний альянс / Компанія / Підприємства / Філія «Яготинське для дітей» [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://milkalliance.com.ua/company/enterprises/filiya-yagotynske-dlia-ditej/>

13. Група компаній молочний альянс / Підприємства / ТДВ «Яготинський маслозавод». [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://milkalliance.com.ua/company/enterprises/yagotinskij-maslozavod/>

14. Давигора Т.А. Трудові ресурси та продуктивність праці в сільському господарстві. [Електронний ресурс]. 2025. Режим доступу: <https://urok.osvita.ua/materials/fahova-peredvysha-osvita/prezentacia-trudovi-resursi-ta-produktivnist-praci-v-silskomu-gospodarstvi/>

15. Дмитрієв І.А. Управління продуктивністю праці на підприємстві: теорія та практика. Київ: НАДУ, 2021. 212 с.

16. Жебровський Б.М. Методологія оцінки ефективності трудових ресурсів. Харків, 2020.

17. Про оплату праці: закон України від 24 березня 1995 р.: станом 10 грудня 2025 р. Режим доступу: zakon.rada.gov.ua

18. ЗВІТ про Управління ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2020 рік. Організаційна структура та опис діяльності підприємства.

19. Крамаренко В.О. Продуктивність праці та методи її оцінювання // Економіка і управління. 2022. №4.

20. Кубіній Н., Маргітич В., Кубіній В. Продуктивність праці в інтенціональній економіці. Н. Кубіній, В. Маргітич, В. Кубіній. Економіка та суспільство. 2022. Вип. (43).

21. Кузьменко В.І. Продуктивність праці: оцінка, резерви зростання, управління. Харків: Фактор, 2019. 248 с.

22. Лаптев В.М. Інноваційна стратегія розвитку підприємства. Харків: Фактор, 2019. 275 с.

23. Конвенції та рекомендації. *Міжнародна організація праці*. Режим доступу: ilo.org

24. Стратегії розвитку продуктивності . *Міністерство економіки України*.
Режим доступу: me.gov.ua
25. Олійник Д. І. Економіка праці. Київ: Центр учбової літератури, 2021.
26. Опендатабот. ТДВ "Яготинський маслозавод". [Електронний ресурс].
Режим доступу: <https://opendatabot.ua/c/00446003>
27. Основна інформація. Товариство з додатковою відповідальністю «Яготинський маслозавод». [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://clarity-project.info/edr/00446003>
28. Підвищення ефективності діяльності підприємств харчової та переробної галузей АПК: Матеріали XIII Всеукраїнської науково-практичної конференції, 21-22 листопада 2024 р. Київ : НУХТ, 2024. 226 с.
29. В. С. Савчук. Економіка праці та соціально-трудові відносини. Підручники та монографії, 2021.
30. Програма гідної праці для України на 2020-2024 роки. *United Nations Ukraine*. Режим доступу: ukraine.un.org
31. Річна інформація емітента цінних паперів за 2021 рік. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://milkalliance.com.ua/company/inform/yagotinskij-maslozavod/>
32. Річна інформація емітента цінних паперів за 2022 рік. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://milkalliance.com.ua/company/inform/yagotinskij-maslozavod/>
33. Річна інформація емітента цінних паперів за 2023 рік. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://milkalliance.com.ua/company/inform/yagotinskij-maslozavod/>
34. Річна інформація емітента цінних паперів за 2024 рік. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://milkalliance.com.ua/company/inform/yagotinskij-maslozavod/>
35. Савчук В.П. Управління продуктивністю праці в умовах інноваційного розвитку, Київ, 2021.

36. Семенов В. Ф. Економіка праці: підручник. Харків: Фінанси і статистика, 2021. 376 с.
37. ТДВ «Яготинський маслозавод». [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://uadairy.com/tdv-yagotynskij-maslozavod/>
38. ТДВ «Яготинський маслозавод». Анкета. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://youcontrol.com.ua/catalog/company_details/00446003/
39. Шевчук Д.О. *Організація та нормування праці*. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2021. 280 с.
40. Кодекс законів про працю України від 10.12.1971 р. № 322-VIII : станом на 10 грудня 2025р. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text>
41. Хоменко В. О. Продуктивність праці. *На Урок. Бібліотека*. 18.11.2022. URL: <https://naurok.com.ua/tema-produktivnist-praci-311003.html>.

ДОДАТКИ

Додаток А

Фінансова звітність ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2022 рік

Баланс (Звіт про фінансовий стан)

Актив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
I. Необоротні активи Нематеріальні активи	1000	2 901.00	1 528.00
первісна вартість	1001	11 532.00	11 581.00
накопичена амортизація	1002	8 631.00	10 053.00
Незавершені капітальні інвестиції	1005	0.00	
Основні засоби	1010	417 251.00	390 541.00
первісна вартість	1011	773 761.00	811 917.00
знос	1012	356 510.00	421 376.00
Інвестиційна нерухомість	1015	0.00	
первісна вартість	1016	0.00	
знос	1017	0.00	
Довгострокові біологічні активи	1020	0.00	
первісна вартість	1021	0.00	
накопичена амортизація	1022	0.00	
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0.00	
інші фінансові інвестиції	1035	0.00	
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	936.00	
Відстрочені податкові активи	1045	0.00	
Гудвіл	1050	0.00	
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0.00	
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0.00	
Інші необоротні активи	1090	11 491.00	32 020.00
Усього за розділом I	1095	432 579.00	424 089.00

II. Оборотні активи Запаси	1100	165 657.00	165 465.00
Виробничі запаси	1101	75 361.00	117 522.00
Незавершене виробництво	1102	6 854.00	6 581.00
Готова продукція	1103	80 394.00	37 927.00
Товари	1104	3 048.00	3 435.00
Поточні біологічні активи	1110	0.00	
Депозити перестраховання	1115	0.00	
Векселі одержані	1120	0.00	
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	425 104.00	592 908.00
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	8 229.00	11 642.00
з бюджетом	1135	1 967.00	12 613.00
у тому числі з податку на прибуток	1136	0.00	
з нарахованих доходів	1140	24.00	56.00
із внутрішніх розрахунків	1145	495 782.00	806 529.00
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	9 330.00	2 977.00
Поточні фінансові інвестиції	1160	0.00	
Гроші та їх еквіваленти	1165	31 692.00	7 818.00
Готівка	1166	2.00	4.00
Рахунки в банках	1167	31 690.00	7 814.00
Витрати майбутніх періодів	1170	377.00	452.00
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0.00	
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	0.00	
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0.00	
резервах незароблених премій	1183	0.00	
інших страхових резервах	1184	0.00	
Інші оборотні активи	1190	3 879.00	4 470.00
Усього за розділом II	1195	1 142 041.00	1 604 930.00
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0.00	
Баланс	1300	1 574 620.00	2 029 019.00

Пасив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
I. Власний капітал Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	3 797.00	3 797.00
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0.00	
Капітал у дооцінках	1405	0.00	
Додатковий капітал	1410	0.00	
Емісійний дохід	1411	0.00	
Накопичені курсові різниці	1412	0.00	
Резервний капітал	1415	1 528.00	1 528.00
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	524 076.00	679 715.00
Неоплачений капітал	1425	0.00	
Вилучений капітал	1430	0.00	
Інші резерви	1435	0.00	
Усього за розділом I	1495	529 401.00	685 040.00
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0.00	
Пенсійні зобов'язання	1505	0.00	
Довгострокові кредити банків	1510	41 870.00	27 913.00
Інші довгострокові зобов'язання	1515	205 704.00	225 982.00
Довгострокові забезпечення	1520	0.00	
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0.00	
Цільове фінансування	1525	0.00	
Благодійна допомога	1526	0.00	
Страхові резерви	1530	0.00	
у тому числі: резерв довгострокових зобов'язань	1531	0.00	
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0.00	
резерв незароблених премій	1533	0.00	
інші страхові резерви	1534	0.00	
Інвестиційні контракти	1535	0.00	
Призовий фонд	1540	0.00	
Резерв на виплату джек-поту	1545	0.00	
Усього за розділом II	1595	247 574.00	253 895.00

Ш. Поточні зобов'язання і забезпечення Короткострокові кредити банків	1600	378 396.00	366 248.00
Векселі видані	1605	0.00	
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	22 096.00	21 756.00
товари, роботи, послуги	1615	228 624.00	214 804.00
розрахунками з бюджетом	1620	2 338.00	33 616.00
у тому числі з податку на прибуток	1621	0.00	4 681.00
розрахунками зі страхування	1625	1 715.00	2 301.00
розрахунками з оплати праці	1630	6 151.00	7 979.00
за одержаними авансами	1635	142.00	641.00
за розрахунками з учасниками	1640	1 774.00	1 774.00
із внутрішніх розрахунків	1645	131 761.00	409 228.00
за страховою діяльністю	1650	0.00	
Поточні забезпечення	1660	18 337.00	24 879.00
Доходи майбутніх періодів	1665	0.00	
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0.00	
Інші поточні зобов'язання	1690	6 311.00	6 858.00
Усього за розділом III	1695	797 645.00	1 090 084.00
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0.00	
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0.00	
Баланс	1900	1 574 620.00	2 029 019.00

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

Фінансові результати

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	3 736 091.00	3 103 661.00
Чисті зароблені страхові премії	2010		0.00
Премії підписані, валова сума	2011		0.00
Премії, передані у перестраховання	2012		0.00
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013		0.00
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014		0.00
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	3 090 847.00	2 784 504.00
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070		0.00
Валовий: прибуток	2090	645 244.00	319 157.00
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105		0.00
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110		0.00
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111		0.00
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112		0.00
Інші операційні доходи	2120	47 017.00	23 650.00
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121		0.00
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122		0.00
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123		0.00
Адміністративні витрати	2130	37 602.00	33 130.00
Витрати на збут	2150	296 742.00	254 742.00
Інші операційні витрати	2180	65 926.00	34 147.00

Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181		0.00
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182		0.00
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	291 991.00	20 788.00
Дохід від участі в капіталі	2200		0.00
Інші фінансові доходи	2220	1 745.00	1 512.00
Інші доходи	2240	882.00	58 650.00
Дохід від благодійної допомоги	2241		0.00
Фінансові витрати	2250	116 777.00	87 142.00
Втрати від участі в капіталі	2255		0.00
Інші витрати	2270		57 127.00
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275		0.00
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	177 841.00	
збиток	2295		63 319.00
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-22 202.00	0.00
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		0.00
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	155 639.00	
збиток	2355		63 319.00

Сукупний дохід

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400		0.00
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405		0.00
Накопичені курсові різниці	2410		0.00
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415		0.00
Інший сукупний дохід	2445		0.00
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	0.00	0.00
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455		0.00
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	0.00	0.00
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	155 639.00	-63 319.00

Елементи операційних витрат

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Матеріальні затрати	2500	2 634 094.00	2 237 345.00
Витрати на оплату праці	2505	195 918.00	168 573.00
Відрахування на соціальні заходи	2510	47 339.00	38 327.00
Амортизація	2515	75 141.00	79 243.00
Інші операційні витрати	2520	200 416.00	197 946.00
Разом	2550	3 152 908.00	2 721 434.00

**Звіт про рух грошових коштів (за прямим методом)
Рух коштів у результаті операційної діяльності**

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, грн	За аналогічний період попереднього року, грн
Надходження від: Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3000	4 855 631.00	4 176 191.00
Повернення податків і зборів	3005	16.00	0.00
у тому числі податку на додану вартість	3006		0.00
Цільового фінансування	3010	3 105.00	8 298.00
Надходження від отримання субсидій, дотацій	3011		0.00
Надходження авансів від покупців і замовників	3015		0.00
Надходження від повернення авансів	3020	181 264.00	259 493.00
Надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках	3025	682.00	257.00
Надходження від боржників неустойки (штрафів, пені)	3035	35.00	41.00
Надходження від операційної оренди	3040		0.00
Надходження від отримання роялті, авторських винагород	3045		0.00
Надходження від страхових премій	3050		0.00
Надходження фінансових установ від повернення позик	3055		0.00
Інші надходження	3095	2 591.00	58 805.00
Витрачання на оплату: Товарів (робіт, послуг)	3100	4 730 617.00	4 169 760.00
Праці	3105	161 536.00	141 702.00
Відрахувань на соціальні заходи	3110	43 471.00	38 271.00
Зобов'язань з податків і зборів	3115	171 939.00	117 726.00
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на прибуток	3116	17 521.00	499.00
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на додану вартість	3117	112 244.00	80 189.00
Витрачання на оплату зобов'язань з інших податків і зборів	3118	42 174.00	37 038.00
Витрачання на оплату авансів	3135	375.00	0.00
Витрачання на оплату повернення авансів	3140		0.00
Витрачання на оплату цільових внесків	3145		0.00
Витрачання на оплату зобов'язань за страховими контрактами	3150		0.00
Витрачання фінансових установ на надання позик	3155		0.00
Інші витрачання	3190	6 938.00	8 044.00
Чистий рух коштів від операційної діяльності	3195	-71 552.00	27 582.00

Додаток Б

Фінансова звітність ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2023 рік

Баланс (Звіт про фінансовий стан)

Актив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
I. Необоротні активи Нематеріальні активи	1000	1 528.00	1 295.00
первісна вартість	1001	11 581.00	9 526.00
накопичена амортизація	1002	10 053.00	8 231.00
Незавершені капітальні інвестиції	1005	0.00	
Основні засоби	1010	390 541.00	415 608.00
первісна вартість	1011	811 917.00	898 932.00
знос	1012	421 376.00	483 324.00
Інвестиційна нерухомість	1015	0.00	
первісна вартість	1016	0.00	
знос	1017	0.00	
Довгострокові біологічні активи	1020	0.00	
первісна вартість	1021	0.00	
накопичена амортизація	1022	0.00	
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0.00	
інші фінансові інвестиції	1035	0.00	
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0.00	
Відстрочені податкові активи	1045	0.00	
Гудвіл	1050	0.00	
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0.00	
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0.00	
Інші необоротні активи	1090	32 020.00	30 570.00
Усього за розділом I	1095	424 089.00	447 473.00
II. Оборотні активи Запаси	1100	165 465.00	192 592.00
Виробничі запаси	1101	117 522.00	106 103.00
Незавершене виробництво	1102	6 581.00	9 745.00
Готова продукція	1103	37 927.00	70 083.00
Товари	1104	3 435.00	6 661.00

Поточні біологічні активи	1110	0.00	
Депозити перестраховання	1115	0.00	
Векселі одержані	1120	0.00	
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	592 908.00	623 833.00
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	11 642.00	25 628.00
з бюджетом	1135	12 613.00	14.00
у тому числі з податку на прибуток	1136	0.00	
з нарахованих доходів	1140	56.00	68.00
із внутрішніх розрахунків	1145	806 529.00	831 558.00
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	2 977.00	206.00
Поточні фінансові інвестиції	1160	0.00	
Гроші та їх еквіваленти	1165	7 818.00	41 043.00
Готівка	1166	4.00	2.00
Рахунки в банках	1167	7 814.00	41 041.00
Витрати майбутніх періодів	1170	452.00	0.00
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0.00	
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	0.00	
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0.00	
резервах незароблених премій	1183	0.00	
інших страхових резервах	1184	0.00	
Інші оборотні активи	1190	4 470.00	2 165.00
Усього за розділом II	1195	1 604 930.00	1 717 107.00
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0.00	
Баланс	1300	2 029 019.00	2 164 580.00

Пасив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
I. Власний капітал Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	3 797.00	3 797.00
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0.00	
Капітал у дооцінках	1405	0.00	
Додатковий капітал	1410	0.00	
Емісійний дохід	1411	0.00	
Накопичені курсові різниці	1412	0.00	
Резервний капітал	1415	1 528.00	1 528.00
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	679 715.00	934 870.00
Неоплачений капітал	1425	0.00	
Вилучений капітал	1430	0.00	
Інші резерви	1435	0.00	
Усього за розділом I	1495	685 040.00	940 195.00
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0.00	
Пенсійні зобов'язання	1505	0.00	
Довгострокові кредити банків	1510	27 913.00	13 957.00
Інші довгострокові зобов'язання	1515	225 982.00	225 359.00
Довгострокові забезпечення	1520	0.00	
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0.00	
Цільове фінансування	1525	0.00	
Благодійна допомога	1526	0.00	
Страхові резерви	1530	0.00	
у тому числі: резерв довгострокових зобов'язань	1531	0.00	
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0.00	
резерв незароблених премій	1533	0.00	
інші страхові резерви	1534	0.00	
Інвестиційні контракти	1535	0.00	
Призовий фонд	1540	0.00	
Резерв на виплату джек-поту	1545	0.00	

Усього за розділом II	1595	253 895.00	239 316.00
Ш. Поточні зобов'язання і забезпечення Короткострокові кредити банків	1600	366 248.00	485 430.00
Векселі видані	1605	0.00	
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	21 756.00	22 609.00
товари, роботи, послуги	1615	214 804.00	244 287.00
розрахунками з бюджетом	1620	33 616.00	25 101.00
у тому числі з податку на прибуток	1621	4 681.00	6 811.00
розрахунками зі страхування	1625	2 301.00	2 721.00
розрахунками з оплати праці	1630	7 979.00	9 913.00
за одержаними авансами	1635	641.00	579.00
за розрахунками з учасниками	1640	1 774.00	1 774.00
із внутрішніх розрахунків	1645	409 228.00	154 117.00
за страховою діяльністю	1650	0.00	
Поточні забезпечення	1660	24 879.00	31 639.00
Доходи майбутніх періодів	1665	0.00	
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0.00	
Інші поточні зобов'язання	1690	6 858.00	6 899.00
Усього за розділом III	1695	1 090 084.00	985 069.00
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0.00	
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0.00	
Баланс	1900	2 029 019.00	2 164 580.00

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

Фінансові результати

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	4 857 266.00	3 736 091.00
Чисті зароблені страхові премії	2010		0.00
Премії підписані, валова сума	2011		0.00
Премії, передані у перестраховання	2012		0.00
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013		0.00
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014		0.00
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	3 979 309.00	3 090 847.00
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070		0.00
Валовий прибуток	2090	877 957.00	645 244.00
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105		0.00
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110		0.00
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111		0.00
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112		0.00
Інші операційні доходи	2120	19 109.00	47 077.00
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121		0.00
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122		0.00
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123		0.00
Адміністративні витрати	2130	44 464.00	37 602.00
Витрати на збут	2150	367 149.00	296 742.00
Інші операційні витрати	2180	41 416.00	65 926.00
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181		0.00
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182		0.00
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	444 037.00	291 991.00
Дохід від участі в капіталі	2200		0.00
Інші фінансові доходи	2220	1 836.00	1 745.00
Інші доходи	2240	1 390.00	882.00
Дохід від благодійної допомоги	2241		0.00
Фінансові витрати	2250	138 408.00	116 777.00
Втрати від участі в капіталі	2255		0.00
Інші витрати	2270		0.00
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275		0.00
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	308 855.00	177 841.00
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-53 695.00	-22 202.00
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		0.00
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	255 160.00	155 639.00

Сукупний дохід

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400		0.00
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405		0.00
Накопичені курсові різниці	2410		0.00
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415		0.00
Інший сукупний дохід	2445		0.00
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	0.00	0.00
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455		0.00
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	0.00	0.00
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	255 160.00	155 639.00

Елементи операційних витрат

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Матеріальні затрати	2500	3 246 084.00	2 634 094.00
Витрати на оплату праці	2505	249 790.00	195 918.00
Відрахування на соціальні заходи	2510	52 222.00	47 339.00
Амортизація	2515	73 423.00	75 141.00
Інші операційні витрати	2520	288 693.00	200 416.00
Разом	2550	3 910 212.00	3 152 908.00

**Звіт про рух грошових коштів (за прямим методом)
Рух коштів у результаті операційної діяльності**

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, грн	За аналогічний період попереднього року, грн
Надходження від: Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3000	6 211 095.00	4 855 631.00
Повернення податків і зборів	3005		16.00
у тому числі податку на додану вартість	3006		0.00
Цільового фінансування	3010	4 889.00	3 105.00
Надходження від отримання субсидій, дотацій	3011		0.00
Надходження авансів від покупців і замовників	3015		0.00
Надходження від повернення авансів	3020	122 747.00	181 264.00
Надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках	3025	934.00	682.00
Надходження від боржників неустойки (штрафі, пені)	3035	1.00	35.00
Надходження від операційної оренди	3040		0.00
Надходження від отримання роялті, авторських винагород	3045		0.00
Надходження від страхових премій	3050		0.00
Надходження фінансових установ від повернення позик	3055		0.00
Інші надходження	3095	1 691.00	2 591.00
Витрачання на оплату: Товарів (робіт, послуг)	3100	5 420 617.00	4 730 617.00
Праці	3105	204 169.00	161 536.00
Відрахувань на соціальні заходи	3110	54 868.00	43 471.00
Зобов'язань з податків і зборів	3115	286 052.00	171 939.00
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на прибуток	3116	51 564.00	17 521.00
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на додану вартість	3117	181 555.00	112 244.00
Витрачання на оплату зобов'язань з інших податків і зборів	3118	52 933.00	42 174.00
Витрачання на оплату авансів	3135	571.00	375.00
Витрачання на оплату повернення авансів	3140		0.00
Витрачання на оплату цільових внесків	3145		0.00
Витрачання на оплату зобов'язань за страховими контрактами	3150		0.00
Витрачання фінансових установ на надання позик	3155		0.00
Інші витрачання	3190	7 579.00	6 938.00
Чистий рух коштів від операційної діяльності	3195	367 501.00	-71 552.00

Додаток В

Фінансова звітність ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2024 рік

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31 грудня 2024 р.

Форма №1 Код за ДКУД 1801001

А К Т И В	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
І	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	1 295	1 137
первісна вартість	1001	9 526	9 649
накопичена амортизація	1002	8 231	8 512
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	-
Основні засоби	1010	415 608	568 761
первісна вартість	1011	898 932	1 117 338
знос	1012	483 324	548 577
Інвестиційна нерухомість	1015	-	-
первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	-	-
знос інвестиційної нерухомості	1017	-	-
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	-	-
накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	-	-
інші фінансові інвестиції	1035	-	-
Заборгованість за внесками до статутного капіталу інших підприємств	1036	-	-
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	-	326
Відстрочені податкові активи	1045	-	-
Гудвіл	1050	-	-
Відстрочені аквізиторські витрати	1060	-	-
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	-	-
Інші необоротні активи	1090	30 570	20 413
Усього за розділом I	1095	447 473	590 637
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	192 592	253 031
виробничі запаси	1101	106 103	137 418
незавершене виробництво	1102	9 745	13 241
готова продукція	1103	70 083	93 333
товари	1104	6 661	9 039
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Депозити перестраховування	1115	-	-
Векселі одержані	1120	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	623 833	672 218
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	25 628	15 109
з бюджетом	1135	14	59
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	58
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	68	41
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	831 558	766 793
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	206	326
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	41 043	28 237
готівка	1166	2	1
рахунки в банках	1167	41 041	28 236
Витрати майбутніх періодів	1170	-	-
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	-	-
у тому числі в:			

Запаси	1100	13	26
Виробничі запаси	1101	0	0
Незавершене виробництво	1102	0	0
Готова продукція	1103	0	0
Товари	1104	0	0
Поточні біологічні активи	1110	0	0
Депозити перестраховання	1115	0	0
Векселі одержані	1120	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	0	0
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130	2 555	1 415
з бюджетом	1135	1 153	68
у тому числі з податку на прибуток	1136	267	0
з нарахованих доходів	1140	0	0
із внутрішніх розрахунків	1145	46 207	273 527
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	0	0
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	628	487
Готівка	1166	0	0
Рахунки в банках	1167	628	487
Витрати майбутніх періодів	1170	0	0
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	0
у тому числі в:			
резервах довгострокових зобов'язань	1181	0	0
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	0
резервах незароблених премій	1183	0	0
інших страхових резервах	1184	0	0
Інші оборотні активи	1190	0	0
Усього за розділом II	1195	50 556	275 523
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	0
Баланс	1300	120 399	355 821

Пасив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	30 866	30 866
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0
Капітал у дооцінках	1405	0	0
Додатковий капітал	1410	597	597
Емісійний дохід	1411	516	516
Накопичені курсові різниці	1412	81	81
Резервний капітал	1415	1 554	1 554
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	67 347	293 365
Неоплачений капітал	1425	(0)	(0)
Вилучений капітал	1430	(0)	(0)
Інші резерви	1435	0	0
Усього за розділом I	1495	100 364	326 382
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	0
Пенсійні зобов'язання	1505	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	0	0

Інші довгострокові зобов'язання	1515	8 546	9 337
Довгострокові забезпечення	1520	0	0
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0
Благодійна допомога	1526	0	0
Страхові резерви	1530	0	0
у тому числі:			
резерв довгострокових зобов'язань	1531	0	0
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0	0
резерв незароблених премій	1533	0	0
інші страхові резерви	1534	0	0
Інвестиційні контракти	1535	0	0
Призовий фонд	1540	0	0
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0
Усього за розділом II	1595	8 546	9 337
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	0	0
Векселі видані	1605	0	0
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	5 406	11 625
товари, роботи, послуги	1615	671	1 077
розрахунками з бюджетом	1620	0	1 128
у тому числі з податку на прибуток	1621	0	75
розрахунками зі страхування	1625	0	0
розрахунками з оплати праці	1630	0	0
одержаними авансами	1635	0	0
розрахунками з учасниками	1640	0	0
із внутрішніх розрахунків	1645	0	0
страховою діяльністю	1650	0	0
Поточні забезпечення	1660	5 141	6 236
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	271	36
Усього за розділом III	1695	11 489	20 102
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	0
Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0
Баланс	1900	120 399	355 821

Звіт про фінансові результати
(Звіт про сукупний дохід)
за 2024 рік
Форма №2
I. Фінансові результати

Код за ДКУД 1801003

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	36 981	6 522
Чисті зароблені страхові премії	2010	0	0
Премії підписані, валова сума	2011	0	0
Премії, передані у перестраховання	2012	(0)	(0)
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	0	0
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	0	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(25 695)	(5 130)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	(0)	(0)
Валовий:			
прибуток	2090	11 286	1 392
збиток	2095	(0)	(0)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	0	0
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	0	0
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	0	0
Інші операційні доходи	2120	73 218	61 871
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0	0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0	0
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	0	0
Адміністративні витрати	2130	(69 946)	(58 490)
Витрати на збут	2150	(0)	(0)
Інші операційні витрати	2180	(3 214)	(2 807)
Витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	0	0
Витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	0	0
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	11 344	1 966
збиток	2195	(0)	(0)
Дохід від участі в капіталі	2200	0	0
Інші фінансові доходи	2220	220 074	261
Інші доходи	2240	10	2 742
Дохід від благодійної допомоги	2241	0	0

II. Сукупний дохід

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	0	0
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	0	0
Накопичені курсові різниці	2410	0	0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	0	0
Інший сукупний дохід	2445	0	0
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	0	0
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	(0)	(0)
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	0	0
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	226 018	2 918

III. Елементи операційних витрат

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	2 241	1 152
Витрати на оплату праці	2505	59 112	40 119
Відрахування на соціальні заходи	2510	11 347	7 705
Амортизація	2515	10 366	3 793
Інші операційні витрати	2520	15 792	13 668
Разом	2550	98 858	66 437

Звіт про рух грошових коштів (за прямим методом)

За 2024 рік

Форма №3

Код за ДКУД | 1801004

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності			
Надходження від:			
Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3000	18 916	6 060
Повернення податків і зборів	3005	0	0
у тому числі податку на додану вартість	3006	0	0
Цільового фінансування	3010	229	156
Надходження від отримання субсидій, дотацій	3011	0	0
Надходження авансів від покупців і замовників	3015	0	0
Надходження від повернення авансів	3020	61	19
Надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках	3025	11	120
Надходження від боржників неустойки (штрафів, пені)	3035	0	0
Надходження від операційної оренди	3040	64	0
Надходження від отримання роялті, авторських винагород	3045	85 987	23 882
Надходження від страхових премій	3050	0	0
Надходження фінансових установ від повернення позик	3055	0	0
Інші надходження	3095	67	215
Витрачання на оплату:			
Товарів (робіт, послуг)	3100	(32 980)	(18 351)
Праці	3105	(46 576)	(31 216)
Відрахувань на соціальні заходи	3110	(11 714)	(7 870)
Зобов'язань з податків і зборів	3115	(14 285)	(8 691)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на прибуток	3116	(1 059)	(715)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на додану вартість	3117	(1 223)	(58)
Витрачання на оплату зобов'язань з інших податків і зборів	3118	(12 003)	(7 918)
Витрачання на оплату авансів	3135	(0)	(2 150)
Витрачання на оплату повернення авансів	3140	(0)	(0)
Витрачання на оплату цільових внесків	3145	(0)	(0)
Витрачання на оплату зобов'язань за страховими контрактами	3150	(0)	(0)
Витрачання фінансових установ на надання позик	3155	(0)	(0)
Інші витрачання	3190	(3 580)	(1 600)
Чистий рух коштів від операційної діяльності	3195	-3 800	-39 426